V. İ. Lenin

MARKSİZM ve REVİZYONİZM

günce yayınları

V. İ. LENİN ● MARKSİZM VE REVİZYONİZM

V. I. Lenin

MARKSİZM VE REVİZYONİZM

V. I. Lenin'in yazılarından derlenen bu kitap, dilimize OSMAN GÜLER tarafından çevrilmiştir.

Doğuş Matbaasında dizilmiş, Doyuran Matbaasında basılmıştır. / Kapak baskısı: Kelebek Matbaası

Bilimsel Dizi : 3

1. Baskı 1975

günce yayınları

P. K. 1337 Sirkeci — İSTANBUL

V.İ.Lenin

MARKSİZM ve REVİZYONİZM

Çeviren :
OSMAN GÜLER

GÜNCE YAYINLARI

İÇİNDEKİLER

Marksizm ve Revizyonizm 9

Dördüncü Duma Seçim Kampanyası ve Devrimci Sosyal Demokratların Görevleri 25

Rusya'da Siyasal Partiler 37

İktisadî ve Siyasal Grevler 55

Devrimci Kabarış 65

R.S.D.İ.P. Merkez Komitesi ve Parti Görevlilerinin Krakov Toplantısı ve Kararları 78

Sosyalist Devrim ve Ulusların Kendi Kaderlerini Tayin Hakkı (Tezler) 99

Marksizm ve Ayaklanma 120

Sovyet İktidarı Nedir? 128

MARKSİZM VE REVİZYONİZM

Geometrik aksiyomlar insan çıkarlarını etkiliyor olsalardı, onları çürütmek için mutlaka girişimlerde bulunulurdu, diyen ünlü bir söz vardır. Dinbilimin eski önyargılarıyla çatışan doğal tarih kuramları en azgın karşıkoymaları kışkırtmışlardır ve hâlâ da kışkırtmaktadırlar. Bu yüzden modern toplumdaki ileri sınıfın aydınlanmasına ve örgütlenmesine doğrudan doğruya hizmet eden, bu sınıfın karşı karşıya bulunduğu görevleri gösteren ve bugünkü sistemin yerine (iktisadî gelişme nedeniyle) kaçınılmaz bir biçimde yeni bir düzenin geçeceğini kanıtlayan Marksçı öğretinin, yaşamı boyunca ileri doğru attığı her adımda savaşmak zorunda kalmasına şaşmamak gerekir.

Bunun, mülk sahibi sınıfların yeni yetişen kuşağının kafasını karıştırmak ve onu iç ve dış düşmanlara karşı «hazırlamak» için resmî profesörlerce resmî olarak öğretilen burjuva bilimi ve felsefesi için de geçerli olduğunu söylemek gereksiz. Bu bilim, çürütüldüğünü ve yokedildiğini bildirerek Marksizmi dinlemek bile istemeyecektir. Sosyalizmi çürüterek kariyer yapan genç bilginlerle, her türden çürümüş «sistemlerin» geleneğini koruyan bunak ihtiyarlar Marx'a aynı şevkle saldırıyorlar. Marksizmin ilerlemesi, fikir-

lerinin işçi sınıfı arasında yayılması ve sağlamca tutunması olgusu, resmî bilim tarafından her «yokedidilişinde» daha güçlenen, daha pekişen, daha dinçleşen Marksizme yapılan burjuva saldırılarının sıklığını ve şiddetini kaçınılmaz olarak arttırmaktadır.

Fakat işçi sınıfının mücadelesiyle ilişkili ve esas olarak proletarya saflarında geçerli öğretiler arasında bile Marksizm hiç bir şekilde durumunu bir anda sağlamlaştırmadı. Varlığının ilk yarım yüzyılında (1840'lardan bu yana) Marksizm kendisine temelden düşman olan teorilerle savaşmakla uğraştı. Kırkların başlarında Marx ve Engels görüşaçısı felsefî idealizm olan radikal Hegelcilerle(1) hesaplaştılar. Kırkların sonlarında iktisadî öğreti alanında Prudonizme(2) karşı mücadele başladı. Elliler, fırtınalı 1848 yılında ortaya çıkan partilerin ve öğretilerin eleştirisiyle bu mücadelenin sona erişine tanık oldu. Altmışlarda mücadele genel teori alanından doğrudan işçi hareketine daha yakın bir alana aktarıldı: Bakuninizmin Enternasyonal'dan(3) atılması. Yetmişlerin başlarında kısa bir süre Prudonist Mühlberger ve sonlarında da pozitivist Dühring sahnede göründüler. Fakat her ikisinin de proletarya üzerinde etkisi daha o zamandan son derece önemsizdi. Marksizm daha o zamandan işçi hareketi içindeki diğer ideolojiler karşısında tartışılmaz bir zafer kazanıyordu.

Doksanlara kadar bu zafer esas olarak tamamlanmıştı. Prudonizm geleneklerinin, mevzilerini en uzun süre korudukları Latin ülkelerinde bile işçi partileri programlarını ve taktiklerini aslında Marksist temeller üzerine kurdular. İşçi hareketinin, periyodik uluslararası kongreler biçiminde diriltilen uluslararası örgütü(*) ta başından ve hemen hemen mücade-

---

(*) Lenin burada, 1889'da kurulan İkinci Enternasyonala atıfta bulunuyor. (Ç. N.)

lesiz bir şekilde bütün önemli noktalarda Marksist bakış açısını kabul etti. Fakat Marksizm kendisine düşman olup az çok bütünlüğü olan öğretilerin tümünü yapısından defettikten sonra, bu öğretilerde anlatımını bulan eğilimler kendilerine başka kanallar aramaya başladılar. Mücadelenin biçimleri ve nedenleri değişti, fakat kendisi devam etti. Ve Marksizmin varlığının ikinci yarım yüzyılı (doksanlarda) bizzat Marksizmin içinde Marksizm'e düşman bir eğilime karşı mücadeleyle başladı.

En büyük farfarayla ve Marx'ta değişikliklerin, Marx'ın revizyonunun, revizyonizmin en bilinçli anlatımıyla ortaya çıkan, bir zamanların ortodoks Marksisti Bernstein bu eğilime adını verdi. Ülkenin iktisadî geriliği ve serflik kalıntılarının ayağına köstek olduğu bir köylü nüfusunun ağır basması nedeniyle, -mevzilerini doğal olarak en uzun süre koruduğu Rusya'da bile Marksist- olmayan sosyalizm apaçık bir biçimde, gözlerimizin önünde revizyonizme dönüşüyor. Hem toprak sorununda (bütün toprağın beledîleştirilmesi programı) ve hem de genel program ve taktik sorunlarında bizim Sosyal-Narodniklerimiz, kendi tarzında bütünlüğü olan ve Marksizme temelden düşman kendi eski sistemlerinin can çekişen ve eskimiş kalıntılarının yerine gitgide daha çok Marx'ın «düzeltimler»ini geçiriyorlar.

Marksizm-öncesi sosyalizm yenilmiştir. Mücadelesini artık kendi bağımsız alanında değil, revizyonizm biçiminde, Marksizmin genel alanında sürdürmektedir. O halde revizyonizmin ideolojik içeriğini inceleyelim.

Felsefe alanında revizyonizm burjuva profesörlerinin «bilim»ini izleyerek gelişti. Profesörler «Kant'a geri» döndüler ve revizyonizm yeni-Kantçıların(4) arkasından sürüklendi. Profesörler, papazların felsefî materyalizme karşı binlerce kez haykırdıkları yaveleri tekrarladılar- ve revizyonistler hoşgörüyle gülümse-

yerek materyalizmin çoktan «çürütüldüğünü» (en son **Handbuch**'u kelimesi kelimesine tekrarlayarak) ağızlarında geveleldiler. Profesörler Hegel'e «değersiz bir kimse» gibi davrandılar ve kendileri idealizmi, Hegel' inkinden bin kez daha küçük ve bayağı bir idealizmi vazederken diyalektiğe horgörüyle omuz silktiler- ve revizyonistler «mahir» (ve devrimci) diyalektiğin yerine «basit» (ve sakin) «evrim»i geçirerek bilimin felsefî bayağılaştırılması bataklığında onların ardından sürüklendiler. Profesörler aylıklarını hem idealist hem de eleştirici sistemlerini, egemen ortaçağ «felsefe»sine (yani dinbilime) uydurarak kazandılar- ve revizyonistler dini, modern devlet karşısında değil, ileri sınıfın partisi karşısında «özel bir sorun» haline getirmeye çalışarak onlara yanaştılar.

Marx'ın bu «düzeltimler»inin sınıf açısından ne anlama geldiğini anlatmak gereksiz. Biz yalnızca uluslararası Sosyal-Demokrat hareket içinde revizyonistlerin inanılmaz yavelerini tutarlı diyalektik materyalizmin görüş açısından eleştiren tek Marksistin Plekhanov olduğunu kaydedeceğiz. Şu sıralar Plekhanov'un taktiksel oportünizminin(*) eleştirisi maskesi altında eski ve gerici felsefî zırvalıkların gizlice içeri sokulması yolunda çok hatalı girişimlerde bulunulduğuna tanık olduğumuz için bu nokta daha da güçlü bir biçimde vurgulanmalıdır.

Ekonomi politiğe geçerken ilk önce bu alanda

(*) Bogdanov, Bazarov ve diğerlerinin **Marksizmin Felsefesi Üzerine İncelemelerine** bakınız. Burada kitabı tartışacak değilim ve şimdilik, çok yakın bir gelecekte bir dizi makalede ya da ayrı bir broşürde, yukardaki metinde yeni-Kantçı revizyonistlerle ilgili olarak söylediklerimin **hepsinin** esas olarak bu «yeni» yeni-Hume'cu ve yeni-Berkeley'ci revizyonistler için de geçerli olduğunu kanıtlayacağımı ifade etmekle yetinmeliyim.[5] (Bak. **Bütün Eserleri,** c. 14 - Editör).

revizyonistlerin «düzeltimler»inin çok daha kapsamlı ve ayrıntılı olduğu kaydedilmeli; kamuoyu «iktisadî gelişmeye ilişkin yeni veriler»le etkilemek için çaba gösterilmişti. Yoğunlaşma ve büyük-çapta üretimin küçük-çapta üretimin yerini almasının tarımda hiç görülmediği, ticaret ve sanayide ise çok yavaş bir biçimde ilerlediği söyleniyordu. Şimdi artık bunalımların daha seyrekleştiği ve daha zayıfladığı ve kartellerin ve tröstlerin, sermayeye, bunalımları büsbütün ortadan kaldırma olanağını sağlamasının olası olduğu söyleniyordu. Sınıf çatışmalarının ılımlılaşması ve keskinliğini yitirmesi eğilimi yüzünden, kapitalizmin çöküşe doğru gittiğini ileri süren «çöküş teori»sinin yanlış olduğu söyleniyordu. Sonunda ise, Marx'ın değer teorisini de Böhm-Baverk'e uygun olarak düzeltmenin yanlış olmayacağı ileri sürülüyordu.

Bu sorunlar üzerinde revizyonistlerle yapılan mücadele, aynen Engels'in yirmi yıl önce Dühring'le tartışmasında olduğu gibi uluslararası sosyalizmde teorik düşünüşün verimli bir yeniden dirilişine yolaçtı. Revizyonistlerin görüşleri olguların ve rakamların yardımıyla çözümlendi. Bunun sonucunda revizyonistlerin çağdaş küçük üretimin durumunu sistemli bir biçimde tozpembe gösterdikleri kanıtlandı. Yalnızca sanayide değil, tarımda da büyük-çapta **üretimin** küçük-çapta üretime teknik ve ticarî yönden üstünlüğü çürütülemez gerçeklerce kanıtlanmıştır. Fakat mal üretimi tarımda çok daha az gelişmiştir ve çağdaş istatistikçiler ve iktisatçılar tarımda, tarımın tedricen dünya ekonomisinin **değişim** sürecine çekildiğini gösteren özel dalları (bazan operasyonları bile) seçmede kural olarak pek başarılı olamamaktadırlar. Küçük-çapta üretim kendisini doğal ekonominin yıkıntıları üzerinde gıdanın sürekli kötüleşmesi, kronik açlık, işgününün uzatılması, sığırların kalite ve bakımının kötüleşmesi yöntemleriyle, tek kelimeyle, el sanatları üretiminin kapitalist manüfaktür karşısında

kendisini ayakta tuttuğu yöntemlerle ayakta tutuyor. Bilim ve teknolojideki her ilerleme kapitalist toplumda küçük-çapta üretimin temellerini kaçınılmaz olarak ve acımasızca zayıflatır ve çoğu kez karışık ve çapraşık olan bu süreci bütün biçimleriyle incelemek ve küçük üreticiye kapitalizm koşulları altında ayakta kalmasının olanaksızlığını, kapitalizm koşulları altında köylü tarımının umutsuzluğunu göstermek sosyalist ekonomi politiğin görevidir. Bu konuda revizyonistler tek yanlı bir biçimde ve kapitalist sistemin bütününü gözönüne almadan seçilmiş olgulara dayanan yüzeysel genellemeler yaparak bilimsel anlamda günah işlediler. Siyasal görüş açısından, köylüyü devrimci proleterin bakış açısını benimsemeye özendireceklerine, kaçınılmaz bir biçimde, ister istemez onu küçük mülk sahibinin tutumunu (yani burjuvazinin tutumunu) benimsemeye çağırdıkları ve özendirdikleri için günah işlediler.

Revizyonizmin bunalımlar teorisi ve çöküş teorisine ilişkin tutumu daha da kötüydü. Marx'ın teorisinin temellerini birkaç yıllık sınaî kalkınma ve refahtan etkilenerek yeniden biçimlendirmek, ancak çok kısa bir süre için, o da en kısa görüşlülerce düşünülebilirdi. Gerçekler kısa bir sürede revizyonistlere bunalımların ortadan kalkmadığını gösterdi: refahı bunalım izliyordu. Her özel bunalımın biçimi, sırası ve görünümü değişiyordu, fakat bunalımlar kapitalist sistemin kaçınılmaz bir bileşeni olarak kaldılar. Karteller ve tröstler bir yandan üretimi birleştirirken, ki bir anlamda bu herkesçe biliniyordu, bir yandan da üretimdeki anarşiyi, proletaryanın yaşantısındaki güvensizliği ve sermayenin zulmünü ağırlaştırıyor ve böylece sınıf çatışmalarını görülmemiş bir ölçüde şiddetlendiriyordu. Kapitalizmin bir çöküşe- hem bireysel siyasal ve iktisadî bunalımlar anlamında ve hem de kapitalist sistemin tümünün tamamen çöküşü anlamında- yöneldiği özellikle büyük bir ölçekte, yeni

dev tröstlerin bizzat kendilerince özellikle açıklığa kavuşturulmuştur. Birçok belirtinin işaret ettiği yaklaşan sınaî bunalım bir yana, Amerika'daki son malî bunalım ve Avrupa'nın her yerinde işsizliğin korkunç bir şekilde artışı- bütün bunlar revizyonistlerin son «teoriler»inin, anlaşılan kendileri de içinde olmak üzere herkesçe unutulmasına yolaçmıştır. Fakat aydınların bu istikrarsızlığının işçi sınıfına verdiği dersler unutulmamalıdır.

Değer teorisine gelince, Böhm-Baverk'e en belirsiz imalar ve iç çekmelerin ötesinde revizyonistler hiç bir katkıda bulunamamışlardır ve bu nedenle bilimsel düşüncenin gelişimi üzerinde hiç bir iz bırakmamışlardır.

Siyaset alanında revizyonizm Marksizmin temelini, yani sınıf mücadelesi öğretisini değiştirmek için gerçekten çaba gösterdi. Siyasal özgürlük, demokrasi ve genel oy, sınıf mücadelesinin nedenini ortadan kaldırmış ve **Komünist Manifesto**'nun, işçilerin yurdu olmadığı yolundaki eski önerisini yanlış hale getirmiştir, deniyordu. Çünkü, diyorlardı, bir demokraside «çoğunluğun iradesi» eğemen olduğu için ne devlet bir sınıf egemenliği organı olarak görülmesi, ne de gericilere karşı ilerici, sosyal-reform burjuvazisiyle ittifaklar reddedilmelidir

Revizyonistlerin bu görüşlerinin oldukça dengeli bir tezler sistemi, şu eski ve ünlü liberal-burjuva görüşlerin aynı olan bir sistem oluşturduğu tartışma götürmez. Liberaller her zaman, oy verme hakkı ve ülkenin yönetimine katılma hakkı ayrım gözetilmeksizin bütün yurttaşlara tanındığı için, burjuva parlamentarizminin sınıfları ve sınıf bölünmelerini ortadan kaldırdığını söylemişlerdir. Ondokuzuncu yüzyılın ikinci yarısında Avrupa tarihinin tümü ve yirminci yüzyılın başında Rus devrimi tarihinin tümü bu tür görüşlerin ne denli saçma olduğunu açıkça göstermekte-

dir. «Demokratik» kapitalizmin özgürlüğü altında iktisadî ayrımlar yumuşamamakta, tersine ağırlaşmaktadır. Parlamentarizm, en demokratik burjuva cumhuriyetlerinin bile, sınıf organları olmaları şeklindeki doğuştan gelen karakterini ortadan kaldırmaz, o bu karakteri açığa vurur. Nüfusun, daha önceleri siyasal olaylara aktif olarak katılanlara göre ölçülemeyecek kadar daha geniş kitlelerinin aydınlanmasına ve örgütlendirilmesine yardım eden parlamentarizm, bunalımların ve siyasal devrimlerin ortadan kalkmasına değil, tersine bu gibi devrimler esnasında iç savaşın en büyük ölçüde şiddetlenmesine katkıda bulunur. 1871'in ilkbaharında Paris'teki olaylar ve 1905'in kışında Rusya'daki olaylar bu şiddetlenişin nasıl kaçınılmaz bir biçimde meydana geldiğini olabildiğince açıklıkla gösterdi. Fransız burjuvazisi, bir anlık duraksama bile göstermeksizin proleter hareketini ezmek için tüm ulusun düşmanıyla, ülkesini yakıp yıkmış olan yabancı orduyla anlaştı. Parlamentarizmin ve burjuva demokrasisinin kaçınılmaz iç diyalektiğini- ki bu, tartışmanın eskiden olduğundan daha da sert bir biçimde kitle şiddetiyle sonuca bağlanmasına yolaçar- anlamayanlar hiç bir zaman bu parlamentarizm temeli üzerinde işçi sınıfı kitlelerinin bu tür «tartışmalar»a muzaffer bir biçimde katılımını gerçekten hazırlayacak, ilkede tutarlı propaganda ve ajitasyonu yürütemeyeceklerdir. Batıda sosyal-reform liberallarıyla ve Rusya'da liberal reformcularla (Kadetler)(6) yapılan ittifakların, anlaşmaların ve blokların deneyi, bu anlaşmaların yalnızca kitlelerin bilincini köreltiğini, savaşçıları savaşma yeteneği en az ve en yalpalayıcı ve hain öğelerle bir araya getirerek mücadelelerin gerçek önemini yükseltmdiğini, tersine zayıflattığını kandırıcı bir biçimde göstermiştir. Fransa'da Milerandizm(7) —revizyonist siyasal taktikleri geniş ve gerçekten ulusal bir ölçüde uygulamada en büyük deney— revizyoniz-

min, bütün dünya proletaryasının hiç bir zaman unutmayacağı pratik bir değerlendirmesini sağlamıştır.

Revizyonizmin iktisadî ve siyasal eğilimlerinin doğal bir tümleyicisi, onun, sosyalist hareketin nihaî hedefi karşısındaki tutumuydu. «Hareket her şey, nihaî amaç hiç bir şeydir» —Bernstein'ın bu çekici deyişi revizyonizmin özünü birçok uzun risaleden daha iyi anlatmaktadır. Hareket tarzını duruma göre belirlemek, kendini günün olaylarına, küçük siyasetin düzensizliklerine ve değişmelerine uydurmak, proletaryanın birincil çıkarlarını ve kapitalist sistemin tümünün, kapitalist evrimin tümünün ana özelliklerini unutmak, bu birincil çıkarları anın gerçek ya da varsayılan yararları uğruna feda etmek— revizyonizmin siyaseti budur. Ve bu siyasetin doğasının ta kendisinden, onun sonsuz biçimler alabileceği ve az çok «yeni» her sorunun, olaylardaki az çok umulmadık ve önceden görülmeyen her değişikliğin, temel gelişim çizgisini ancak önemsiz bir ölçüde ve son derece kısa bir dönem için değiştirmekle birlikte, her zaman kaçınılmaz bir biçimde revizyonizmin şu ya da bu türüne yolaçacağı sonucu çıkar.

Revizyonizmin kaçınılmazlığını belirleyen, çağdaş toplumdaki sınıfsal kökleridir. Revizyonizm uluslararası bir olaydır. Asgari ölçüde bilgili her düşünen sosyalist Almanya'da ortodokslarla Bernsteincılar, Fransa'da(8) Guesdistler Joresistler (ve şimdi özellikle Brusistler), Büyük Britanya'da(9) Sosyal-Demokrat Federasyon ile Bağımsız İşçi Partisi,(10) Belçika'da Brouckère ile Vandervelde, İtalyada(11) İntegralistlerle Reformistler, Rusya'da(12) Bolşeviklerle Menşevikler arasındaki ilişkilerin, halihazırda bütün bu ülkelerin ulusal koşullarında ve tarihsel faktörlerde varolan muazzam çeşitliliğe rağmen, her yerde özde benzer olduğundan zerrece şüphe etmez. Gerçekte bugünkü uluslararası sosyalist hareket içindeki «bölünme» şimdi dünyanın çeşitli ülkelerinde **aynı**

doğrultuda gelişmektedir, ki bu, çeşitli ülkelerde ayrı türden eğilimlerin tek bir uluslararası sosyalist hareket içinde boğuştuğu otuz ya da kırk yıl öncesiyle karşılaştırıldığında muazzam bir ilerlemeye işaret eder. Ve Latin ülkelerinde «devrimci sendikalizm»[13] olarak şekillenen «Soldan revizyonizm» denen şey de kendisini Marksizme uydurmaktadır, onu «düzeltmektedir»: İtalya'da Labriola ve Fransa'da Lagardelle sık sık, yanlış yorumlandığını ileri sürdükleri Marx'a karşılık, doğru yorumladıklarını ileri sürdükleri Marx'a başvurmaktadırlar.

Burada, henüz oportünist revizyonizm ölçüsünde gelişmekten uzak olan bu revizyonizmin ideolojik içeriğini çözümlemek için duralayamayız: bu revizyonizm henüz uluslararası hale gelmemiş, herhangi bir ülkede sosyalist bir parti ile tek bir büyük pratik mücadele sınavından bile geçmemiştir. Bu yüzden burada kendimizi yukarda tanımladığımız «Sağdan revizyonizm»in çözümlemesiyle sınırlıyoruz.

Revizyonizmin kapitalist toplumda kaçınılmazlığı nereden gelmektedir? Neden ulusal özelliklerden ve kapitalist gelişme derecelerinden daha derindir o? Çünkü bütün kapitalist toplumlarda proletaryanın yanısıra her zaman geniş küçük burjuvazi, küçük mülk sahibi tabakaları vardır. Kapitalizm küçük üretimden doğdu ve sürekli olarak küçük üretimin içinden doğuyor. Kapitalizm kaçınılmaz bir biçimde tekrar ve tekrar bir miktar yeni «orta tabakalar» meydana getirmektedir (fabrika ekleri, evde çalışma, bisiklet ve otomobil sanayileri vb. gibi büyük sanayilerin ihtiyaçlarını karşılamak için ülkenin her yanına dağılmış küçük atelyeler). Bu yeni küçük üreticiler gene kaçınılmaz bir biçimde yeniden proletarya saflarına fırlatılmaktadırlar. Küçük-burjuva dünya görüşünün geniş işçi partilerinin saflarında tekrar tekrar ortaya çıkması tamamen doğaldır. Proleter devrimiyle meydana gelecek olan kader değişikliği-

ne kadar bunun böyle olması gerektiği ve böyle olacağı tamamen doğaldır. Çünkü böyle bir devrimin meydana gelmesi için nüfusun çoğunluğunun «tamamen» proleterleşmesinin zorunlu olduğunu düşünmek büyük bir hatadır. Şu anda yalnızca ideoloji alanında sık sık karşılaştığımız şeyler, yani Marx'ta yapılan teorik düzeltimler üzerine tartışmalar; şimdi pratikte işçi hareketinin sırf bireysel 'kısmî sorunları ile ilgili olarak bu temel üzerinde revizyonistlerle taktiksel ayrılıklar ve bölünmeler olarak ortaya çıkan şeyler, proleter devrimi bütün tartışmalı sorunları keskinleştirdiğinde, bütün ayrılıkları kitlelerin tutumunu belirlemede en ivedi önemi taşıyan noktalarda topladığında ve savaşın ateşinde dostla düşmanı ayırdetmek ve düşmana belirleyici darbeler vurabilmek için kötü müttefikleri atmak zorunlu duruma geldiğinde işçi sınıfının karşısına karşılaştırılamayacak derecede daha büyük ölçüde çıkacaktır.

Ondokuzuncu yüzyılın sonunda devrimci Marksizmin revizyonizme karşı verdiği ideolojik mücadele, küçük burjuvazinin bocalamalarına ve zayıflıklarına rağmen davasını tam zafere ulaştırmak için ilerleyen proletaryanın büyük devrimci savaşlarının bir önsözünden başka bir şey değildir.

İmza: V. İ. İlyin

1908'in Mart sonlarında- en geç 3 (16) Nisanda yazıldı. O. and M. Kedrov Publishers tarafından **Karl Marx (1818-1883)** sempozyumunda 25 Eylül ve 2 Ekim (8-15 Ekim) de yayımlandı.

Bütün Eserleri, Cilt. 15.

NOTLAR

(1) Sol ya da Genç Hegelciler Almanya'da idealist Hegelci felsefenin sol kanadını oluşturuyorlardı.

İlk devrimci faaliyetleri sırasında Genç Hegelcilerle birlikte çalışan Marx ve Engels daha sonra sınıfsal köklerini açığa vurarak ve bilimsel açıdan bütünüyle boş olduğunu göstererek Genç Hegelcileri sert bir biçimde eleştirdiler.

(2) **Prudonizm,** Marksizme düşman, bilimdışı bir küçük-burjuva sosyalizmi akımıydı. Adını, ideoloğu olan Fransız anarşisti Pierre Joseph Proudhon'dan aldı. Büyük kapitalist mülk sahipliğini küçük-burjuva görüş açısından eleştiren Proudhon, işçilerin üretim aletleri edinmelerini, zanaatçılar haline gelmelerini ve ürünlerinin «adil» bir biçimde pazarlanmasını sağlayacağını ileri sürdüğü «halk» ve «değişim» bankalarının kurulmasını önererek küçük özel mülksahipliğini sürdürmeye çalıştı. Proletaryanın tarihsel rolünü değerlendiremedi ve sınıf mücadelesine, proleter devrimine, ve proleter diktatörlüğüne karşı olumsuz bir tutum takındı. Anarşist olması nedeniyle devlete hiç bir gerek olmadığını ileri sürdü. Marx Prudonizmi **Felsefenin Sefaleti**'nde şiddetle eleştirdi.

(3) **Bakuninizm,** adını anarşizmin bir ideoloğu, Marksizmin ve bilimsel sosyalizmin azgın bir düşmanı olan Bakunin'den almış olan bir eğilim. Bu eğilim her türlü devlete karşıydı ve proletaryanın tarihsel rolünü anlayamıyordu. «Üstün» kişilerden oluşan gizli bir devrimci derneğin derhal başarıya ulaşacak olan halk ayaklanmalarına önderlik etmesini düşünüyorlardı. Komplo, doğrudan ayaklanma ve terörizm taktikleri maceracıydı ve devlete ilişkin Marksist öğretiye ters düşüyordu ve bu durum Bakuninizmi Prudonizme yaklaştırıyordu.

Bakunin, görüşlerini uluslararası işçi sınıfı hareketinin tümüne empoze etmeye çalıştı, Birinci Enternasyonale katıldı ve onun Genel Konseyinin denetimini eline geçirmeye uğraştı. Örgüt yıkıcı faaliyetleri nedeniyle Birinci Enternasyonalin 1872'deki Hague Kongresinde örgütten atıldı.

(4) **Yeni-Kantçılar** burjuva felsefesinin 19. yüzyılın ortalarında Almanya'da ortaya çıkan gerici bir akımının mensuplarıydı. Bunlar Kantçı felsefenin en gerici ve en idealist yanlarını aldılar ve ondaki materyalist öğeleri reddettiler «Kant'a

dönüş» şiarı altında Kantçı idealizmin dirilişini savundular ve diyalektik ve tarihsel materyalizme karşı çıktılar.

(5) 1908-09'da, Lenin, içerisinde revizyonizmi, yokedici bir eleştiriye tabi tuttuğu, Marksizmin teorik ilkelerini savunduğu ve bilimin, özellikle doğal bilimlerin en yeni başarılarının, diyalektik materyalizmin öğretisini doğruladığını gösterdiği **Materyalizm ve Ampiriokritisizm**'ini yazdı.

(6) **Anayasacı Demokrat Parti** (Kadet) - Rusya'da liberal-monarşist burjuvazinin ana siyasal örgütü olan bu parti, Ekim 1905'te kurulmuştu. Üyeliği burjuvazinin temsilcilerinden, toprak ağaları arasındaki Zemstvo görevlilerinden ve burjuva aydınlarından oluşuyordu. Kadetler kendilerini anayasal bir monarşi talebiyle sınırladılar. Birinci Dünya Savaşında çarlık hükümetinin yağmacı dış siyasetini aktif olarak desteklediler. Şubat 1917'de burjuva-demokratik devrim patlak verdiğinde monarşiyi kurtarmaya çalıştılar. Kadetler burjuva Geçici Hükümetinde önemli bir yere sahiptiler ve halka karşı, karşı-devrimci bir siyaset izlediler.

(7) **Milerandizm** (Bakancılık) - Sosyal-Demokrat harekette oportünist bir eğilim. Bu eğilim adını, 1899'da Fransa'daki gerici burjuva hükümeti sırasında kabineye atanan ve bu hükümetin halka karşı siyasetini destekleyen Fransız sosyal-reformcusu Alexandre Millerand'dan aldı. Milerandizmi revizyonizm ve ilkelerden ayrılma olarak niteleyen Lenin, sosyal-reformcuların burjuva hükümetinde, kapitalistler için bir perde ve hükümetin halkı aldatmak için yararlandığı bir alet haline geldiklerine işaret etti.

(8) **Gesdistler** - 19. yüzyılın sonu ve 20. yüzyılın başında Fransız sosyalist hareketinde devrimci Marksist bir eğilimin üyeleri. Bu hareketin başını Jules Guesde ve Paul Lafargue çekiyordu. 1882'de Fransa İşçi Partisinin Saint-Etienne Kongresindeki bölünmeden sonra Gesdistler partinin eski adını alan bağımsız bir parti örgütlediler.
1901'de Guesde'in önderliğindeki devrimci sınıf mücadelesinin destekleyicileri (üyeleri aynı şekilde Gesdistler diye anılan) Fransız Sosyalist Partisinde birleştiler. 1914-18 emperyalist savaşı sırasında partinin önderleri sosyal-şöve-

nist bir tutum takınarak işçi sınıfına ihanet ettiler.

Joresistler Fransız sosyalist hareketinin sağ, reformcu kanadının başını çeken Fransız sosyalisti Jean Jaurés'in destekleyicileriydiler. «Eleştiri özgürlüğü» şiarı maskesi altında Joresistler Marksizmin temel ilkelerinin revizyonunu talebettiler ve proletarya ile burjuvazi arasında sınıf işbirliği vazettiler. 1902'de reformcu Fransız Sosyalist Partisini kurdular.

Brusistler ya da Olanaksalcılar (Paul Brousse, Beniot Malon ve diğerleri) - Fransız Sosyalist hareketinde 1880'lerde doğan ve proletaryayı devrimci mücadele yöntemlerinden saptıran küçük-burjuva, reformcu bir eğilim. Olanaksalcılar proletaryanın devrimci programını ve taktiklerini reddettiler, işçi sınıfı hareketinin sosyalist hedeflerini örtbas ettiler ve işçilerin mücadelesini «olanaksal» olanla sınırlamayı önerdiler ve partinin ismi de buradan gelir. Olanaksalcıların etkisi esas olarak Fransa'nın iktisadî bakımdan geri bölgelerinde ve işçi sınıfının daha az gelişmiş kesimleri arasında yayıldı.

Olanaksılcıların çoğu daha sonra 1902'de Jean Jaures'nin önderliğinde kurulan reformcu Fransız Sosyalist Partisine katıldılar.

(9) İngiliz **Sosyal-Demokrat Federasyonu** 1884'te kuruldu. Bu Federasyon reformcuların ve anarşistlerin yanısıra İngiltere'deki sosyalist hareketin sol kanadını oluşturan bir gurup devrimci Sosyal-Demokratı, Marksizmin savunucularını da içeriyordu. Engels Federasyonu, dogmatizmi ve sekterliği, ülkedeki işçi sınıfı hareketinden yalıtılmışlığı ve bu hareketin özelliklerini gözönüne almaması yüzünden eleştirdi. 1907'de Federasyon adını değiştirdi - Sosyal-Demokrat Parti. 1911'de Bağımsız İşçi Partisinin Sol-kanat öğeleriyle birlikte Britanya Sosyalist Partisini oluşturdu. 1920'de Komünist Birlik gurubu ile birlikte Büyük Britanya Komünist Partisinin kurulmasında baş rolü oynadı.

(10) Büyük Britanya'da **Bağımsız İşçi Partisi** - 1893'te grev mücadelesinin canlanması ve İngiliz işçi sınıfının burjuva partilerinden bağımsızlığı için yürütülen hareketin geliş-

mesi sırasında «yeni işçi sendikaları»nın önderlerince kurulan reformcu bir örgüt. Bağımsız İşçi Partisine Fabyanların etkilediği aydınlar ve küçük burjuvazinin yanısıra «yeni işçi sendikaları»nın üyeleri ve bazı eski işçi sendikaları katıldı. Partiyi James Keir Hardie yönetiyordu. Burjuva partilerinden siyasal olarak bağımsız olduğunu ileri sürmekle birlikte Bağımsız İşçi Partisi «yalnızca sosyalizmden 'bağımsız' ve liberalizme çok bağımlıydı» (V.I. Lenin, **Bütün Eserleri,** Cilt 18. s. 360). Birinci Dünya Savaşında bu parti Merkezci görüşler savundu, fakat daha sonra sosyal-şövenizme kaydı.

(11) **İntegralistler** küçük-burjuva sosyalizminin bir türü olan «bütünsel» sosyalizmin savunucularıydılar. 20. yüzyılın birinci on yılında İtalyan Sosyalist Partisi içinde Merkezci bir eğilimi temsil eden İntegralistler, aşırı oportünist görüşler savunan ve gerici burjuvaziyle işbirliği yapan reformculara karşı çıktılar.

(12) Uluslararası oportünizmin bir kolu olan **Menşevikler** Rus Sosyal-Demokrat hareketinde oportünist bir eğilimin temsilcileriydiler. Bu eğilim Lenin'in İskra'sının R.S.D.İ.P.'nin 1903'teki İkinci Kongresinde biçimlendi. O kongrede azınlıkta olan oportünistler Menşevikler diye adlandırılırken, Partinin merkezî organları için yapılan seçimlerde Leninistler oyların çoğunluğunu aldılar ve Bolşevikler diye adlandırıldılar.

Menşevikler Partinin devrimci programına karşı çıktılar. Onlar proletaryanın devrimde hegemonyasına ve işçi sınıfının köylülerle ittifakına karşı çıktılar ve liberal burjuvazi ile bir anlaşmaya varılmasını istediler.

1905-07 devriminin yenilgisinden sonra proletaryanın yasa dışı devrimci Partisini ortadan kaldırmaya çalıştılar. Ocak 1912'de Altıncı Tüm-Rusya Konferansınca R.S.D.İ.P.'nden atıldılar.

1917'de Menşevikler burjuva Geçici Hükümette görev aldılar. Büyük Ekim Sosyalist Devriminden sonra Menşevikler Sovyet yönetimine karşı savaşta diğer karşı-devrimci partilere katıldılar.

(13) **Devrimci sendikalizm** - 19. yüzyılın sonlarında bazı Batı Avrupa ülkelerinin işçi sınıfı hareketinde görülen bir küçük burjuva yarı-anarşist eğilimdi.
Bu eğilim işçi sınıfının siyasal bir mücadele vermesi gerekmediğini ileri sürdü ve Partinin önder rolü oynaması ve bir proleter diktatörlüğünün olması gerektiğini reddetti. Bu eğilimin temsilcileri işçi sendikalarının bir genel grev örgütleyerek devrim olmadan kapitalizmi devirebileceğini ve üretimin yönetimini devralabileceğini düşünüyorlardı.

DÖRDÜNCÜ DUMA SEÇİM KAMPANYASI VE DEVRİMCİ SOSYAL DEMOKRATLARIN GÖREVLERİ

Siyasal grevler ve Lena'daki ateş açma olayına[1] ilişkin olarak yapılan ilk gösteriler, Rusya'da işçi kitleleri arasındaki devrimci hareketin geliştiğini gösteriyor. Devrimci atmosferin bu yoğunlaşması, Parti'nin görevlerine ve seçim kampanyasındaki rolüne parlak bir ışık tutuyor.

Bunalım, yeni bir konum içinde gelişiyor. Toprak ağalarına iktidar, burjuvaziye pazarlıklarını yapması için meydan ve proletaryaya da küçük bir platform sağlayan gerici Duma, bu konumda gerekli bir etkendir. Kitleler arasındaki devrimci çalışmalarımız için bu platforma ihtiyacımız var, seçim kampanyasına ihtiyacımız var. Bu çalışmanın hepsini bir bütün olarak **yönetmek** için illegal Parti'ye ihtiyacımız var: - hem Taurida Sarayında, hem de Kazanskaya Alanında,[2] işçilerin büyük mitinglerinde, grevler sırasında, işçi Sosyal-Demokratların bölge toplantılarında, ve meşru sendika toplantılarında. Ancak bütün bütüne kör olanlar, otzovizm ve tasfiyeciliğin,[3] karşı-devrimin zafer döneminde ortaya çıkan bu çürüme ve dağılma ürünlerinin, işçi sınıfı açısından mut-

lak saçmalık ve tehlikesini şimdi bile görmekten acizdir. Narodnikler'in meydana getirdiği örnek, bize; hem «Trudovikler»in, hem de **Russkoye Bogatstvo** ve **Sovremennik**'de(4) legal olarak görev yapan yazarların **tasfiyeciliği** ile, Sosyalist-Devrimci «parti» nin(5) **otzovizmini** toplamanın sonucunda elde edilen rezilce **sıfırı** açıkça göstermiştir.

Şimdi, siyasal güçlerin seçim öncesi hareketlendirilmesi sırasında ortaya çıkan olguları özetleyelim: **Üç kamp, açık seçik olarak öne çıkmış durumdadır:** (1) Purişkeviç'tan(6) Guçkof'a(7) kadar— **Sağlar,** hükümet yanlısıdır. Kara-100'ler'e(8) mensup olan toprak ağası ile tutucu tüccar, canla başla hükümeti destekliyor. (2) **Liberal** burjuvazi (Rus olmayanlardan oluşan çeşitli grupların yanı sıra «Progressistler»(9) ve Kadetler, hükümete karşı **ve** devrime **karşıdır.** Liberallerin karşı-devrimci yapısı, içinde bulunduğumuz tarihî anın başlıca özelliklerinden biridir. «Kibar ve aydın» burjuvazinin bu karşı-devrimci yapısını fark etmeyen kişi, her şeyi unutmuş ve hiç bir şey öğrenmemiş demektir ve bırakalım sosyalisti, demokrat adını da boşuna taşımaktadır. Tesadüfe bakın ki, Trudovikler ile «bizim» tasfiyecilerimizin görüşleri de, anlayışları da pek kıt! (3) Yalnızca birleşmiş ve örgütlenmiş devrimci Sosyal-Demokratların, yani anti-tasfiyecilerin, kesinlikle ve açıkça **kendi** bayraklarını, devrim bayrağını çektikleri devrimci kamp. Trudovikler ve bizim tasfiyecilerimiz, liberaller ve demokratlar, legal muhalefet ve devrim **arasında** kararsız kalıyor.

İlk iki kamp arasındaki **bölünmeyi meydana getiren** sınıfsal kökenler açıktır. Ama liberaller; ikinci kampı üçüncüden ayıran sınıfsal kökenler konusunda, Vodovozof'tan(10) Dan'a(11) kadar birçok kişiyi yoldan çıkarmayı başarmışlardır. Blank'ın(12) **Zaprosy Zhizni**'de(13) safça ağzından kaçırdığı liberal «strateji» çok basittir: Kadetler muhalefetin merkezi, troy-

kayı çeken üç attan ortada olanıdır; ve yandakiler («kanatlar») ise, sağda Progressistler, solda da Trudovikler ile tasfiyecilerdir. İşte «sorumlu muhalefet» rolündeki Milyukoflar'ın[14] binip zafere doğru «sürmeyi» umdukları «troyka» budur.

Rus kurtuluş hareketi içinde liberallerin hegemonyası, **daima** bu hareket için yenilgi demek olmuştur ve daima da böyle olacaktır. Liberaller, Purişkeviçler'in monarşisi ve işçilerle köylülerin devrimi arasında, ikincilere **her** ciddî anda ihanet ederek, manevra çeviriyorlar. Devrimin görevi, liberallerin hükümetle kavgasından **yararlanmak** ve kararsızlıkları ile ihanetlerini **etkisiz bırakmaktır.**

Liberallerin politikası, iktidarı onlarla paylaşmak için, devrim olasılığı ile Purişkeviç ve Romanof'u[15] biraz korkutarak, devrimi onlarla birlikte bastırmaktır. Ve bu politikayı tayin eden de, burjuvazinin sınıfsal durumudur. İşte Kadetler'in ucuz «demokrasi»si ve Yefremof[16], Lvof[17], Ryabuşinski[18] ve Şürekâsı cinsinden en ılımlı «Progressistler»le **fiilen** birleşmelerinin nedeni budur.

Proleter Partisi'nin uygulayacağı taktik; kitlelerin, monarşiyi yıkıp Purişkeviçler ile Romanoflar'ı tamamen ortadan silecek olan devrimci saldırısını geliştirmek, şiddetlendirmek ve pekiştirmek için (halkta **hiç bir şekilde** liberallere yönelik bir «inanç» duygusunun yerleşmesine fırsat vermeden) iktidarın pay edilmesi konusunda liberallerle Purişkeviçler arasındaki kavgadan yararlanmak olmalıdır. Seçimlerdeki taktikleri ise, ikinci bir oylama durumlarında, basında ve mitinglerde liberallerin Sağlarla kavgasından «yararlanarak», demokratları Sağlar'a **karşı ve** Kadetler'e **karşı** birleştirmek olmalıdır. İşte şimdi bile «legalite» sınırlarını aşan devrimci bir platformun gerekliliği buradan geliyor. İşte liberallerin «anayasacı» sloganlarına, bir «Rasputin-Treşçenkof[19]) anayasası» sloganlarına karşı bir cumhuriyet sloganı,

bunun için gereklidir. Görevimiz, her yerde, daima, her çalışma biçiminde, her etkinlik alanında ve olayların; gericiliğin bir zaferi, liberallerin ihaneti, bunalımın uzaması vb. sonucunda zorunlu olarak karşımıza çıkacak her yön değiştirişinde; bir devrim savunucuları ordusu eğitmektir.

Trudovikler'e bakın. Onlar, **adı konmamış** Narodnik tasfiyecileridir. Bay Vodovozof, «Biz devrimciyiz,» diye «üstü kapalı geçiyor», **«ama** —129. maddeye[20] karşı çıkamayız» diye ekliyor. Herzen'in[21] doğumundan yüz yıl sonra, köylü milyonların «parti»si 129. maddeye karşı çıkan bir tek yaprak, —hatta teksir edilmiş bir yaprak!— bile yayımlamaktan acizdir! «İlk önce», Sosyal-Demokratlar'la kurulacak bir bloka yanaşırken, Trudovikler; Kadetler'in karşı - devrimci olduğunu açıkça söylemekten, **cumhuriyetçi** bir köylü partisinin temellerini atmaktan acizdir. Ne var ki, 1905-1907 ve 1908-1911'den alınan derslerden sonra, sorun kesinlikle şu şekli almıştır: Ya bir cumhuriyet uğruna savaşırsın, ya da Purişkeviç'in çizmelerini yalar ve Markof ile Romanof'un kırbaçları altında inlersin. Köylüler için başka seçenek yoktur.

Tasfiyeciler'e bakın. Martinoflar[22], Martoflar[23] ve Şürekâsı istediklerince hileye baş vurup lafı ağızlarında gevelesinler, her dikkatli ve aklı başında okuyucu, R...kof'un[24] şunları söylerken onları görüşlerini özetlediğini kabul (fark) edecektir: «Kimse hayale kapılmasın. Gelişmekte olan, çok ılımlı bir burjuva ilericiliğinin zaferidir.» Bu fiyakalı sözlerin **nesnel** anlamı ise şudur: Devrim bir hayaldir, gerçek olan «Progressistler»i desteklemektir. Bile bile gözünü yumanların dışındaki herkesin, aşağıdaki sloganı ortaya attıkları zaman Danlar'la Martoflar'ın söylediklerinin de, biraz farklı kelimelerle, **tamı tamına** bu olduğunu anlayacağı kesin değil midir: «Duma'yı [Dördüncü Duma, toprak ağalarının at oynattığı

bir Duma!](*) gericilerin elinden söküp alalım?» Ya da tekrar tekrar iki kamptan bahsetmek yanılgısına düştükleri zaman? Ya da liberal burjuvanın ilerici(**) çalışmasını «baltalamayın» diye haykırdıkları zaman. Ya da «Sol blok»a karşı savaş verdikleri zaman? Ya da, **Zhivoye Dyelo**'da[25] yazarken, «yurt dışında yayınlanan, kimsenin okumadığı literatür»ü kendilerini beğenmişçesine hor gördüklerinde? Ya da legal bir platform ve örgütlemede legal girişimlerle **gerçekten** yetindikleri zaman? Ya da tasfiyecilerden «başlatma grupları»[26] kurup böylelikle devrimci R.S.D.I.P. ile ilişkilerini kestikleri zaman? Hak için mücadeleye ilişkin liberal fikirlere felsefî derinlik kazandıran Levitskiler'in[27], son zamanlarda Dobrolyuhof'un[28] fikirlerini tersyüz edip «düzelten» (demokrasi**den** liberalizme) Nevedomskiler'in ve «ilericilik»e(***) göz süzen Smirnoflar[29] ile **Nasha Zarya**[30] ve **Zhivoye Dyelo**'nun bütün diğer silahşörlerinin dilinden düşmeyen teranenin bu olduğu da açık değil mi?

Aslında, demokratlar ve Sosyal-Demokratlar, istemiş olsalar bile, «Progressistler»in toprak ağaları ve burjuvalar arasındaki bir zaferini «baltala»yamazlardı! Bütün bunlar laf ebeliğinden öteye gitmez. Önemli farklar burada değildir. **Liberal** ve **Sosyal-Demokrat** işçi sınıfı politikaları arasındaki ayrımı meydana getiren de bu değildir. «Zaferleri»nin, «kibar ve aydın burjuvaziyi iktidarın daha yakına getirdiği» gerekçesiyle Progressistler'i desteklemek, bir liberal işçi sınıfı politikasıdır.

(*) Aksi belirtilmedikçe, (Lenin'in alıntı yaptığı bölümlerde) köşeli ayraç içindeki sözler, Lenin tarafından konmuştur. - Ed. - Cilt 18, s. 20'de dipnot.

(**) İlerici - «progressit»

(***) «İlericilik» - «progressism»

Biz Sosyal-Demokratlar, Progressistler'in bir «zafer»ini, demokratik bir yükselişin **dolaylı** bir ifadesi olarak kabul ediyoruz. Progressistler ile Sağlar arasındaki çatışmalardan yararlanmak gerekir, yalnızca Progresistler'i destekleme sloganıyle yetinmek bir işe yaramaz. Görevimiz, demokratik yükselişi sağlamaya çalışmak, yeni Rusya'da yeni bir şekilde gelişmekte olan yeni devrimci demokrasiyi teşvik etmektir. Bu demokrasi, liberallere rağmen kuvvetlenip üstün çıkmayı başaramadığı takdirde, Progressistler ile Kadetler'in seçimlerdeki **hiçbir** «başarı»sı, Rusya'nın şimdiki durumunda önemli bir değişikliğe yol açmayacaktır.

Demokratik yükseliş, artık tartışılmaz bir olgu haline gelmiştir. Gerçi umduğumuzdan daha büyük bir güçlükle, daha yavaş bir tempoyla ve daha çetin bir yol boyunca ilerliyor ama, yine de ilerliyor. «Desteklememiz», seçim çalışmalarımız ve bütün diğer etkinliklerimizle geliştirmemiz gereken **budur**. Görevimiz —Narodnik tasfiyeciliği ve Narodnik otzovizm'inin sahte bir cumhuriyetçi parti kurma çabasının acımasızca eleştirilmesiyle— devrimci demokratları örgütlendirmek, ama her şeyden önce ve her şeyin üstünde, «kendi evimiz»i tasfiyecilik ve otzovizm'den arındırmak, proletarya arasındaki devrimci Sosyal-Demokratik çalışmamızın yoğunluğunu artırmak ve illegal Sosyal-Demokrat İşçi Partisi'ni güçlendirmektir. Gelişen devrimci bunalımın sonucu bize bağlı değildir; binlerce değişik nedene, Asya'daki devrime ve Avrupa'daki sosyalizme bağlıdır. Ama kitleler arasında Marksizmin ruhuna uygun olarak tutarlı ve düzenli bir çalışmayı yürütmek bize bağlıdır ve ancak bu tür bir çalışma **asla** boşa gitmez.

Sotsial-Demokrat,(31) Sayı 26 8 Mayıs (25 Nisan) 1912

Sotsial-Demokrat'taki metne uygun olarak yayımlanlanmıştır.

NOTLAR

(1) Bkz: «Devrimci Kabarış», 6. not.

(2) **Taurida** (Tavriçeski) **Sarayı,** 1906'dan 1917'ye kadar Duma toplantılarının yapıldığı yer.
Kazanskaya Alanı - St. Petersburg'da, Kazan Katedralinin önü. Sık sık devrimci gösterilere sahne olan bir yer. (V.I. LENİN, **Bütün Eserleri,** Cilt 18, dipnot 3.)

(3) **Otzovizm** (Rusça **otozvat** - geri çekme kelimesinden) - 1908'de Bolşevikler arasında çıkan bir eğilim. Lenin, Otzovizm ve Ültimatomizm eğilimlerini, «Bolşevizmin bir karikatürü» olarak tanımlıyordu. **Otzovistler,** gericilik koşulları altında, Parti'nin ancak bir yeraltı mücadelesi sürdürebileceğini ve bu nedenle de, Üçüncü Duma'daki Sosyal-Demokrat milletvekillerinin geri çekilmesini ve legal örgütlerde —sendikalar, kooperatifler, vb.— çalışmaya son verilmesini istiyorlardı.

(MARX, ENGELS, LENİN, **Anarchism and Anarcho-Syndicalism,** dipnot 151.)

Tasfiyecilik: 1905-1907 Rus Devriminin yenilgiye uğramasından sonra, Menşevikler arasında yaygınlaşan bir eğilim. Tasfiyeciler, işçi sınıfının illegal devrimci partisinin feshini ve bunun yerine etkinliklerini çarlık hükümetinin sınırlamaları içinde tutacak legal oportünist bir örgütün geçirilmesini istiyorlardı. Tasfiyeciler, işçilerin büyük çoğunluğunca desteklenmiyordu. 1910 Ocak ayında yapılan, R.S.D.İ.P.'nin Prag Konferansı, Tasfiyecileri Parti'den ihraç etti.

(MARX, ENGELS, LENİN, **Anarchism and Anarcho-Syndicalism,** dipnot 160).

(4) **Russkoye Bogatstvo** (Rus Serveti) — 1876'dan 1918'in ortasına kadar St. Petersburg'da yayımlanan aylık bir dergi. 1890'ların başlarında bir liberal Narodnik organı halini aldı. 1906'da ise, açıkça, yarı-Kadet Halkçı Sosyalist Partisinin sözcüsü oldu.

Sovremennik (Çağdaş) - 1911 ile 1915 arasında St. Petersburg'da yayımlanan ve Menşevik tasfiyeciler, Sosyalist-Devrimciler ve Halkçı Sosyalistler ile Sol liberallerin çevresinde gruplandığı bir edebî ve siyasal aylık dergi. İşçi kitleleriyle hiç bir bağlantısı yoktu. 1914'de Lenin bunun eğilimini, bir Narodizm ve Marksizm kırması olarak tanımlamıştı.

(5) **Sosyalist-Devrimciler** - 1901'in sonu ve 1902'nin başlarında Rusya'da ortaya çıkan bir küçük-burjuva partisi. Sosyalist-Devrimciler, toprak üzerinde özel mülkiyetin ortadan kalkmasını ve toprağın, eşitleştirilmiş kullanım esasına göre köy komünlerine transferini savunuyorlardı. Kendilerine sosyalist adını verdikleri halde, programları gerçekte sosyalist değildi, çünkü proletarya iktidarı ele geçirip, toprağın yanı sıra başlıca üretim araçlarının (büyük teşebbüsler, demiryolları ve bankalar) denetimini üzerine almadan, kapitalist sömürüye son verilemez. S.D.'ler, proletarya ile köylülük arasındaki sınıf farkını anlayamadılar, köylülük arasında, yani emekçi köylüler ile kulaklar arasında var olan sınıf tabakalaşmasını ve çelişkileri önemsememe yoluna gittiler ve proletaryanın devrimdeki önder rolünü reddettiler. Politikaları, siyasette maceracılık ve çarlıkla mücadele için başlıca silâh olarak benimsedikleri bireysel terörizm özellikleri taşıyordu.

1917 Şubat Devriminden sonra, S.D.'ler, Menşeviklerle birlikte, burjuva Geçici Hükümet'in temel direği haline geldi ve önderlerinden bazıları da Hükümet üyesi oldu. S.D.'ler, köylülerin, toprak ağalığının kalkması yolundaki taleplerini desteklemeyi reddettiler ve Geçici Hükümet üyeleri olarak, toprak ağalarına ait topraklara el koyan köylülere karşı ceza davaları açtılar.

S.D.'ler, yabancı müdahalesi ve Rusya'daki iç savaş sırasında, Sovyet hükümetine karşı savaştılar.

(6) **Purişkeviç,** V.M. - (1870-1920) büyük Rus toprak ağası, aşırı gerici görüşlere sahipti, monarşist, Rus Halkı Birliğinin örgütleyicilerinden biri. İkinci, Üçüncü ve Dördüncü Duma'ların üyesiydi ve Duma'da yaptığı anti-semitik ko-

nuşmalarla ün kazandı. (MARX, ENGELS, LENİN, **Anarchism and Anarcho-Syndicalism,** s. 375-6).

(7) **Guçkof,** A.İ. (1862-1936) - büyük Rus kapitalisti, bir Oktobrist (büyük burjuvazi ve toprak ağalarının partisi) önderi; 1917'de Geçici Hükümette bakan, Sovyet hükümetine karşı etkin biçimde savaştı; daha sonra yurt dışına göç etti.

(8) **Kara-100'ler** - çarlık polisinin devrimci hareketle çarpışmak için kurduğu monarşist birlikler. Devrimcileri katlediyor, ilerici aydınlara hücum ediyor ve Yahudi katliamları düzenliyorlardı.

(9) **Progressistler** - ('İlericiler') «Bunlar, Oktobristlerle (büyük sınaî kapitalistler ve topraklarını kapitalist çizgide işleyen büyük toprak ağalarının partisi) yakınlıklarını gizlemeyen ılımlı liberaller» idi. - V.İ. LENİN, **Bütün Eserleri,** Cilt 18, s. 5)2. Yayın organları arasında, **Utro Russii** (Rus Sabahı) - daha sonra, 1918'de **Zarya Rossii:** Rus Şafağı), **Russkaya Molva** (Rus Haberleri) vardı.

(10) **Vodovozof, V.** - bir Trudovik.

(11) **Dan, F.İ. - Golos Sotsial-Demokrata** çevresinde toplanmış, Menşevik tasfiyeciler, yani Golos destekleyicilerinden biri. Menşevik tasfiyecilerin önderi. Sotsial-Demokrat'ın yazı kurulu üyesi iken çalışmaları baltalamış; tasfiyeciler konusunda, tasfiyecileri savunan **Golos Sotsial Demokrata**'da yazı yazmıştır. 1911 Haziran'ında **Sotsial-Demokrat**'ın yazı kurulundan, Martof ile beraber istifa etmiştir.

(LENİN, **Bütün Eserleri,** Cilt 18, dipnotlar 184, 20, 71)

(12) **Blank, R.M.** - bir Kadet yazar.

(13) **Zaprosy Zhizni** (Hayatın Gerekleri) - 1909 ile 1912 arasında St. Petersburg'da yayımlanan bir haftalık dergi. Buna Kadetler, Halkçı Sosyalistler ve Menşevik tasfiyeciler yazı veriyordu. Lenin, **Zaprosy Zhizni'ye** «tasfiyeci-Trudovik-**Vekhi**» dergisi adını vermişti. **(Vekhi:** 1909 baharında Moskova'da yayımlanan bir Kadet sempozyumu).

(LENİN, **Bütün Eserleri,** Cilt 18, dipnot 8, 39).

(14) **Milyukof, P. N.** (1859 - 1943), Rus emperyalist burjuvazisi-

nin ideologu, Anayasacı Demokrat Parti'nin önderi, tarihçi ve yazar, Beyaz mültecilerin önderi.
(LENİN, **Speeches at Congresses of the Communist International**, s. 156.)

(15) **Romanof**, Nikola II (1868 - 1918) — Son Rus çarı (1894-1917).

(16) **Yefremof** - Toprak ağası. «Tipik Progressist».
(LENİN, **Bütün Eserleri**, Cilt 18, s. 80-81).

(17) **Lvof, G. Y.**, Prens (1861 - 1925) — Büyük Rus toprak sahibi, Kadet, 1917 Mart'ı ile Temmuz'u arasında Geçici Hükümet'in Başkanı ve İçişleri Bakanı.
(MARX, ENGELS, LENİN — **Anarchism and Anarcho-Syndicalism**, s. 373).

(18) **Ryabuşinski** - milyoner, bankacı, «tipik Progressist». Bankası, **Utro Rossii**'yi (Rus Sabahı), paraca destekliyordu.
(LENİN, Bütün Eserleri, Cilt 18, s. 80-81 dipnok 62.)

(19) **Rasputin, G. Y.** (1872 - 1916) — II. Nikola'nın sarayında büyük etkisi olan bir maceracı. «Rasputinizm», çarlık Rusya'sının yönetici durumundaki üst tabakasının tipik özellikleri olan obskürantizm (cehalet taraftarlığı), fanatiklik ve ahlâki çürümeyi çarpıcı biçimde gösterir.
Treşçenkof, N. V. (1875 - 1915) — Jandarma Yüzbaşısı, 1912 Nisan'ında Lena'daki altın madeni işçilerine ateş açılmasına önayak olanlardan biri.
(LENİN, **Bütün Eserleri**, Cilt 18, dipnot 9).

(20) Rus İmparatorluğu Ceza Kanunu'nun 129 uncu Maddesi. Çarlık sistemine karşı genel eylemler ve yazıların yayılmasına karşı, ağır hapis cezası da dahil olmak üzere, şiddetli cezalar öngörüyordu.
(LENİN, **Bütün Eserleri**, Cilt 18. dipnot 10)

(21) **Herzen**, Aleksander İvanoviç (1812 - 1870) Rus devrimci demokratı ve yazar; 1857'den itibaren **Kolokol** (Çan) isimli dergiyi Londra'da yayımladı. Bu dergi illegal olarak Rusya'ya getiriliyordu ve devrimci hareketin gelişmesinde önemli bir rol oynadı.

(22) **Martinof, A.** (Piker, A. S.) — (1865 - 1935) — Menşevik, Ekonomizmin, yani Bernsteinizm'in Rus biçiminin, önderlerinden biri. Ekim Devriminden sonra Menşeviklerden ayrıldı

ve 1923'de Bolşevik Partisi'nin bir üyesi oldu. 1924'ten sonra, **Komünist Enternasyonal** gazetesinin editörlerinden biri.
(MARX, ENGELS, LENİN, **Anarchism and Anarcho-Syndicalism**, s. 373).

(23) **Martof**, L. (Tsederbaum, Y. O.) (1873 - 1923) — Sosyal-Demokrat, 1900'den itibaren İskra (Kıvılcım)nın yazı kurulu üyesi, R.S.D.İ.P.'nin İkinci Kongresi'nden (1903) son-ra, Menşevik önderlerinden biri. Ekim Devriminden sonra, Sovyet iktidarının muhaliflerinden biri oldu. 1920'de yurt dışına göç etti.
(MARX, ENGELS, LENİN, **Anarchism and Anarcho-Syndicalism**, s. 373).

(24) **Rojkof** — N.A. Rojkof — tarihçi, Sosyal-Demokrat, Menşevik tasfiyecilerden biri.
(LENİN, **Bütün Eserleri**, Cilt 18, dipnot 11).

(25) **Zhivoye Dyelo** (Hayatî Dava) — 1912'de Menşevik tasfiyecilerin yayımladığı legal günlük bir gazete. 16 sayısı çıktı.
(LENİN, **Bütün Eserleri**, Cilt 18, dipnot 12)

(25) **«Başlatma grupları»** — Lenin, Menşevik tasfiyecilerin, 1910 yılı sonlarından başlayarak, illegal Parti örgütlerine bir karşılık olarak kurdukları **«açık işçi-sınıfı hareketi Sosyal-Demokrat görevlilerinin başlatma grupları»**nı kastediyor. Tasfiyeciler, bu grupları, savundukları yeni, geniş legal partinin, Üç Haziran, Stolipin rejiminin çerçevesi içindeki bir partinin çekirdeği olarak görüyorlardı. St. Petersburg, Moskova, Yekaterinoslaf ve Konstantinovka'da (Donetz kömür havzası), işçi sınıfından kopmuş ufak aydın grupları biçiminde «başlatma grupları» kurmayı başardılar. Bu gruplar, işçilerin grev hareketi ile devrimci gösterilerine karşı çıktı ve Dördüncü Duma seçimlerinde Bolşeviklerle çatıştılar. «Başlatma grupları»nın yol gösterici merkezleri tasfiyecilerin yurt dışında yayımladığı **Golos Sotsial-Demokrata** ve Rusya'da yayımlanan legal tasfiyeci organlar olan **Nasha Zarya** ile **Dyelo Zhizni** idi.

(27) **Levitski** — bir Menşevik tasfiyeci.

(28) **Dobrolyubof**, N. A. (1836-1861) — önde gelen Rus devrim-

ci demokratı, edebiyat eleştirmeni ve materyalist filozofu, Rus Sosyal-Demokrasisinin öncülerinden biri.

(29) **Smirnof** — 1918'den sonraki «Sol Komünizm» hareketinde yer alan bir Bolşevik.

(30) **Nasha Zarya** (Şafağımız) — 1910 ile 1914 arasında St. Petersburg'da Menşevik tasfiyeciler tarafından yayımlanan aylık bir legal dergi. Rusya'daki tasfiyecilik hareketinin merkeziydi. (Cilt 18, dipnot 15).

(31) **Sotsial-Demokrat** — Bkz.: «Devrimci Kabarış» dipnot 71.

RUSYA'DA SİYASAL PARTİLER

Duma seçimleri, bütün partileri, «kendi» partilerinden mümkün olan en büyük sayıda milletvekilini çıkartabilmek için ajitasyonlarını şiddetlendirmeye ve güçlerini yeniden düzene sokmaya zorluyor.

Bütün diğer ülkelerde olduğu gibi, Rusya'da da, seçim kampanyasında kendi reklamını yapmanın en yüzsüzcesi görülüyor. Bütün burjuva partileri, yani kapitalistlerin iktisadî ayrıcalıklarını destekleyen partiler tıpkı bir kapitalistin kendi mallarının reklamını yaptığı gibi kendi reklamlarını yapıyorlar. Herhangi bir gazetedeki ticarî reklamlara bir göz atın. Kapitalistlerin, her türlü ölçünün dışına çıkarak ve yalanla uydurmada sınır tanımadan övdükleri malları için en «çarpıcı», en tumturaklı ve en son moda isimleri bulduklarını göreceksiniz.

Halkın— hiç olmazsa, büyük kentlerle ticaret merkezlerindekilerin— çoğu, çoktandır ticarî reklama alıştı ve kaç para ettiğini de biliyor. Ne yazık ki siyasal reklam karşılaştırılamayacak kadar daha çok sayıda kişiyi kandırıyor; sergilenmesi çok daha güç, aldatışı da çok daha uzun süreli oluyor. Hem Avrupa'da hem de Rusya'daki bazı partilerin adları, doğrudan doğruya reklam etkisi gözetilerek seçilmiş,

«programlar»ı da çoğu kez yalnızca halkın gözünü boyamak amacıyla yazılmıştır. Kapitalist bir ülkede siyasal özgürlüğün derecesi ne kadar çok, demokrasi de ne kadar fazla olursa, yani halkın ve temsilcilerinin gücü ne kadar büyük olursa, partilerin kendi reklamlarını yapışları da, çoğu durumlarda o ölçüde utanmazca oluyor.

Hal böyle olunca, insan çeşitli partiler arasındaki kavgada neyin ne olduğunu nasıl anlayacaktır? Düzen ve reklamları ile bu kavga, parlamentarizm düşmanı azgın gericilerin ileri sürdüğü gibi, temsilî kurumların, parlamentoların, halkın temsilcilerinden oluşmuş meclislerin genellikle gereksiz, hatta zararlı olduğunu mu gösteriyor? Hayır. Temsilî kurumların olmadığı durumda **çok daha fazla** aldatmaca, siyasal yalancılık ve her türlü düzenci hilekârlık vardır ve halkın aldatmacayı sergileyip gerçeği meydana çıkarma olanakları çok daha azdır.

Partiler arasındaki kavgada neyin ne olduğunu anlamak için, sözleri göründükleri gibi değerlendirmektense, partilerin gerçek tarihini, kendileri hakkında söylediklerinden çok **eylemlerini,** çeşitli siyasal sorunları ne şekilde çözdüklerini ve toplumun çeşitli sınıflarının (toprak ağaları, kapitalistler, köylüler, işçiler, vb.) yaşamsal çıkarlarını etkileyen konulardaki **tutum**larını incelemek gerekir.

Bir ülkede siyasal özgürlük derecesi ne kadar çok ve temsilî kurumlar ne kadar istikrarlı ve demokratik ise, halk kitlesinin partiler arasındaki kavgada yerini saptaması ve **siyaseti öğrenmesi,** yani aldatmacayı sergilemesi ve gerçeği bulması o kadar kolay olacaktır.

Herhangi bir toplumun değişik siyasal partilere bölünüşü, en açık şekliyle, bütün ülkeyi sarsan derin bunalım dönemlerinde ortaya çıkar. Çünkü bu gibi dönemlerde, hükümetler, toplumun çeşitli sınıfları arasında destek aramak zorunda kalır; göste-

rişli laflar etme, önemsiz olan ve yüzeyde kalan her şey, mücadelenin önemi karşısında bir yana atılır; partiler tüm güçlerini kullanarak **kitlelere** çağrıda bulunur ve yanılmaz içgüdülerin yol gösterdiği ve açık bir mücadelenin deneyinin aydınlattığı kitleler de, belirli bir sınıfın çıkarlarını temsil eden partilerin peşinden gider.

Böyle bunalım dönemleri her zaman ilerdeki birçok yıllar, hatta on yıllar boyunca, o ülkenin toplumsal güçlerinin parti dizilişini belirler. Örneğin, Almanya'da bu bunalımlar 1866 ve 1870(1) savaşları; Rusya'da ise 1905 olaylarıydı. O yılın olaylarına geri dönmeksizin, siyasal partilerimizin içyüzünü anlayamayacağımız gibi, Rusya'da belirli bir partinin hangi **sınıfları** temsil ettiği konusunda açık bir fikir edinemeyiz.

Rusya'daki siyasal partileri kısaca incelememize aşırı Sağdaki partilerle başlayalım.

Aşırı sağ kanatta, Rus Halkı Birliği'ni buluyoruz.

Bu partinin programı, Birliğin, A.İ. Dubrovin tarafından yayımlanan gazetesi **Russkoye Znamya**'da, aşağıdaki şekilde ileri sürülüyor:

«3 Haziran 1907'de Çarın yüce tahtından, onun güvenilir siperi olmaya ve herkese ve herşeyde bir yasa ve düzen simgesi oluşturmaya çağrılma onuruna erişen Rus Halkı Birliği, Çar'ın iradesinin ancak şu koşullarla uygulanabileceğini bildirir: 1 - Eğer Çar'ın Rus Ortodoks Kilisesine ayrılmaz biçimde ve yaşamsal olarak bağlanmış olan, yasa ile yerleşmiş bulunan otokratik iktidarı kendini tam anlamıyla gösterirse; 2 - eğer Rus milliyeti yalnız iç gubernia'larda değil, aynı zamanda sınır bölgelerinde de egemen olursa; 3 - eğer devleti güçlendirme işinde hükümdarın başlıca yardımcısı durumunda, yalnızca Ruslardan oluşan bir Duma olursa; 4 - eğer Rus Halkı Birliği'nin Yahudilere ilişkin ilkelerine tama-

men uyulursa ve 5 - eğer Çarın otokratik iktidarına karşı olan bütün memurlar devlet hizmetinden çıkartılırsa.»

Sağların bu gösterişli bildirisini, bir yandan okuyucunun aslını doğrudan doğruya görmesi; öte yandan da, içinde belirtilen temel amaçlar Üçüncü Duma'daki bütün çoğunluk partileri, yani milliyetçiler ve Oktobristler için de geçerli olduğu için, aslına sadık kalarak kopya ettik. Bu, daha ilerde söyleyeceklerimizden de anlaşılacaktır.

Gerçekte Rus Halkı Birliği'nin programı serflik günlerinin eski sloganı olan Ortodoksluk, Otokrasi ve Milletliği tekrarlıyor. Birliğin diğer kardeş partilerden genellikle ayrıldığı sorunda —yani Rus siyasal sisteminde «anayasal» ilkelerin kabulü ya da reddi— ise, Birliğin genel olarak temsilî kurumlara **hiçbir şekilde** karşı olmadığını belirtmek özellikle önem taşır. Yukarda aktarılan programdan Birliğin, «yardımcı» rolü oynayacak bir Duma'dan yana olduğu bellidir.

Üstelik, Rus Anayasasının —tabir caizse— özgül niteliği, Dubrovincilerce doğru olarak, yani olayların şimdiki durumuna uygun olarak belirtilmiştir. Pratik siyasetlerinde hem milliyetçilerin, hem de Oktobristlerin benimsediği tutum bu tutumun aynıdır. Bu partiler arasında «Anayasa» üzerindeki tartışma, sözcüklerle uğraşmaktan başka bir şey değildir. Sağlar bir Duma'ya karşı değiller; ancak yetkilerini hiçbir şekilde belirlemeden, bunun bir «yardımcı» olmasının gerekli olduğunu özel bir çaba göstererek vurguluyorlar. Milliyetçiler ve Oktobristler ise, kendi paylarına Duma'nın gücünün gerçek güvenceleri bir yana, onun kesinlikle belirlenmiş herhangi bir yetkisi üzerinde bile direnmiyorlar. Oktobrist «anayasacılar», 3 Haziran Anayasası temeli üzerinde, «Anayasaya karşı olanlarla» bütünüyle anlaşıyor.

Kara-100'lerin programı genellikle Rus olmayanlara, özellikle de Yahudilere eziyet edilmesi konusunda dobraca, açık ve tok sözlü bir nitelik taşıyor. Her zaman olduğu gibi, diğer hükümet partilerinin azçok «sıkılganca» ya da diplomatik biçimde kendilerine sakladıklarını, onlar daha kabaca, yüzsüzce ve kışkırtıcı biçimde ortaya koyuyor.

Gerçekte, Üçüncü Duma'nın ve **Novoye Vremya, Svet, Golos Moskvy**[2] ve benzerleri gibi basın organlarının faaliyetlerine biraz aşina olan herkesin gayet iyi bildiği gibi, hem milliyetçilerin, hem de Oktobristlerin Rus olmayanlara yapılan baskılarda parmağı vardır.

Soru şu: Sağların partisinin toplumsal temeli nedir? Hangi sınıfı temsil ediyor? Hangi sınıfa hizmet ediyor?

Bu partinin serflik sloganlarına dönmesi, Rus yaşamında artık eskimiş ve ortaçağa özgü olan herşeyi tutması, 3 Haziran Anayasasından —**toprak ağalarının anayasasından**— tam anlamıyla hoşnut olması ve soylular ile bürokrasinin ayrıcalıklarını savunması, sorumuza açık bir cevap sağlıyor. Sağlar, yarı-feodal toprak ağalarının, Birleşik Soylular Konseyi'nin[3] partisidir. Bu konseyin, İkinci Duma'nın dağıtılmasında, seçim yasasının değiştirilmesinde ve 3 Haziran hükümet darbesinde böylesine önemli, hatta en önemli rolü oynaması boşuna değildir.[4]

Bu sınıfın Rusya'daki iktisadî gücü hakkında bir fikir vermek için, 1905'te toprak mülkiyetine ilişkin olarak ve İçişleri Bakanlığınca yayımlanmış olan **hükümet** istatistikleri verilerinin de kanıtladığı aşağıdaki temel olguyu belirtmek yeterlidir.

Avrupa Rusya'sında 30.000'den az toprak ağası 70.000.000 desyatin toprağa sahiptir; **aynı genişlikte** toprak, en küçük toprak parçalarına sahip olan on milyon köylü hanesinin mülküdür. Bu da, her büyük toprak ağasına ortalama 2.300 desyatin ve yok-

sul köylülerin durumunda ise, hane başına ortalama 7 desyatin yapar.

Köylünün böyle bir «toprak parçası» ile yaşamını sürdüremiyeceği, ancak yavaş yavaş ölebileceği pek doğal ve kaçınılmaz bir şeydir. Bu yılki kıtlık gibi, milyonları etkileyen ve zaman zaman tekrarlanan kıtlıklar, her kötü hasattan sonra Rusya'daki köylü tarımını altüst etmeye devam ediyor. Köylüler toprak ağalarından toprak kiralayıp, bunun karşılığını çeşitli biçimler alan **emek-hizmeti**yle ödemek zorunda kalıyor. Topraktan yararlanmasının karşılığında köylü, atı ve araçlarıyla toprak ağasının hesabına çalışıyor. Bu angaryadan başka bir şey değil, ne var ki resmen serflik diye adlandırılmıyor. 2.300 desyatin toprağı olan toprak ağalarının çoğu, büyük arazilerini ancak köylüleri serf durumunda tutarak, emek-hizmetine, yani angarya sistemine başvurarak işletebilir. Onlar bu dev mülklerinin ancak bir kısmını ücretli işçilerin yardımıyla ekliyorlar.

Üstelik yine bu topraklı soylular sınıfı, devlete yüksek ve orta dereceli devlet memurlarının büyük bir kısmını da sağlıyor. Rusya'da bürokrasinin ayrıcalıkları, topraklı soyluların ayrıcalıkları ve kırsal iktidarlarının bir başka yanını göstermektedir. Bunun için de Birleşik Soylular Konseyi ile «Sağ» partilerin eski feodal geleneklere bağlı kalma siyasetini bir rastlantı sonucu değil de kaçınılmaz olduğu için ve bireylerin «kötü niyeti» nedeniyle değil de, son derece güçlü bir **sınıfın çıkarlarının** baskısı altında savunması gerektiği doğaldır. Eski egemen sınıf, toprak ağalarının kalıntıları, ki geçmişte olduğu gibi şimdi de egemen sınıftır, kendisine uygun bir parti yaratmıştır - Rus Halkı Birliği ya da Duma ile Devlet Konseyindeki[5] «Sağlar».

Ama temsilî kurumlar varolduğuna göre ve kitleler, ülkemizde 1905'te yaptıkları gibi, siyaset meydanına zaten açıkça çıkmış olduklarına göre, her

parti belirli sınırlar içinde halka hitap etmek zorundadır. Peki Sağ partiler halka ne şekilde hitap edebilir?

Elbette dobra dobra, toprak ağalarının çıkarlarını savunmaktan sözedemezler. Onun yerine genellikle eski gelenekleri korumaktan sözediyor ve Rus olmayanlara, özellikle Yahudilere karşı güvensizliği körüklemek, büsbütün cahil, büsbütün karanlıkta kalmış olanları programlara, «Çifit» avlamaya kışkırtmak için ellerinden geleni yapıyorlar. Soyluların, bürokratların ve toprak ağalarının sahip olduğu ayrıcalıkları, Rusların Rus olmayanlar tarafından «ezilmesi»nden sözederek gizlemeye çalışıyorlar.

İşte «Sağlar»ın partisi, böyle bir partidir. Üyelerinden biri, Üçüncü Duma'da en önde gelen sözcükleri olan Purishkevich, halka Sağların **ne** istediğini nasıl hareket ettiğini ve **kime** hizmet ettiğini **göstermek** için epey ve başarılı bir biçimde çalışmıştır. Purishkevich, yetenekli bir ajitatördür.

Üçüncü Duma'da kırkaltı sandalyaya sahip olan «Sağlar»ın hemen yanıbaşında doksanbir sandalyası olan «milliyetçiler» var. Bunlarla Sağlar arasında hemen hemen hiç fark yok. Aslında bunlar, iki ayrı parti değil; Rus olmayanları, «Kadetler»i (Liberaller), demokratları vb. ezmek için aralarında «iş» bölümü yapmış bir tek partidir. Bir gurup, daha kabaca, diğeri daha kurnazca hareket ediyor, ama ikisi de aynı şeyi yapıyor. Gerçekte —her türlü rezilliği, kargaşalığı çıkartabilecek ve Herzenstein, Yollos, ve Karavayev gibi kimseleri katledebilecek nitelikte olan— «aşırı» Sağların, sanki **onlar** hükümeti sağdan «eleştiriyorlar»mışçasına ondan biraz ayrı durmaları, hükümetin **yararınadır**... Sağlar ile milliyetçiler arasındaki ayrımın herhangi bir ciddi önemi olamaz.

Üçüncü Duma'daki **Oktobristlerin** sayısı, tabiî «Sağ Oktobristler»le birlikte, 131'e varıyor. Oktob-

ristlerin şimdiki siyasetinde, temelde onları Sağlardan ayırt edecek hiçbir şey yok; ancak Oktobrist Partisi yalnızca toprak ağalarına değil, aynı zamanda büyük kapitalistlere, tutucu tüccarlara ve önce işçilerin ve sonra da köylülerin bağımsız siyasal yaşamlarına uyanmalarından, yüzgeri edip eski düzeni savunmaya dönecek kadar dehşete kapılan burjuvaziye de hizmet ediyor. Rusya'da, işçilere, eskiden toprak ağalarının serflere ettiğinden bir nebze bile daha iyi muamele etmeyen —hem de oldukça çok sayıda— kapitalistler var; işçilerle memurlara uşakları, hizmetçileri gözüyle bakıyorlar. Bu eski düzeni savunmak için Sağ partilerden, milliyetçilerden ve Oktobristlerden daha iyisi bulunamaz. 1904 ve 1905'teki Zemstvo(6) ve belediye kongrelerinde bir «anayasa» talep eden, ama işçilere **karşı çıkmak** için, 3 Haziran Anayasası temeli üzerinde barış yapmaya pek gönüllü olan kapitalistler de var.

Oktobrist parti, toprak ağalarıyla kapitalistlerin başlıca karşı-devrimci partisidir. Üçüncü Duma'nın önde gelen partisidir; 131 Oktobrist, 137 Sağ ve milliyetçiyle Üçüncü Duma'da sağlam bir çoğunluk meydana getiriyor.

3 Haziran 1907 seçim yasası, toprak ağaları ile kapitalistlere çoğunluğu **garanti ediyordu:** toprak ağaları ile birinci şehir kürya'sının (yani büyük kapitalist kürya'sının) seçmenleri, Duma'ya temsilciler seçen bütün gubernia kurullarında çoğunluğa sahiptirler. Yirmisekiz gubernia'da toprak sahipleri kendi başlarına bile seçici kurullarda çoğunluğu sağlayabiliyorlar. 3 Haziran hükümetinin tüm siyaseti Oktobrist Partisinin yardımı ile gerçekleştirilmiştir, ve bu parti, Üçüncü Duma'nın işlediği bütün günah ve suçların sorumluluğunu taşıyor.

Sözlerine, programlarına bakılacak olursa, Oktobristler, bir «anayasa»dan ve hatta özgürlüklerden bile yanadırlar! Aslında, bu parti, işçilere karşı (ör-

neğin Sigorta Yasası Tasarısı —Duma Çalışma Komitesi **Başkanı** Baron Tiesenhausen'in davranışını hatırlayın!), köylülere karşı ve istibdadın ve haklardan yoksunluğun hafifletilmesine karşı alınan bütün tedbirleri desteklemiştir. Nasıl milliyetçiler bir hükümet partisi ise, Oktobristler de aynı şekilde bir hükümet partisidir. Oktobristlerin zaman zaman — özellikle seçimlerin arefesinde!— «muhalefet» nutukları atmaları bu durumu zerrece değiştirmez. Parlamentosu olan bütün ülkelerde, burjuva partilerinin çoktandır **muhalefet oyunu oynamaya** düşkün oldukları bilinmektedir— onlara göre zararsız bir oyun, çünkü hiçbir hükümet bunu ciddiye almaz ve bazen bir muhalefet gösterisi ile seçmeni «yatıştırma» açısından, faydası bile dokunan bir oyun.

Ancak muhalefet oyununda en büyük uzman, virtüöz, Üçüncü Duma'daki ana muhalefet partisi, yani Kadetler, **Anayasacı- «Demokratlar»**, «halkın özgürlüğü» partisidir.

Bu partinin ismi bile oyunun bir kısmını meydana getiriyor, çünkü aslında bu parti **hiç de** demokratik bir parti değil ve **hiçbir şekilde** halkın bir partisi değil; bu parti özgürlüğün değil, çeyrek değilse de yarım özgürlüğün partisidir.

Aslında bu parti, halk hareketinden, gericilikten korktuğundan çok daha fazla korkan liberal-monarşist burjuvazinin partisidir.

Demokratın halka, kitlelerin hareketine inancı vardır ve (burjuva demokratların, Trudoviklerin yaptığı gibi) bu hareketin, kapitalist sistemin çerçevesi içindeki önemi hakkında oldukça sık olarak yanlış bir düşünceye kapılsa bile, bu harekete her şekilde yardım eder. Demokrat, **her türlü** ortaçağcılığa son vermek için içtenlikle çabalar.

Liberal, kitlelerin hareketinden korkar; bunu frenlemeye çalışır ve ortaçağcılığın bazı kurumlarını —aslında en önemlilerini— kitlelere, özellikle işçi-

lere karşı bir siper olarak, **bilerek** savunur. Liberallerin istediği, hiçbir şekilde Purishkevich'lerin iktidarının bütün temellerini yıkmak değil, iktidarı onlarla paylaşmaktır. Demokratik küçük burjuva (dolayısıyle köylü ve Trudovik de) şöyle diyor: Her şey halk için ve halk aracılığıyla. O, ücretli işçilerin sermayeye karşı mücadelesinin önemini anlamadığı halde, içtenlikle Purişkeviçizmin bütün temellerini kökünden sökmeye çabalar. Öte yandan liberal-monarşist burjuvazinin gerçek amacı ise, Purishkevich' le iktidarı paylaşmak ve onunla birlikte işçiler **üzerinde** ve küçük mülk sahipleri **üzerinde** egemen olmaktır.

Birinci ve İkinci Duma'larda Kadetler çoğunluktaydı ya da en başta gelen partiydiler. Bu durumlarını akılsız ve onursuz bir oyun için kullandılar: Sağa karşı, bağlılık ve bakan olarak görev yapma yeteneği rolü oynadılar (sanki tüm çelişmeleri barışçı yollarla, mujiki şımartmadan ya da Purishkevich'i gücendirmeden çözebileceklerini söylercesine); Sola karşı ise, demokrasi rolü oynadılar. Bu oyunun sonucu şu oldu ki, sonunda Kadetler sağdan tekmeyi yedi. Solda ise haklı olarak, halkın özgürlüğüne ihanet edenler ünvanını kazandılar. Hem Birinci, hem de İkinci Duma'larda daima, yalnızca işçi sınıfı demokratlarına karşı değil, aynı zamanda Trudovikler'e karşı da savaştılar. (Birinci Duma'da) Trudovikler'in önerdiği ve demokrasinin birincil gereklerine, demokrasinin alfabesine dayanan bir planı, yerel toprak komiteleri planını Kadetlerin yenilgiye uğrattığı gerçeğini hatırlamamız tek başına yeterlidir. Kadetler böylelikle toprak komitelerinde, toprak ağaları ile bürokratların köylüler **üzerinde üstünlüğünü** savundular!

Üçüncü Duma'da Kadetler, «sorumlu bir muhalefet»,(7) tamlayıcı bir muhalefet rolü oynuyorlardı. Bu sıfatla, tekrar tekrar hükümet bütçelerinden ya-

na oy verdiler («demokratlar»!); Oktobristlere, «zorunlu» tutulan çıkarma ödemeleri (köylüler için zorunlu) planlarının tehlikeli ya da zararlı hiçbir yanı olmadığını açıkladılar — Birinci Berezovsky'yi hatırlayın; Karaulov'u kürsüden «dindarca» söylevler vermeye yolladılar, kitlelerin hareketini reddettiler, «üst tabaka»ya hitap ederek alt tabakayı **susturdular** (Kadetler'in, işçi sigortası konusunda işçi milletvekillerine **karşı** mücadelesi) vb., vb.

Kadetler karşı-devrimci liberalizmin partisidir. «Sorumlu bir muhalefet», yani Oktobristler ile yarışmasına **izin verilmiş,** tanınan ve yasalara bağlı bir muhalefet, Üç Haziran rejimine karşı değil de ona ait bir muhalefet(7) rolüne sahip çıkmak istemekle «demokratlar» olarak intihar etmişlerdir. Kadet ideologlarının —Rozanov ve Volhynia'lı Anthony'nin öpücüklere boğduğu Struve, İzgoyev ve Ortaklarının— utanmazca **Vekhi** propagandası ve Üçüncü Duma'da «sorumlu bir muhalefet» rolü, aynı madalyonun iki yüzüdür. Purishkevich'lerin hoş gördüğü liberal-monarşist burjuvazi, Purishkevich'lerin yanına yerleşmek istiyor.

Şimdi Dördüncü Duma seçimleri için, Kadetlerle Progressistlerin kurduğu blok, Kadetlerin son derece karşı-devrimci tabiatını gösteren ek bir kanıt sağlamıştır. Progressistler hiçbir şekilde demokrat olduklarını ileri sürmüyorlar, Üç Haziran rejiminin tümüyle mücadele etme konusunda tek söz söylemiyorlar ve «genel oy»u, düşlemekten bile çok uzaklar. Onlar, Oktobristlerle yakınlıklarını gizlemeye kalkışmayan ılımlı liberallerdir. Kadetlerle Progressistlerin ittifakı, en kör «Kadet hınk deyicilerinin» bile o partinin gerek tabiatını farketmelerine yol açmalıdır.

Rusya'nın **demokratik burjuvazisi,** en Sol Sosyalist-Devrimcilerden Halkçı Sosyalistler ve Trudovik'lere varana dek, her türden Narodnik tarafından tem-

sil ediliyor. Hepsi de rahatlıkla «sosyalist» sözcükler döktürüyorlar, ama sınıf bilinçli bir işçinin, bu sözcüklerin gerçek anlamı konusunda yanılması hoşgörülemezdi. Aslında, «toprak üzerinde hak», toprağın «eşitleştirilmiş dağıtımı» ya da «toprağın sosyalizasyonu»nda sosyalizmin zerresi yoktur. Bu da, özel toprak sahipliğinin ortadan kaldırılması ve toprağın yeni bir, hatta mümkün olan «en adil» dağıtımının, meta üretimini, pazarın, paranın ve sermayenin kudretini olumsuz yönde etkilemek şöyle dursun, tam tersine onların genişlemelerine yolaçacağını bilen herkesin gözünde açık olmalıdır.

Ne var ki, «emek ilkesi» ve «Narodnik sosyalizmi» hakkındaki sözcükler, demokratın, toprak mülkiyetinde olduğu gibi, siyasal sistemde de ortaçağcılığın **tümünü** yıkma olanağı ve gereğine olan derin inancını anlatıyor (tıpkı bunu başarma yolundaki içten istediğini anlattığı gibi). Liberaller (Kadetler), siyasal iktidarı ve siyasal ayrıcalıkları Purishkevich'lerle paylaşma peşinde koşarken, toprak mülkiyetinin **bütün** ayrıcalıklarını ve siyasetteki **bütün** ayrıcalıkları ortadan kaldırmaya çalışan ve şimdilik uğraşmakta kararlı olan Narodnikler, tam da bu nedenle demokrattır.

Rus köylülerinin büyük kısmı öyle bir durumdadır ki, Purishkevich'lerle uzlaşmayı hayal bile edemezler (liberal için pek mümkün, **erişilebilir ve hoş** bir şey). Bu yüzdendir ki, Purishkevich'lerin mujiğe karşı burjuva siyasetinin bir anlatımı olan Stolypin'in toprak reformu, şimdiye dek otuz milyon köylünün açlıktan ölecek duruma gelmesi dışında kalıcı hiç bir şey meydana getirmediği halde, küçük burjuvazinin demokrasisi Rusya'daki kitleler içinde köklerini oldukça uzun bir süre koruyacaktır.

Açlıktan ölecek duruma gelen milyonlarca küçük mülksahibi, ister istemez **başka** türlü bir toprak reformunun, kapitalizmin sınırları dışına çıkamayan

ve ücretli köleliği ortadan kaldıramayan, ama **ortaçağcılığı** Rusya topraklarından silip süpürebilecek demokratik bir toprak reformu uğruna çaba harcayacaktır.

Trudovikler Üçüncü Duma'da son derece zayıf bir guruptur, ama **kitleleri** temsil ediyorlar. Trudoviklerin, Kadetlerle işçi demokratları arasında bocalaması; küçük mülksahiplerinin sınıfsal konumunun kaçınılmaz bir sonucudur ve onları biraraya getirme, örgütleme ve aydınlatmanın özellikle güç olması gerçeği de bir parti olarak Trudoviklerin aşırı derecede belirsiz ve şekilsiz karakterini açıklar. İşte bunun içindir ki, Trudovikler, Sol Narodniklerin ahmakça «otzovizm»inin de yardımıyla, acıklı bir, tasfiye olmuş parti tablosu sunmaktadır.

Trudoviklerle bizim kendi hemen hemen—Marksist tasfiyecilerimiz arasındaki fark, birincilerin zayıflıkları, ikincilerin ise kötü niyetten ötürü tasfiyeci olmalarıdır. İşçi sınıfı demokrasisinin görevi, zayıf küçük-burjuva demokratlarına yardım etmek, onları liberallerden söküp almak ve demokratik kampı yalnızca Sağlara karşı değil, karşı-devrimci Kadetlere karşı da yeniden birleştirmektir.

Üçüncü Duma'da gurubu olan işçi sınıfı demokrasisi için, burada fazla birşey söyleyemeyiz.

Avrupa'nın her yerinde, işçi sınıfının partileri genel demokratik ideolojinin etkisini üzerlerinden atarak ve ücretli işçilerin sermayeye karşı mücadelesi ile feodalizme karşı mücadele arasında ayrım yapmayı öğrenerek biçimlendiler ve bu ayrımı da, yeri gelmişken belirtelim, ikinci mücadeleyi güçlendirmek, her türlü kararsızlık ve ürkeklikten kurtarmak için yaptılar. Rusya'da, işçi sınıfı demokrasisi, genel olarak demokrasi davasına büyük yarar sağlayacak biçimde, hem liberalizmden hem de burjuva demokrasisinden (Trudovikizm) kendini tamamen ayırdı.

İşçi sınıfı demokratları arasındaki tasfiyeci eğilim (**Nasha Zarya** ve **Zhivoye Dyelo**) Trudoviklerin zayıflığını paylaşıyor, şekilsizliği göklere çıkartıyor, «hoşgörülen» bir muhalefet durumunda olmanın özlemini çekiyor, işçilerin hegemonyasını reddediyor, (açık olmayan örgütü yererken) bir «açık» örgüte ilişkin **gevezelikle** yetiniyor ve liberal bir işçi sınıfı siyatini savunuyor. Bu eğilim ile, karşı-devrim döneminin getirdiği parçalanma ve gerileme arasındaki ilinti bellidir ve bunun, işçi sınıfı demokrasisinden kopuşu da apaçık duruma gelmektedir.

Hiçbir şeyi tasfiye etmeyen ve saflarını liberal etkilere karşı yeniden toparlayan, bir sınıf olarak örgütlenen ve her türden işçi sendikaları ile diğer birlik biçimlerini geliştiren sınıf bilinçli işçiler, hem sermayeye karşı **ücretli** emeğin temsilcileri, hem de Rusya'daki eski rejimin tümüne ve bunun bütün ayrıcalıklarına karşı tutarlı demokrasinin temsilcileri olarak ileri atılıyorlar.

Bir açıklama olması için, aşağıda 1912 resmî Duma **Elkitabı**'ndan aldığımız ve Üçüncü Duma'daki çeşitli partilerin gücüne ilişkin rakamları veriyoruz.

ÜÇÜNCÜ DUMA'DAKİ PARTİLER

Toprak Ağaları

Sağlar	46
Milliyetçiler	74
Bağımsız Milliyetçiler	17
Sağ Oktobristler	11
Oktobristler	120
Toplam hükümet partileri	268

Burjuvazi

Progressistler	36
Kadetler	52

Polonya Kolo'su(8)	11
Polonya - Litvanya - Beyaz Rusya gurubu	7
Müslüman gurubu	9
Liberaller toplamı	115
Burjuva Demokratları	
Trudovik gurubu	14
İşçi Sınıfı Demokratları	
Sosyal - Demokratlar	13
Demokratlar Toplamı	27
Bağımsızlar	27
Genel toplam	437

Demek ki Üçüncü Duma'da iki muhtemel çoğunluk vardır: 1 - Sağlar ve Oktobristler = 437'de 268, 2 - Oktobristler ve liberaller, 437'de 120 + 115 = 235. Her iki çoğunluk da karşı-devrimcidir.

Nevskaya Zvezda Sayı: 5
10 Mayıs, 1912
İmza: V. Ilyin

Nevskaya Zvezda'daki metne uygun olarak yayımlanmıştır.

NOTLAR

(1) **Bununla, Alman egemen sınıflarının «yukardan» ve «kan ile demir» siyaseti ve diplomatik entrikalar yoluyla ve savaşlarla yürüttükleri, Almanya'nın birleştirilmesi kastediliyor.** 1866'daki Prusya-Avusturya savaşı Kuzey Almanya Birliği'nin kurulmasıyla sonuçlanırken, 1870 - 71 Fransa - Prusya savaşı da, Alman Reich'ının kurulmasına yolaçtı.

(2) **Svet (Işık)** — 1882'den 1917'ye kadar St. Petersburg'da çıkan bir burjuva - milliyetçi gazete.

Golos Moskvy (Moskova'nın Sesi) — Büyük sınaî burjuvazi ile büyük toprak ağalarının bir karşı-devrimci partisi olan Oktobrist partinin çikarttığı bir günlük gazete. 1906 ile 1915 arasında Moskova'da çıktı.

(3) **Birleşik Soylular Konseyi** — feodal toprak ağalarının, Mayıs 1906'da soyluların gubernia dernekleri delegelerinin ilk konferansında kurulan karşı-devrimci örgütü. Bir örgüt Ekim 1917'ye dek çalıştı. Başlıca amacı otokratik sistemi, büyük toprak mülklerini ve soyluların ayrıcalıklarını savunmaktır. Konseyin başını Kont A. A. Bobrinsky, Prens N. F. Kasatkin - Rostovsky, Kont D. A. Olsufyen, V. M. Purişkeviç ve diğerleri çekiyordu. Lenin onu «birleşik serf - sahipleri konseyi» diye adlandırdı. Konsey gerçekte, feodal toprak ağalarının çıkarlarını savunmayı amaçlayan yasaları hükümete dikte eden bir yarı-hükümet kurumu durumuna geldi. Üyelerinin önemli bir kısmı aynı zamanda Devlet Konseyinin ve Kara-100 örgütlerinin bellibaşlı merkezlerinin de üyeleriydi.

(4) Çar'ın İkinci Duma'yı dağıtan ve seçim kanununu değiştiren 3 (16) Haziran 1907 tarihli Manifestosu. Yeni kanun, Duma'da toprak ağaları ile ticarî ve sınaî burjuvaziyi temsil edenlerin sayısını büyük ölçüde arttırırken, zaten düşük olan köylü ve işçi mebuslarının sayısını da birkaç misli azalttı. Bu, 17 (30) Ekim 1905 Manifestosunun ve hükümetin sunduğu her kanun teklifinin Duma'ca onaylanmasını gerektiren 1906 Temel Kanunu'nun çirkin bir şekilde çiğnenmesi demekti.

Yeni kanun, toprak ağası küryasına, 230 kişi başına bir seçmen; birinci şehir küryasına, 1000 kişi başına bir seçmen; ikinci şehir küryasına, 15.000 kişi başına bir seçmen; köylü küryasına 60.000 kişi başına bir seçmen ve işçi küryasına da 125.00 kişi başına bir seçmen seçme hakkı tanıyordu. Seçmenlerin yüzde 65'ini toprak ağaları ile burjuvazi, (eskiden seçtikleri yüzde 42 yerine) yüzde 22'sini köylüler ve (daha önce seçilen yüzde 4'e karşı) yüzde 2'sini işçiler seçiyordu. Kanun, Asya Rusya'sının yerli halkı ile Astragan ve Sivastopol gubernia'larının Türk asıllı halklarının seçme hakkını kaldırırken, Polonya ve Kafkasya halk tem-

silcilerinin oranını da yarıya indirdi. Rusya'nın bir başından bir başına, Rusça konuşmayan herkesin oy hakkı kaldırıldı. Bu kanuna göre seçilen Üçüncü Duma, 1 (14) Kasım 1907'de toplandı. Genellikle Kara-100'ler ve Oktobristlerden oluşmuştu.

Üç Haziran darbesi, Stolypin gericilik döneminin başlamasına yolaçtı.

(5) **Devlet Konseyi** — Devrim-öncesi Rusya'da (M. M. Speranski'nin verdiği tasarıya göre,) üyeleri çarca atanan bir danışman yasama organı olarak 1810'da kurulmuş olan hükümetin yüksek organlarından biri. 20 Şubat (5 Mart) kanunu ile yeniden düzenlenmiş ve kanun tasarılarını Duma'da görüşüldükten sonra kabul ya da reddetme yetkisini almıştı. Ancak çar, temel kanunları değiştirme ve özel bir önemi olan bazı kanunları çıkarmak hakkını koruyordu.

1906'dan itibaren, üyelerinin yarısını soyluların, dinadamlarının ve büyük burjuvazinin oluşturduğu konseyin diğer yarısını da, çarın atadığı ve ricalden kişiler oluşturuyordu. Dolayısıyla bu, Duma'dan geçen ılımlı kanun tasarılarını bile reddeden son derece gerici bir meclisti.

(6) **Zemstvo'lar** — soyluların egemen olduğu sözde yerel öz-yönetim organları. 1864'te çarlık Rusya'sının merkezî gubernia'larında kurulmuşlardı. Yetkileri tamamen yerel nitelikteki iktisadî ve toplumsal yardım sorunlarıyla (hastahane ve yol yapımı, istatistik, sigorta v.b.) kısıtlanmıştı. Görevlerini eyalet valilerinin ve hükümetin işine gelmeyen kararları durdurabilen İçişleri Bakanının denetimi altında sürdürüyorlardı.

(7) Lenin, 1909 Haziranında, Üçüncü Duma ile Devlet Konseyinden bir delegasyonun ziyareti sırasında, Londra Valisinin verdiği yemekte, P.N. Milyukov'un yaptığı bir konuşmadan söz ediyor. Milyukov, Kadetlerin çarlık otokrasisine bağlılığını bir kez daha belirtmiş ve Rusya'nın bir Duma'sı olduğu sürece, «Rus muhalefetinin Majestelerine karşı değil, onun yanında bir muhalefet olarak kalacağının» üzerinde durmuştu.

(8) Polonya **Kolo**'su (Çevre), Duma'daki Polonya milletvekillerinin bir birliği idi. Birinci ve İkinci Duma'larda yönetici çekirdeği daha çok Milliyetçi-Demokratlar, yani Polonya toprak ağaları ile burjuvazisinin gerici, milliyetçi partisinin üyelerinden oluşuyordu. **Kolo**, taktiğe değgin bütün önemli konularda Oktobristleri destekliyordu.

İKTİSADÎ VE SİYASAL GREVLER

Ticaret ve Sanayi Bakanlığınca 1905'ten beri tutulan resmî grev istatistikleri, grevleri iktisadî ve siyasal olarak ikiye ayırmıştır. Bu ayırmayı gerekli kılan şey, grev hareketinin **ayırdedici** biçimlerini geliştiren gerçektir. Bu biçimlerin ana özelliklerinden biri, iktisadî ve siyasal grevlerin birleşmesidir. Ve şimdi grev hareketi yeniden canlandığına göre, işçiler, bilimsel bir çözümleme, olaylara karşı zekice bir tavır takınma adına, grev hareketinin bu ayırdedici özelliğini yakından incelemelidir.

Başlangıç olarak, hükümet grev istatistiklerinden alınmış birkaç temel rakam vereceğiz. Üç yıl süreyle, yani 1905-1907 arasında, Rusya'daki grev hareketi, **dünyada daha önce eşi görülmemiş** bir düzeyde kaldı. Hükümet istatistikleri yalnızca fabrikaları kapsamına alıyor; öyle ki, madencilik, demir yolları, inşat ve ücretli emeğin daha birçok başka kolu bunların dışında kalıyor. Ama yalnızca fabrikalarda bile grevcilerin sayısı 1905'de 2,863,000 ya da 3 milyondan biraz eksik, 1906'da 1,108,000 ve 1907'de 740,000 idi. Avrupa'da grev istatistikleri üzerinde sistematik çalışmaların başladığı, 1894 ile 1908 arasın-

daki 15 yıl boyunca, bir yılda en çok grevci sayısı —660,000— Amerika'da görülmüştür.

Demek ki, grev mücadelesinin, 1905-1907 arasında tanık olduğumuz kitle çapında geliştirilmesi işini **dünyada ilk kez** Rus işçileri gerçekleştirmiştir. Şimdi, iktisadî grevler açısından, grev hareketine yeni, büyük bir hız kazandıranlar ise, İngiliz işçileridir. Rus işçileri, yol gösterici rollerini, Batı Avrupa'daki işçilere göre daha büyük güce sahip olmalarına, daha iyi örgütlenmiş ya da daha fazla gelişmiş olmalarına değil, Avrupa'nın, şimdiye kadar proleter kitlelerinin bağımsız rol oynadığı büyük, ulusal bunalımlar geçirmemesi olgusuna borçludurlar. Bu gibi bunalımlar başlayınca, Avrupa'daki kitle grevleri(1905'de Rusya'da olduğundan daha bile güçlü hale gelecektir.

O dönemde iktisadî grevlerin siyasal grevlere oranı neydi? Hükümet istatistikleri aşağıdaki cevabı veriyor:

Grevci Sayısı (bin)

	1905	1906	1907
İktisadî grevler	1,439	458	200
Siyasal grevler	1,424	650	540
Toplam	2,863	1,108	740

Bu da, iki tür grev arasındaki yakın ve kopmaz bağlantıyı gösteriyor. Hareket en yüksek noktasındayken (1905), mücadelenin **iktisadî** temeli, en geniş alanı kaplıyordu; o yıl, siyasal grev, iktisadî grevlerin sağlam ve yekpare temeline dayanıyordu. İktisadî grevcilerin sayısı, siyasal grevcilerden **fazlaydı.**

1906 ve 1907'de hareket düşüş gösterince, iktisadî temelin **daraldığını** görüyoruz: İktisadî grevci-

lerin sayısı, 1906'da toplam grevci sayısının 0,4'üne, 1907'de de 0,3'üne indi. Demek ki, iktisadî ve siyasal grev, yekdiğeri için bir güç kaynağı olarak, birbirini destekliyor. Bu grev biçimleri birbiri ile yakından bağlantılı olmazsa, gerçekten geniş bir kitle hareketinin (hale **ulusal** çapta bir hareketin) meydana gelmesi olanak dışıdır. Hareket başlangıç aşamasındayken, iktisadî grev çoğu kez, geri kalmış olanı uyandırma ve harekete geçirme, harekete genel bir nitelik kazandırma, onu daha yüksek bir düzeye çıkarma yönünden etkilidir.

Örneğin, 1905'in ilk üç ayında, iktisadî grevler siyasal grevlere, birinci gruptaki grevcilerin sayısı 604.000 ve ikinci gruptakilerin sayısı yalnızca 206, 000 olmak üzere, dikkate değer biçimde üstündü. Ne var ki, 1905'in son üç ayında, oran tersine döndü: İktisadî grevlere 430,000 ve siyasal grevlere 847,000 işçi katıldı. Bu ise, hareketin başlangıç aşamasında birçok işçinin iktisadî mücadeleye öncelik tanıdığını, ama hareketin en yüksek noktasında durumun tersine döndüğünü gösterir. Ama iktisadî ve siyasal grev arasında **daima** bir **bağlantı** vardı. Tekrar söyleyelim, böyle bir bağlantı olmaksızın, gerçekten büyük ve büyük amaçları gerçekleştiren bir hareketin meydana gelmesi olanak dışıdır.

Siyasal bir grevde, işçi sınıfı, halkın tümünün ileri sınıfı olarak öne çıkıyor. Bu gibi durumlarda, proletarya yalnızca burjuva toplumunun sınıflarından biri rolünü değil, kılavuz, öncü, önder rolünü oynar. Hareketle meydana çıkan fikirler, halkın tümünü içine alır, yani tüm ülkenin siyasal yaşantısının temel, en büyük koşulları ile ilgilidir. Siyasal grevlerin, 1905 -1907 dönemini inceleyen bütün bilimsel araştırmacıların dikkatini çekmiş olan bu özelliği, tüm sınıfları ve doğal olarak, özellikle nüfusun en geniş, en fazla sayıda ve en demokratik kesimlerini, köylülüğü ve benzerini harekete katmıştır.

Diğer yandan, işçi sınıfı kitlesi, iktisadî talepte bulunmaksızın, koşullarında derhal ve dolaysız bir iyileşme meydana gelmeden, ülkenin genel bir «ilerleyişi»ni düşünmeyi asla kabul etmeyecektir. Kitleler harekete ancak, bu hareket, çalışanların iktisadî koşullarında gelişmeye yol açarsa çekilir, yılmadan katılır, ona çok büyük değer verir; kahramanlık, feragat, azim ve büyük amaca bağlılık gösterir. Başka türlüsü de olamaz, çünkü «olağan» dönemlerde, işçilerin yaşam koşulları inanılmayacak kadar çetindir. Yaşam koşullarını düzeltmeye uğraşırken, işçi sınıfı, aynı zamanda ahlâkî, entellektüel ve siyasal yönden de gelişir, büyük kurtarıcı amaçlarına erişme yolunda yetkinlik kazanır.

Ticaret ve Sanayi Bakanlığınca basılan grev istatistikleri genel bir yeniden uyanış döneminde işçilerin iktisadî mücadelesinin bu muazzam önemine tam anlamıyle tanıklık ediyor. İşçilerin saldırısı ne kadar güçlü olursa, yaşam düzeylerini düzeltmedeki başarıları da o kadar büyük olur. «Toplumun sempatisi» ile daha iyi yaşam koşullarının her ikisi de, mücadelenin yüksek derecede gelişmesinin sonuçlarıdır. Liberaller (ve tasfiyeciler), işçilere, «'Toplum' size sempati duyuyorsa güçlüsünüz» derken, Marksist, işçilere başka bir şey, yani şunu diyor: «Güçlü olduğunuz zaman 'toplum' size sempati duyar.» Burada toplumdan kastettiğimiz, toplumun çeşitli demokratik kesimlerinin tümü, küçük burjuvazi, köylüler ve, işçilerin, büro görevlilerinin vb. yaşantısı ile yakın ilişkileri olan aydınlardır.

Grev hareketi 1905'de en kuvvetli noktasındaydı. Ve sonuç ne oldu? Her yıl işçilerin, durumlarındaki en büyük düzelmeleri elde ettiklerini görüyoruz. Hükümet istatistikleri, 1905'de her 100 grevciden **yalnızca** 29'unun **hiç bir şey** kazanmadan kavgasına son verdiğini, yani tamamen yenilgiye uğradığını gösteriyor. Ondan önceki on yıl içinde (1895-

1904), hiç bir şey kazanmadan kavgasına son verenler, 100 kişi içinde 52 grevciyi buluyordu! Bundan da, mücadelenin büyük çapta olmasının, **başarı**sına muazzam ölçüde katkıda bulunduğu, bunu hemen hemen iki misline çıkardığı görülüyor.

Harekette bir düşüş başlayınca, mücadelenin başarısı da bununla orantılı olarak azalmaya başladı. 1906'da 100 grevciden 33'ü hiç bir şey elde etmeden ya da, daha daha doğrusu, yenilgiye uğrayarak mücadeleyi bıraktı, 1907'de bu rakam 58'e varmış ve 1908'de ise çok daha yükselerek 100 kişide 69 olmuştu.

Birkaç yılın bilimsel istatistik verileri böylece sınıf-bilincine sahip her işçinin, iktisadî ve siyasal grevin birleştirilmesinin gerekliliği ve tüm halkın gerçekten geniş bir hareketi içinde bu birleşmenin kaçınılmazlığı konusundaki kişisel tecrübe ve görüşlerini tamamen doğruluyor.

Şimdiki grev dalgası da, aynı şekilde, bu sonucu tamamen doğruluyor. 1911'de grevcilerin sayısı, 1910'dakinin iki misliydi (50,000'e karşı 100,000), fakat yine de sayıları son derece azdı, bütünüyle iktisadî olan grevler, nispeten «dar» bir dava olarak kaldı, ulusal çapta bir önem kazanmadı. Diğer yandan, geçtiğimiz Nisan ayındaki bilinen olayları izleyen grev hareketinin **tam da bu** önemi taşıdığı bugün apaçıktır.

Bu nedenle, liberaller ile liberal işçi sınıfı politikalarının (tasfiyecilerin), hareketin niteliğini **tahrif etmek** yolundaki çabalarını başlangıçta püskürtmek son derecede önemlidir. Bir liberal olan Bay Severyanin, **Russkiye Vedomosti**'ye(1) iktisadî veya «başka herhangi bir (ya!) talebin», 1 Mayıs grevine karıştırılmasına **karşı çıkan** bir yazı yazmış ve Kadet **Rech** de, bu yazının başlıca bölümlerinden, aynı duyguları paylaşarak alıntılar yapmış.

«Çoğu kez,» diyor liberal bey, «böyle grevleri 1 Mayıs'a bağlamak mantıksızlık oluyor... Doğrusu böyle davranmak biraz garip kaçıyor: Uluslararası işçi bayramını kutluyoruz ve bu fırsattan faydalanarak şu ya da bu kalitede pamuklar için % 10 ücret artışı talep ediyoruz. (**Rech,** Sayı 132.)

İşçilere pek açık görünen, liberale «garip» geliyor. Ancak burjuvazi ile onun aşırı kazançlarının savunucuları, bir «ücret artışı» talebine burun kıvırabilir. Fakat işçiler, yeni katılacak yığınları çekme açısından en büyük güce sahip olanın, saldırının kuvvetini ve toplumun sempatisini sağlayacak ve hem işçilerin başarısını, hem de hareketlerinin ulusal önemini garanti edecek olanın, bir ücret artışı talebinin **yaygın** niteliği, bir grevin **geniş kapsamlı** niteliği olduğunu biliyorlar. İşte bunun içindir ki; Bay Severyanin'in, **Russkyie Vedomosti** ve **Rech**'in öğütlediği liberal sapmaya karşı kararlı bir biçimde mücadele etmek ve işçileri böyle ters öğütler veren akıl hocalarına karşı her şekilde uyarmak gereklidir.

Tasfiyeci **Nevsky Golos**'un[2] birinci sayısında yazan bir tasfiyeci, Bay V. Yezhof, soruna biraz daha farklı bir açıdan yaklaştığı halde, aynı şekilde, tamamen liberal bir sapma öneriyor. Özellikle 1 Mayıs cezalarından doğan grevler üzerinde duruyor. Doğru bir görüşle işçilerin yeterince örgütlenmediğine dikkati çektikten sonra, yazar; bu doğru sözlerden çok yanlış ve işçiler için son derece zararlı sonuçlar çıkartıyor. Bay Yezhof, bir fabrikada işçiler yalnızca protesto amacı ile greve giderken, diğer fabrikalardakilerin buna iktisadî talepler vb. eklemeleri olgusunda bir örgütlenme noksanlığı buluyor. Ne var ki, aslında grev biçimlerinin bu **çeşitliliği,** kendi başına bir örgütlenme noksanlığını göstermez; örgütlenmenin ille de aynılık anlamına geleceğini sanmak gülünçtür! Örgütlenme noksanlığı, hiç de Bay Yezhof'un aradığı yerde değildir.

Ama çıkardığı **sonuç** daha da kötü:

«Bu nedenle (yani grevlerin çeşitliliği ve iktisat ile siyasetin birleşiminin farklı biçimleri nedeniyle), protestonun içerdiği ilke (herhalde grev birkaç **kopek için yapılmamıştı**), birçok durumda, iktisadî taleplerle karıştırıldığı için belirsizleşmiştir...»

Bu, gerçekten küstahça, tamamen yanlış ve tamamen liberal nitelikte bir akıl yürütmedir! «Birkaç kopek» talep etmenin, protestonun içerdiği ilkeyi «belirsizleştirmeye» **yeterlikli** olabileceğini düşünmek, bir Kadet düzeyine inmektir. Tam tersine, Bay Yezhof, «birkaç kopek» talebi, tam bir onaylamayı hak eder, yoksa alay etmeyi değil! Tam tersine, Bay Yezhof, o talep, «protestonun içerdiği ilke»yi «belirsizleştirmek» **şöyle dursun,** onu **vurgular!** İlk önce, daha yüksek bir yaşam düzeyi sorunu **da** bir ilke sorunu, hem de çok önemli bir sorundur. İkinci olarak, zulmün bir değil de, iki-üç belirtisine karşı protestoda bulunan kişi, bu suretle protestosunu zayıflatmaz, kuvvetlendirir.

Bay Yezhof'un, sorunu çirkin bir şekilde, liberalce saptırmasını her işçi öfkeyle reddedecektir.

Bay Yezhof'a gelince, onunki kesinlikle bir kalem sürçmesi değildir. Sözüne devam ederek, daha da çirkin şeyler söylüyor:

«Kendi tecrübeleri, işçilere, tıpkı olağan bir greve bir ilkeyi içeren bir talep karıştırmanın akla yakın olmayışı gibi, protestolarına iktisadî talepler karıştırmalarının da akla yakın olmadığını anlatmalıydı.»

Bu yalandır, bin kerre yalan! **Nevsky Golos,** böyle saçmalıkları yayımlamakla kendi itibarını zedelemiştir. Bay Yezhof'un akla yakın olmadığını sandığı, mükemmelen akla yakındır. Hem her işçinin **kendi tecrübesi,** hem de çok yakın bir geçmişte Rus işçilerinin büyük bir çoğunluğunun tecrübeleri, Bay Yezhof'un öğütlediklerinin **tam tersini** ispat ediyor.

En «olağan» greve bile «ilkeleri içeren talepler» «karıştırmaya» ancak liberaller karşı çıkabilir. Birinci nokta budur. İkinci olarak, tasfiyecimiz, şimdiki hareketi «olağan» bir grev kıstasına vurmakla fena halde yanılıyor.

Ve Bay Yezhof, iktisadî ve siyasal grevleri **birleştirme** sorunu ile, biri ya da diğeri çin **hazırlıklara** girişmeyi birbiriyle karıştırıp, liberal kaçak mallarını başkasının bandırası altında gizlemeye uğraşarak, vaktini boşuna harcıyor! Elbette hazırlıklar yapmak ve hazır olmak ve bunu mümkün olduğu kadar ahenkli, birlik içinde, akıllıca ve sağlamca yapmak, en çok arzu edilen şeydir. Bunun tartışması bile yapılmaz. Ama, Bay Yezhof'un söylediğinin aksine, iki tür grevi **birleştirmek** için tam da hazırlık yapmak gereklidir.

Bay Yezhof, «önümüzde bir iktisadî grevler dönemi var,» diye yazıyor. «Bunların, işçilerin siyasal eylemleri ile içiçe örülmesine izin vermek, telâfisi imkânsız bir hata olacaktır. Böyle bir birleşmenin, işçilerin hem iktisadî hem de siyasal mücadeleleri üzerinde zararlı bir etkisi olacaktır.»

İnsan ancak bu kadar ileri gidebilir! Bu sözler, mümkün olan en açık şekliyle, tasfiyecinin, basbayağı bir liberal düzeyine indiğini gösteriyor. Her cümlede bir yanlış var! Hakikate varabilmek için, her cümleyi **tam** tersine çevirmeliyiz!

Önümüzde bir iktisadî grevler dönemi olduğu doğrul değil. Tam tersine, önümüzde uzanan, salt iktisadî grevlerden daha fazla bir şeylerin dönemidir. Bir siyasal grevler dönemiyle karşı karşıyayız. Olgular, Bay Yezhof, sizin liberalce tahriflerinizden daha güçlüdür; ve Ticaret ve Sanayi Bakanlığında dosyalanmış, grevlere ilişkin istatistik kartlarına bakabilmiş olsaydınız, bu hükümet istatistiklerinin **bile**, sizi bütünüyle yalanladığını görürdünüz.

«İçiçe örülme»nin bir yanılgı olacağı doğru değil. Tam tersine. Eğer işçiler tam da böyle bir «İçiçe örülme»nin büyük özelliği, büyük anlamını, büyük gerekliliğini ve büyük aslî önemini anlamazlarsa; bu, telâfisi imkânsız bir yanılgı olur. Fakat, neyse ki, işçiler bunu mükemmelen anlıyor ve liberal işçi politikacılarının öğütlerini horgörüyle bir yana itiyor.

Son olarak, böyle içiçe örülmenin her iki biçim üzerinde «zararlı etkisi olacağı» doğru değildir. Tam tersine. İkisine de **yarar sağlar.** İkisini de güçlendirir.

Bay Yezhof, keşfetmişe benzediği bazı «öfkesi burnunda kişileri» azarlıyor. Şunu dinleyin:

«İşçilerin duygularına örgütsel bir biçim vermek gereklidir...» Bu, doğruluğu kuşku götürmez bir hakikattir! «Sendikalar konusundaki propagandayı artırmak, onlara yeni üyeler kaydetmek gereklidir...»

Pek doğru **ama** - ama, Bay Yezhof, «örgütsel biçimi» yalnızca sendikalara **indirgemek** düşünülemez bile! Bunu aklınızda tutun, Bay Tasfiyeci!

«Bugün işçilerin arasında, kitle hareketinin büyüsüne kapılıp mitinglerde **sendikalar aleyhine** konuşarak, bunların yararsız ve gereksiz olduğunu iddia eden bir çok öfkesi burnunda kişi bulunduğu için; bu, daha da gerekli hale gelmiştir.»

Bu, işçileri küçük düşürmek için ortaya atılmış bir liberal iftirasıdır. Tasfiyeciler için baş belâsı olmuş ve daima olacak olan işçiler, «sendikalara karşı» çıkmıyor. Hayır, işçiler, örgütsel biçimin yalnızca «sendikalar»a **indirgenmesi** çabasına, Bay Yezhof'un bir önceki cümlesinde pek açıkça görülen bir çabaya karşı çıkıyor.

İşçiler, «sendikalar»a değil, sürdürdükleri mücadelenin niteliğinin liberalce tahrif edilmesine, Bay Yezhof'un yazısının tümüne hakim olan bir tahrife **karşı çıkıyorlar.**

Rus işçileri, siyasal açıdan, hareketlerinin tüm halk için büyük anlamını kavramalarına yetecek olgunluğa erişmiştir. Liberal işçi sınıfı politikasının ne kadar sahte ve değersiz olduğunu anlamalarına yetecek olgunluktadırlar ve bunu daima küçümseme ile bir yana iteceklerdir.

Nevskaya Zvezda'da yayımlanmıştır. Sayı 10, 31 Mayıs, 1912.
İmza: İv.. Petrof.

1914 St. Petersburg, **Marksizm ve Tasfiyecilik** sempozyumu Bölüm II'deki metne göre kontrol edilmiş olan gazete metnine uygun olarak yayımlanmıştır.

NOTLAR

(1) **Russkiye Vedomosti** (Rus Kayıtçısı) — 1863'ten itibaren ılımlı liberal aydınlar tarafından Moskova'da çıkarılan bir gazete. 1880'ler arasında, bu gazeteye yazı verenlerin içinde V. G. Korolenko, M. Y. Saltikov - Şçedrin, G. I. Uspanski v.b. gibi demokratik kamp yazarları da vardı. Ayrıca gazetede liberal Narodniklerin yazıları da çıkıyordu. Gazete 1905'te Kadet Parti'sinin sağ kanadının organı haline geldi. Lenin, bu gazetenin «sağ Kadetçilik ile tiz Uarodmik seslerinin eşsiz bir karışımı olduğunu» belirtmişti. 1918 yılında, diğer karşı-devrimci gazetelerle birlikte bu gazete de kapatıldı.
(Örgütlenme Üzerine, V. İ. Lenin, s. 76, Bora Yayınları)

(2) **Nevsk Golos** — Menşevik tasfiyecilerce, 1912 yılının Mayıs ile Ağustos ayları arasında, St. Petersburg'da yayımlanan legal bir gazete.
(Örgütlenme Üzerine, V. İ. LENİN, s. 91 Bora Yayınları.)

DEVRİMCİ KABARIŞ(1)

Tüm Rusya proletaryasının büyük Mayıs Bayramı grevi ve buna eşlik eden sokak gösterileri, devrimci broşürler ve işçi toplulukları önünde verilen nutuklar, açıkça, Rusya'nın devrimci bir kabarış dönemine girdiğini göstermektedir.

Bu kabarış, umulmadık, ansızın meydana gelen bir olay değildir. Uzun bir süredir, Rus hayatının bütün koşulları bunu hazırlamaktaydı ve Lena'daki ateş açma olayı(2) nedeniyle yapılan grevler ile Mayıs Bayramı grevleri, yalnızca bu kabarışın gerçekten geldiğine işaret etti. Karşı-devrimin geçici zaferi, ayrılmaz bir şekilde, işçilerin kitle mücadelesindeki gerilemeye bağlıydı. Grevcilerin sayısı, mücadelenin derecesi hakkında yaklaşık, ama tam anlamıyle nesnel ve kesin bir fikir verir.

Devrimden önceki on yıl boyunca, yani 1895'ten 1904'e kadar, grevcilerin sayısı (yuvarlak hesap) yılda ortalama 43,000'di. 1905'de 2.750,000, 1906'da 1,000,000 ve 1907'de 750,000 grevci vardı. Devrimin üç yılı, proletaryanın grev hareketinde **dünyanın hiç bir yerinde eşi görülmedik** bir yükselişle diğer yıllardan ayrılmaktaydı. 1906-07'de başlayan gerilemesi ise, 175,000 grevcinin olduğu 1908 yılın-

da belirli hale gelmişti. Çarın otokratik yönetimini Kara-100'lerden oluşan toprak ağalarının Duma'sı ve sınaî kodamanların birliği ile geri getiren 3 Haziran, 1907 hükümet darbesi, kitlelerin devrimci enerjisinin gevşemesinin kaçınılmaz bir sonucuydu.

1908 ile 1910 arasındaki on yıl, Kara-100 karşı-devriminin en kötü dönemi, bir liberal-burjuva dönekliği ve proletarya umutsuzluğu ve parçalanması dönemiydi—. Grevcilerin sayısı gittikçe düşerek, 1909'da 60,000, 1910'da ise 50,000'e indi.

Ne var ki, 1910'un sonunda, dikkate değer bir değişiklik ortaya çıktı. Liberal Muromtsev ile Leo Tolstoy'un ölümleri dolayısıyle yapılan gösteriler ve aynı zamanda öğrenci hareketi, taze bir havanın esmeye başladığını, demokratik kitlelerin ruh durumunun bir dönüm noktasına vardığını açıkça gösterdi. 1911 yılı, işçilerin yavaş yavaş **saldırıya** geçişini gördü; grevcilerin sayısı 100,000'e yükseldi. Çeşitli kesimlerden gelen belirtiler, karşı-devrimin zaferinin getirdiği yorgunluk ve uyuşukluğun geçmekte olduğunu ve bir kere daha devrime bir **yönelim** olduğunu gösteriyor. 1912'de toplanan Tüm-Rusya Konferansı, durumu özetlerken, «geniş demokratik çevrelerde, özellikle en çok proletarya arasında, siyasal bir canlanışın görüldüğüne dikkati çekmişti. «1910-11'deki işçi grevleri, gösterilerle proletarya mitinglerinin başlaması, kent burjuva demokratları arasında bir hareketin ortaya çıkışı (öğrenci boykotları) vb.nin tümü, kitlelerin Üç Haziran rejimine karşı artan devrimci duygularının belirtileridir.» (Konferansın «Duyuru»suna bakınız, s. 18*)

Bu yılın ikinci yarısında, bu duygular o kadar kuvvetlenmişti ki, kitlelerin eylemleri şeklinde açığa vuruldular ve bir **devrimci** kabarış meydana getirdi-

(*) Bu basıma bakınız, Cilt 17, s. 467. - Ed.

ler. Son on sekiz ayda olayların akışı, bu kabarışın hiç bir rastlansal yanı olmadığını, çok doğal bir şekilde ortaya çıktığını ve bir önceki dönemde Rusya'nın tüm gelişmesiyle kaçınılmaz hale geldiğini tam bir açıklıkla göstermektedir.

Lena'daki ateş açma olayı, kitlelerin devrimci ruh durumunun gelişerek, kitlelerin bir devrimci kabarışına dönmesine yol açtı. Hiç bir şey, Troçki'nin Viyana **Pravda**'sında, tasfiyecilerin izinden giderek tekrarladığı, «Dernek kurma özgürlüğü için mücadele, hem Lena trajedisinin hem de buna karşı ülkede uyanan tepkinin **temeli**dir» şeklindeki liberal uydurmacadan daha asılsız olamaz. Dernek kurma özgürlüğü, Lena grevindeki **ne** belirleyici, ne de başlıca istekti. Lena'daki ateş açma olayının ortaya serdiği şey, dernek kurma özgürlüğü yoksunluğu değil, provokasyondan kurtulmamış olmak, genel anlamda hak yoksunluğu ve büyük çapta zorbalıktan kurtulmamış olmaktır.

Sotsial-Demokrat'ın[3] 26'ncı sayısında, daha önce de açıkça belirttiğimiz gibi, Lena'daki ateş açma olayı, Üç Haziran monarşisi rejiminin **tümü**nün tam bir yansıyışıydı. Lena olaylarının ayırt edici yanı, kesinlikle proletaryanın **haklarından** biri, hatta bunların en temel, en önemli olanı uğruna verilmiş bir mücadele olması değildi. Ayırt edici nitelik, bir **ajan provokatörün**, bir casusun, bir gizli polis ajanının, çarın bir uşağının, hiç bir siyasal neden olmaksızın tüm kitleye ateş etmeye baş vurmasıydı. Lena olaylarının oluşturduğu fon üzerinde, kitleleri devrimci ateşle **tutuşturacak** kadar karakteristik olan özellik, Rus yaşantısının tipik bir özelliği olan bu genel hak yoksunluğu, belirli **haklar** uğruna savaşma konusundaki bu umutsuzluk ve imkânsızlık ile çarcı monarşi ve bu rejimin tümünün düzeltilmezliğiydi.

Liberaller, Lena olaylarını ve Mayıs Bayramı

grevlerini, bir işçi sendikası hareketi ve «haklar» için bir mücadele olarak göstermek için ellerinden geleni yapıyor. Ama liberal (ve tasfiyeci) tartışmalarıyla gözü boyanmamış herkes, bunlarda farklı bir şey görecektir. Haber bölümümüzde tamamını verdiğimiz ve R.S.D.İ.P.'nin 1912 Ocak'ında toplanan Tüm-Rusya Konferansında öne sürülen sloganları tekrarlayan, çeşitli Sosyal-Demokrat grupların (hatta işçi Sosyalist-Devrimcilerden de bir grubun!) çıkardığı St. Petersburg(*) Mayıs Bayramı broşüründe özellikle üzerinde durulan, kitle grevinin devrimci niteliğini görecektir.

Ve sonra, Lena ve Mayıs Bayramı grevlerinin devrimci niteliğinin baş kanıtı gerçekte sloganlar da değildir. Sloganlar, olguların gösterdiğini **formüle etmiştir.** Bölgeden bölgeye yayılan kitle grevleri, bunların muazzam gelişmesi, yayılma hızları, işçilerin yürekliliği, kitle mitinglerinin ve devrimci söylevlerin artan sayısı, Mayıs Bayramını kutlayanlardan alınan para cezasının kaldırılması talebi ve birinci Rus devrimi zamanından aşinası olduğumuz siyasal ve iktisadî grev birleşimi; bunların hepsi, **kitlelerin devrimci bir kabarışı** olan hareketin gerçek doğasının apaçık belirtileridir.

1905'in tecrübesini hatırlayalım. Olaylar, devrimci kitle grevi **geleneğinin** işçiler arasında **yaşadığını** ve işçilerin bu geleneği hemen benimseyip canlandırdıklarını gösteriyor. 1905'in dünyada eşine rastlanmamış ve siyasal ile iktisadî grevin bir birleşimi olan grev dalgasına, yılın ilk yarısında 810,000 ve ikinci yarısında ise 1,277,000 işçi katılmıştı. Kaba tahminlere göre, Lena olayları nedeniyle yapılan grevlere yaklaşık olarak 300,000 ve Mayıs Bayramı grevlerine yaklaşık olarak 400,000 işçi katılmıştır ve grev hareketi büyümeye devam ediyor. Gazeteler, hatta liberal olanlar bile, her gün, grevlerin orman yangınının nasıl yayıldığına ilişkin haberler veriyor. 1912'nin ikin-

ci yarısı henüz sona ermedi, ama grev hareketinin boyutlarına bakılacak olursa, 1912'deki devrimci kabarışın başlangıcının, 1905'deki başlangıçtan **daha az değil, epey daha fazla** olduğu, şimdiden oldukça açık hale geliyor.

Rus devrimi, ajitasyon, kitleleri uyandırıp birleştirme ve onları mücadelenin içine çekme yolundaki proleter yöntemini geliştiren ilk devrimdi. Şimdi proletarya bu yöntemi bir kere daha ve daha da büyük bir kararlılıkla uyguluyor. Dünyada hiç bir güç, proletaryanın devrimci öncülerinin bu yöntemle elde ettiğini elde edemezdi. Geniş bir alana yayılmış, dağılmış, ezilmiş, bütün haklarından yoksun bırakılmış, cahil ve bir sürü yetkililer, polisler ve casuslar tarafından «zararlı etkiler»den uzak tutulan, 150,000,000 kişilik nüfusuyle koca bir ülke; bu ülkenin **tümü** kaynamaya başlamıştır. Hem işçilerin hem de köylülerin en geri kalmış kesimleri, grevcilerle doğrudan doğruya veya dolaylı olarak ilişki kuruyor. Yüzbinlerce ajitatörün hepsi birden sahneye çıkıyor. Tabana, kitlelere kopmaz şekilde bağlanmış olmaları ve onların arasında kalıp **her** işçinin ailesinin en acil ihtiyaçları için savaşmaları ve acil iktisadî ihtiyaçlar için verilen bu kaçınılmaz kavgayı, kendi siyasal protestoları ve monarşiye karşı mücadeleleriyle birleştirmeleri olgusu, etkilerini sınırsızca artırıyor. Çünkü karşı-devrim, milyonlarca, on milyonlarca insanda monarşiye karşı amansız bir nefret uyandırdı; onun oynadığı rolün alfabesini öğretti ve şimdi her grevin ardından, başkentin önde gelen işçilerinin sloganı (yaşasın demokratik cumhuriyet!) binlerce kanaldan yayılıyor ve en geri kalmış kesimlere, en uzak illere, «halk»a, «Rusya'nın en uzak köylerine» erişiyor.

Bir liberal olan Severyanin'in grevler konusunda ileri sürdüğü ve **Russkiye Vedomosti**'nin buyur edip arkadan da **Rech**'in duygudaşlıkla yeniden yayınladığı düşünceleri çok karakteristik:

Bay Severyan'ın, «İşçilerin, bir Mayıs Bayramı grevine iktisadî ya da başka türden(!) talepleri karıştırmak için gerekli nedenleri var mı?» diye soruyor; ve cevap veriyor: «Ben hiç bir nedenleri olmadığını düşünmeye cüret ediyorum. Her iktisadî grev, ancak başarı şansı ciddiyetle teraziye vurulduktan sonra başlatılabilir ve ancak bu şartla başlatılmalıdır... Bu nedenle de, çoğu kez, bu gibi grevleri Mayıs Bayramına bağlamak mantıksız bir davranış oluyor... Gerçekte, bu şekilde davranmak epeyce garip olur: Uluslararası işçi bayramını kutluyoruz ve bu fırsattan faydalanarak, şu ya da bu kalitede pamuklular için yüzde on ücret artışı talep ediyoruz.»

İşte bir liberal böyle akıl yürütüyor! Ve bu sınırsız pespayelik, rezillik ve iğrençlik örneği, demokrat olduklarını iddia eden, «en iyi» liberal gazetelerce duygudaşlıkla kabul ediliyor!

Bir burjuvanın kendi çıkarını düşünme kaygısının en çiğ şekli, bir karşı-devrimcinin en çirkin korkaklığı: işte liberalin süslü sözlerinin gerisinde yatan budur. İşverenlerin keselerinin güvenlik içinde olmasını istiyor. «Dernek kurma özgürlüğü» lehine, «düzenli» ve «zararsız» bir gösteri istiyor! Ama proletarya, bunun yerine, kitleleri, siyaseti ayrılmaz biçimde iktisada bağlayan **devrimci** bir greve, işçilerin yaşantısında hemen meydana gelecek bir iyileşme uğruna verilen mücadelenin başarısıyla en geri kesimlerin desteğini kazanan ve aynı zamanda halkı **çarlık monarşisine karşı** ayaklandıran bir greve doğru çekiyor.

Evet, 1905'de edinilen tecrübe kökleri çok derinlere inen ve büyük bir kitle grevleri geleneği yarattı. Ve bu grevlerin Rusya'da meydana getirdiği sonuçları da unutmamalıyız. İnatçı kitle grevleri, ülkemizde, kopmaz şekilde silâhlı **ayaklanmalara** bağlanır.

Bu sözler yanlış yorumlanmasın. Bu hiç bir şehilde, ayaklanmaya bir **çağrı** değildir. İçinde bulunduğumuz anda böyle bir çağrı çok akılsızca olurdu. Bu bir, Rusya'da grev ile ayaklanma arasındaki ilişkiyi saptama sorunudur.

1905'deki ayaklanma nasıl gelişti? Önce, kitle grevleri, gösteriler ve mitingler, halk ile polis ve askerî birlikler arasındaki çatışmaları gittikçe sıklaştırdı. İkinci olarak, kitle grevleri köylüleri uyandırarak birkaç tane kısmî, bölük pörçük ve yarı-kendiliğinden isyana yol açtı. Üçüncü olarak, kitle grevleri kısa sürede Ordu ve Donanma'ya sıçrayarak, iktisadî nedenlere dayanan çatışmalar («fasulye» başkaldırması ve benzerleri) ve bunların arkasından isyanlara yol açtı. Dördüncü olarak, karşı-devrimin **kendisi, programlar, demokratlara** karşı şiddet hareketleri ve bunun gibi şeylerle iç savaşı başlattı.

1905 devrimi, liberaller arasındaki döneklerin ve benzerlerinin sandığı gibi, «çok ileri» gittiği ya da Aralık ayaklanması[5] «yapay» olduğu için yenilgiye uğramadı. Tam tersine, yenilginin nedeni, ayaklanmanın **yeterince** ileri **gitmemesi,** gerekliliğinin kavranmasının devrimci sınıflar arasında gereken ölçüde yaygınlaşıp adamakıllı özümsenmemesi, ayaklanmanın uyumlu, kararlı, örgütlenmiş, eşzamanlı ve saldırgan olmamasıdır.

Şimdi de, halihazırda başlamak üzere olan **bir isyanın** belirtilerinin var olup olmadığını görelim. Devrimci coşkunluğa kapılıp sürüklenmemek için, Oktobristler'in tanıklığından yararlanalım. St. Petersburg'daki, Alman Oktobrist Birliği çoğunlukla, Kadetler'in özellikle tuttuğu ve (diğer Oktobrist ve Kadetlerle karşılaştırıldığında) yetkilileri, devrim olasılığı ile korkutmayı amaç edinmeden olayları «yansız bir biçimde» gözlemekte en yetkin olan, sözde «solcu» ve «anayasacı» Oktobristlerden oluşmuştur.

Bu Oktobristlerin gazetesi olan **St. - Petersbur-**

ger Zeitung'un, 6 (19) Mayıs'taki haftalık siyasî makalesinde yazdıkları işte şunlar:

«Mayıs geldi. Hava bir yana, bu ay, başkentin sakinleri için genellikle pek hoş bir ay değildir, çünkü **proletarya 'bayram'ı** ile başlar. Bu yıl, Lena gösterilerinin anıları işçilerin zihinlerinde henüz çok yeni olduğu için Mayıs Bayramı özellikle tehlikeliydi. Başkentin, her türlü grev ve gösteri söylentileriyle doymuş hale gelen atmosferi, bir yangının varlığına işaret ediyordu. Sadık polisimiz, gözle görünür bir heyecana kapılmıştı; aramalar yaptılar, bazı kişileri tutukladılar ve sokak gösterilerini önlemek için büyük kuvvetler seferber ettiler. Polisin, işçi gazetelerinin yazı işleri müdürlüğü bürolarını basıp yazı işleri müdürlerini tutuklamaktan daha zekice bir şey akıl edememesi, işçilerin kukla alaylarını çeken ipler hakkında özellikle gizli bir bilgiye sahip olduğunu kanıtlamıyor. Ama böyle ipler mevcut. Bu, grevin disiplinli niteliğinden ve birçok başka durumdan anlaşılıyor. Bunun içindir ki, bugüne kadar tanık olduklarımızın en büyüğü olan Mayıs Bayramı grevi, böylesine tehditkârdı; büyük ve küçük atölyelerden 100,000, hatta belki de 150,000 işçi grevdeydi. Yalnızca barışçı bir gösteriydi bu, ama ordunun sağlam birliği, hele işçiler arasında son zamanlarda görülen huzursuzluğun yanısıra korkutucu başka olgular da olduğu için, dikkate değerdi. Donanmaya ait çeşitli gemilerde, **denizciler,** devrimci propaganda yaptıkları için tutuklanmıştı. Basına gelen bilgilerin tümüne göre bir sonuca varılacak olursa, donanmamızın, zaten sayıları pek fazla olmayan gemilerinde durum pek iyi değil... Demiryolcular da kaygı uyandıracak şeyler yapıyor. Evet, gerçi işler hiç bir yerde bir greve çağırma girişimine varacak kadar ileri gitmedi ama, Nikolayevskaya Demiryolunda bir istasyon şefi yardımcısı olan A.A. Uşakof'unki gibi göze çarpan bir tanesi de dahil olmak üzere,

yapılan tutuklamalar, orada da belli bir tehlike olduğunu gösteriyor.

«Elbette ki, olgunlaşmamış işçi kitlelerince yapılacak devrim girişimleri, Duma seçimlerinin sonuçları üzerinde zararlı bir etki meydana getirmekten başka işe yaramaz. Çar, Manukhin'i tayin ettiğine ve Devlet Konseyi işçilerin Sigorta Kanun Tasarısını geçirdiğine göre, bu girişimler büsbütün mantıksız oluyor.»!

İşte bir Alman Oktobrist'i böyle akıl yürütüyor. Biz ise, kendi payımıza, denizciler hakkında, **Novoye Vremya**'nın işi abartıp şişirdiğini gösteren kesin ve birinci elden bilgiler aldığımızı belirtmeliyiz. Besbelli, Okhrana,(6) **ajan provokatör** tarzında «çalışıyor». Mevsimsiz bir ayaklanma girişimi son derece akılsızca olur. İşçi sınıfının öncüsü, işçi sınıfının demokrat köylülerce desteklenmesinin ve silâhlı kuvvetlerin aktif katılmasının, Rusya'da zamanında, yani başarılı bir silâhlı ayaklanmanın ana koşulları olduğunu anlamalıdır.

Devrimci dönemlerdeki kitle grevleri, kendi nesnel mantıklarına sahiptir. Her yöne yüz binlerce ve milyonlarca kıvılcım saçarlar ve bütün çevrede de büyük bir kırgınlık, eşi görülmemiş bir açlık işkencesinin, sonu gelmeyen zorbalığın, «yoksul»a, «mujik»e, sıradan askere karşı utanmazca ve hor gören bir alaycılığın hemen tutuşuverecek maddesi var. Buna, Kara-100'lerce yürütülen ve geri zekâlı, kana susamış Nikolas Romanof'un Saray çetesince sinsice kışkırtılıp yönetilen, dizginleri tam anlamıyle elden kaçırılmış, progromist Yahudi - avını ekleyin. «Böyle gelmiş, böyle gider» Çok şeyi açığa vuran bu sözler, Bakan Makarov tarafından söylenmişti; kendisinin ve sınıfı ile toprak ağası çarının hesabına talihsizlik!

Kitlelerin devrimci kabarışı, her işçi-sınıfı Sosyal-Demokrat'ına, her dürüst demokrata büyük ve so-

rumluluk taşıyan görevler yüklüyor. «Kitlelerin başlamakta olan hareketine (şimdiden şöyle demeliyiz: kitlelerin **başlamış** olan **devrimci** hareketine) her bakımdan destek olunması ve bunun, Parti sloganlarının tam olarak gerçekleştirilmesi esasına göre yayılması; R.S.D.İ.P.'nin Tüm-Rusya Konferansı, bu görevleri böyle tanımlamıştı. Parti sloganları (demokratik bir cumhuriyet, sekiz-saatlik çalışma günü, bütün toprak mülklerine el konması), **bütün** demokratların, **halkın** devriminin sloganları haline gelmelidir.

Kitlelerin hareketini destekleyebilmek ve yayabilmek için, **örgütlenmeye ve yine örgütlenmeye** ihtiyacımız var. İllegal bir parti olmazsa, bu işi yürütemeyiz ve bunun sadece lafını etmenin de anlamı yok. Kitlelerin saldırısını destekleyip yayarken, 1905' in tecrübesini dikkatle göz önüne almalı ve bir ayaklanmaya duyulan ihtiyacı ve bunun kaçınılmazlığını açıklarken, **vakitsiz** girişimlere karşı uyarıda bulunup bunları savuşturmalıyız. Kitle grevlerinin çoğalması, diğer sınıfların mücadeleye katılmalarının sağlanması, örgütlerin durumu ve kitlelerin ruh hali, çarlık monarşisine karşı bütün kuvvetlerin uyumlu, kararlı, saldırgan, son derece yürekli saldırısı için birleşmeleri gereken anı, kendiliklerinden önereceklerdir.

Muzaffer bir devrim olmadan, Rusya'da özgürlük olamaz.

Bir proleter köylü ayaklanmasıyle çarlık monarşisi devrilmeden, Rusya'da muzaffer bir devrim olamaz.

Sotsial-Demokrat Sayı 27
17 (4) Haziran, 1912
V.İ. Lenin, Bütün Eserleri, c. 18
s. 448 (İngilizce baskı)

Sotsial-Demokrat'taki metne uygun olarak yayımlanmıştır.

(1) «Devrimci Kabarış» adlı yazı, 1912 Haziran'ı başlarında, Lenin, RSDİP Yurt Dışı Örgütü Paris kısmının bir toplantısında Rusya'daki gelişmeler üzerine bir rapor verip (26 Nisan - 9 Mayıs, 1912), «Rus proletaryasının Devrimci Kabarışı» başlıklı bir yazıyı (31 Mayıs - 13 Haziran) okuduktan sonra yayınlanmıştır. R.S.D.İ.P. Yurt Dışı Örgütünce çıkarılan basılı bir bildiri, yazının, bu makaledeki başlıca önerilere uyan ayrıntılı bir özetini veriyordu.

(2) 4 (17) Nisan, 1912'de, Sibirya'daki Lena altın madeni yataklarında, silâhsız işçilere ateş açılması kastediliyor.
Altın madenlerinin sahipleri İngiliz kapitalistleri ve bunların ortakları da, Rus kapitalistleri, çarlık ailesi mensupları ve çarlık ricaliydi. Madenin sahipleri yılda yaklaşık olarak 7.000,000 ruble kâr ediyordu. Altın madeni yatağı, Sibirya demiryolundan hemen hemen 2,000 km. uzaktaki bir tayga ormanı bölgesinde olduğu için, kapitalistler ile yardakçıları zulmün en aşırısını yapmaktan çekinmiyordu; son derece yorucu olan uğraşlarına karşılık olarak işçilere cimrice ücretler ödüyor, berbat yemekler veriyor, ve işçilerin karılarıyla çocuklarına çok kötü muamele ediyorlardı. Bu baskı ile kötü muameleye daha fazla dayanamayan işçiler, 1912 Martı'nın başlarında greve gittiler. Greve, 1911 sonbaharında altın madenlerinde kurulan Bolşevik grubu öncülük ediyordu. 4 (17) Mart, 1912'de, Bolşeviklerin egemen durumda olduğu bir merkezî grev komitesi seçildi. İdareye sunulacak talepler arasında şunlar vardı: 8 saatlik iş günü, yüzde 10 ilâ 30 arasında ücret artışı, para cezalarının kaldırılması, tıbbî yardımın düzenlenmesi, yiyeceklerin ve lojmanların düzeltilmesi, vb. Lenzoto (Lena Altın Madenciliği Şirketi) yönetim kurulu, bu talepleri reddetti ve grevcileri işten çıkarmaya, onlara borca yiyecek verilmesini durdurmaya ve altın madeni barakalarından atmaya karar verdi ki, bu da, işçilerle ailelerini açlıktan ölmeye mahkûm etmek demekti. İşçiler, polisin boşaltma kararını yerine getirmesine izin vermedi. Grevciler direndi ve tüm

provokasyon ile sindirme çabalarına karşı çıktılar. Grev, barışçıl ve örgütlüydü.

Şirketin nüfuzlu İngiliz ve Rus pay sahiplerinin isteği üzerine, çarlık yetkilileri, Rusya'daki işçileri sindirmek için, grevcilere karşı silâh kullanmaya karar verdi. 3-4 (16-17) Nisan gecesi, merkezî grev komitesinin bazı üyeleri tutuklandı. Buna cevaben, 4 (17) Nisan günü, yaklaşık olarak 3,000 işçi, yetkililerin kanundışı hareketlerine karşı şikâyetlerini sunmak ve bölge yöneticisine tutuklananların serbest bırakılması konusunda bir dilekçe vermek üzere, Nadezhda Madeni'ne yürüdü. Jandarma yüzbaşısı Treşçenkof, adamlarına ateş emri verdi ve bunun sonucunda 270 işçi öldü, 250'si de yaralandı.

Lena'daki kanlı dramın haberinin yayılması, bütün Rusya'daki işçilerin büyük bir kızgınlığa kapılmasına yol açtı. Ülkenin bir başından bir başına, protesto gösterileri, mitingler ve grevler düzenlendi. Sosyal-Demokrat Duma gurubu, hükümete Lena'daki ateş açma olayına ilişkin bir gensoru verdi. Çarın Bakanı Makarov'un küstahça cevabı («Böyle gelmiş, böyle gider!»), işçilerin kızgınlığını artırdı. Lena'daki ateş açma olayını protesto eden grevlere yaklaşık olarak 300,000 işçi katıldı. Bunlar, 400,000 işçinin katıldığı 1 Mayıs grevleri ile birleşti. Lenin, «Lena'daki ateş açma olayı, kitlelerin devrimci ruh halinin gelişerek kitlelerin bir devrimci kabarışına dönmesine yol açtı» diyordu.

(3) **Sotsial-Demokrat (Sosyal Demokrat)** — R.S.D.İ.P. nin, 1908 Şubat'ından 1917 Ocak'ına kadar illegal olarak çıkan merkezî oranı. Toplam olarak, 58 sayı yayınlandı. İlk sayı Rusya'da çıktı, sonra yayımlama işi önce Paris'e, derken Cenova'ya aktarıldı. R.S.D.İ.P. Merkez Komitesi'nin kararı ile Yazı İşleri Kurulu, Bolşevik, Menşevik ve Polonya Sosyal - Demokratları temsilcilerinden oluşuyordu.

Sotsial-Demokrat'ta Lenin'in 80'den fazla makalesi ve başka yazısı çıktı. Yazışleri Kurulunda Lenin, tutarlı bir Bolşevik çizgisi izledi. Kurulun iki üyesi (Kamenev ve Zinoviev), tasfiyeciler konusunda uzlaşmacı bir görüşü benimseyerek, Lenin'in çizgisini yenilgiye uğratmaya çalıştılar. İki başka üye,

Martov ve Dan, Kurulun çalışmasını engellediler ve aynı zamanda, **Golos Sotsial-Demokrata**'da açıkça tasfiyeciliği savundular.

Lenin'in tasfiyecilere karşı uzlaşmaz mücadelesi, 1911 Haziranında Martov ve Dan'ın Yazılışleri Kurulundan istifasıyle sonuçlandı. 1911 Aralık'ından itibaren, yazılışleri sorumluluğunu Lenin üzerine aldı.

(4) Lenin'in sözünü ettiği broşür, 1 Mayıs 1912'den önce St. Petersburg'da basılıp fabrikalara dağıtıldı. Broşür, işçilere, 1 Mayıs'ta Nevsky Prospekt'te, R.S.D.İ.P. nin Altıncı (Prag) Tüm-Rusya Konferansında öne sürülen *slogonlar altında, mitingler* ve gösteriler yapmaları için çağrıda bulunuyordu: «Anayasal bir meclis, 8-saatlik iş günü, büyük toprak mülklerine el konması.» Broşür, şu militan çağrılarla son buluyordu: «Kahrolsun çarın hükümeti! Kahrolsun otokratik 3 Haziran Anayasası! Yaşasın demokratik cumhuriyet! Yaşasın sosyalizm!» Broşür şöyle imzalanmıştı: «St. Petersburg'un Tüm Örgütlenmiş İşçileri Temsilcileri Toplantısı», «Sosyal-Demokratik «Birlik» Gurubu», «Şehir Merkezî Sosyal-Demokrat Gurubu», «İşçi Sosyalist-Devrimciler Grubu», «St. Petersburg İşçi Sosyal-Demokratları» ve «1 Mayıs Komiteleri Temsilcileri».

4 (17) Haziran, 1912'de, broşürün tam metni, **Sotsial-Demokrat**'ın 27 nci sayısının haberler bölümünde yayınlandı.

(5) **Aralık Ayaklanması,** 1905 Aralık'ında Moskova işçilerinin otokrasiye karşı giriştikleri silâhlı bir ayaklanmaydı. Önderliğini Moskova Bolşevik Sosyal-Demokrat'larının yaptığı işçiler, 9 gün süre ile, çarın birliklerine karşı barikatlar üzerinde yiğitçe çarpıştılar. St. Petersburg'dan takviye birlikleri gelene dek, hükümet, isyanı bastırmakta başarıya ulaşamadı. Hükümet isyancılara karşı canavarcasına bir gaddarlık gösterdi; işçi bölgelerinde sel gibi kan aktı. Moskova ve çevresinde binlerce işçi öldürüldü.

(6) **Okhrana** — Çarlık Rusya'sında gizli polisin siyasal soruşturmaları yürütmekle görevli bürosu. Emniyet Müdürlüğünün yönetimi altında bulunuyordu.

R.S.D.İ.P. MERKEZ KOMİTESİ VE PARTİ GÖREVLİLERİNİN KRAKOV TOPLANTISI VE KARARLARI((1))

Şubat 1913'te Paris'te R.S.D.İ.P.M.K.'nce broşür halinde yayımlanmıştır.

«Bildiri» için el yazmasından ve «Kararlar» için de teksirden kontrol edilen broşür metnine uygun olarak basılmıştır.

B İ L D İ R İ

Bu yılın Şubat ayında R.S.D.İ.P. M.K.'si ile parti görevlileri bir toplantı yaptı. Merkez Komitesi; St. Petersburg (beş kişi), Moskova bölgesi (iki), Güney (iki) Urallar ve Kafkasya'nın illegal örgütleri üyelerinin de buna katılmalarını sağlamayı başardı. Mahallî örgütlerden seçimler yapılamadı ve dolayısıyle toplantı bir Konferans niteliği taşımadı. Merkez Komitesi'nin bazı üyeleri, polis tedbirleri nedeniyle toplantıya katılamadı.

Toplantıya katılanların hemen hemen hepsi, çeşitli legal işçi dernekleri ve «legal fırsatlar» denen şeylerden yararlanma açısından önemli bir rol oy-

namış kişilerdi. Böylelikle, toplantının bileşimi, Rusya'nın belli başlı bölgelerinin hepsindeki Parti çalışmalarının tümünün doğru bir tablosunu sağladı.

Toplantıda on bir oturum yapıldı ve gündemin aşağıdaki maddeleri üzerinde karar taslakları hazırlandı: 1 - Devrimci kabarış, grevler ve Parti'nin görevleri, 2 - İllegal Parti örgütünün inşası. 3 - Duma Sosyal-Demokrat gurubu. 4 - Parti basını. 5 - Sigorta kampanyası. 6 - Tasfiyeciliğe karşı tavır. Birlik sorunu. 7 - Rus olmayan Sosyal-Demokrat örgütler.

Karar tasarıları; bir yoldaşın «sigorta» kararının iki maddesinde, bir diğerinin de Rus olmayanlar hakkındaki kararların ayrıntıları üzerinde çekimser kalması dışında, oy birliği ile kabul edildi.

Toplantının, Merkez Komitesince onaylanan kararları, Parti tecrübesinin bir özetini ve günümüz Rusya'sındaki Sosyal-Demokrat çalışmaların bütün ana sorunlarında yol gösterici bir çizgiyi sağlıyor.

*
**

1912'nin tecrübelerini sistemli olarak incelemek, Sosyal-Demokratların en önemli görevlerinden biridir; çünkü o yıl, Rusya işçi-sınıfı hareketin de büyük ve tarihî bir değişikliğe tanık oldu. Sorun yalnızca, düşüş ve dağılmanın yerlerini bir yeniden canlanmaya bırakmaları sorunu değildir. İşçi sınıfı, kapitalistler ve çarlık monarşisine karşı çok büyük bir saldırıya geçmiştir. İktisadî ve siyasal grevler dalgası öylesine yükselmiştir ki, Rusya bu yönden, bir kez daha, dünya ülkelerinin **tümünün ilerisinde** yer almıştır.

Bu olgu elbette ki, sınıf-bilincine sahip hiç bir işçiye, kitlelerin örgütlenmesi ve sınıfsal eğitimi açısından, özgür ülkeler proleterlerinin bizden ne kadar ileride olduğunu unutturmayacaktır. Ama bu olgu, Rusya'nın **yeni** bir **devrimin** gelişmesi dönemine girdiğini kanıtlamıştır.

İşçi sınıfı büyük bir görevle; bütün demokrat kitlelerin devrimci uyanışını gerçekleştirip onları mücadelede eğitmekle, Romanof monarşisini yıkarak Rusya'ya özgürlük ve bir cumhuriyet getirmesi gereken güçlü saldırıya yöneltmekle karşı karşıyadır. İçinde bulunduğumuz anını temel görevi, kitlelerin açık devrimci mücadelesine mümkün olan en büyük desteği sağlamak, onu örgütlemek, yaygınlaştırmak, derinleştirmek ve yoğunlaştırmaktır. Bu görevi kavrayamayan, devrim davasını yükselten illegal bir örgüt, grup ya da çekirdekte çalışmayan kişi, Sosyal-Demokrat değildir.

*
**

Proletaryanın 1912'deki devrimci kabarışı, demokratların ruh durumunda meydana gelen ve herkesçe kabul edilen değişikliğin ana nedenidir. Hem Dördüncü Duma seçimlerinde, hem de Marksist teorinin hiç değilse temel öğelerini savunacak legal bir işçi-sınıfı basını kurma sorununda, Sosyal-Demokratlar önemli zaferler kazandı. Çarlık hükümeti, salt, kitlelerin açık devrimci mücadelesi, toplumsal ve siyasal konumun tümünü değiştirdiği için, bu başarılara engel olamadı. R.S.D.İ.P. - Kara-100'ler Duma'sının kürsüsünden basit bir içki aleyhtarlığı derneğine varana dek— her «legal fırsat»tan yararlanma yolundaki kararlı, azimli ve sistemli çalışmasını sürdürürken; ancak, kitleler arasındaki tüm çalışmasını, 3 Haziran «legalite»sinin değil de, gelişen devrimin görüş açısına göre tasarlanıp benimsenmiş olan Parti kararlarının ruhuna gerçekten uygun biçimde yürüten kişinin, Parti üyesi yüce adına layık olduğunu bir an bile unutmuyor. Görevimiz, 1908-1911 döneminden arta kalmış düzensizlikle dağılmaya teslim olmak değil, bunlara karşı savaşmaktır. Ödevimiz, keşmekeş içindeki ve ilkesiz legaliz-

min akıntısına kapılıp sürüklenmek değil, bütün canlı öğeleri illegal Parti'nin çevresinde yavaş yavaş toplamak için her legal imkânı kullanmaktır. Sloganımız şudur: Kitlelerin devrimci mücadelesine karşı şüphecilik ve kayıtsızlığı yaymak ve hatta mücadeleyi açıkça engellemek için legaliteyi kötüye kullananlarla barış yok.

Taleplerimizi azaltarak, programımızdan kısıntı yaparak ya da Rus çarlık yönetimi altında yapılacak kolay anayasal reformların aldatıcı vaadi ile, aydınlanmamış kişileri tarafımıza çekme taktiklerini benimseyerek, taleplerimizin gerçekleşmesini güvence altına alamayız. Bunu ancak, kitleleri tutarlı demokrasi ruhuyla ve anayasal hayallerin asılsızlığının farkına varma yolunda eğiterek güvence altına alabiliriz. Güvence, en önde gelen sınıfın, yani proletaryanın, devrimci örgütlenmesinde ve kitlelerin büyük devrimci coşkunluğundadır.

Azgın karşı-devrim dönemi, bize; bir ideolojik düzensizlik ve kopma, işçi-sınıfı hareketinin birçok merkezlerinde örgütsel parçalanma, bazılarına ilkel yöntemler ve bazılarına da Parti'den zorunlu olarak tecrit olmayı ve devrimin buyruklarını koruyan ve devrimci taktikler geliştiren «yeraltı»na karşı küçümserce hatta kötü niyetli bir tavrı miras bıraktı. Tasfiyecilerin Sosyal-Demokrat Parti'den kopması, fiilî tecritleri, ile bazı durumlarda, Rus olmayan Sosyal-Demokrat örgütlerin Sosyal-Demokrat ilkelerden ayrılmaları ve dağılmaları da, **birliğe** olan talebi en yüksek dereceye çıkartmıştır.

Sosyal-Demokrat proletaryanın birliği, onun zaferlerini sağlamak için gerekli bir koşuldur.

Sosyal-Demokrat proletaryanın birliği, **kendi** Partisinde, R.S.D.İ.P. içinde birlik olmazsa, imkânsızdır.

Burada, illegal bir Partiye duyulan ihtiyaç sorununu —yalnızca lafla değil, eylemle de— bir karara bağlamadan, birlik sorununu da bir karara bağ-

layamayacağımızı hemen görüyoruz. Birlikten söz ettiği halde «açık bir işçi partisi»ni savunan kişi, hem kendini hem de işçileri aldatmış olur. Bu sorunun legalite sınırları içinde karara bağlanabileceğini, aydınlanacağını ve hatta ortaya konabileceğini sanan kimse, hem kendini hem de işçileri aldatmış **olur.**

Birlik sorununu çözümleyecek olan, elbette ki, ne legal basında yer alan «birlik» hakkındaki anlamsız sözler, ne çeşitli «dağınık» küçük aydın grupları ile yapılan anlaşmalar, ne de yurt dışındaki görüşmelerin diplomasisi değil, **ancak** mahallî bölgelerde **birlik,** R.S.D.İ.P.'nin **tüm** işçi üyelerinin tek bir illegal örgütte bilfiil **kaynaşmasıdır.**

İşçiler, şimdiden, kendiliklerinden, birlik sorununun tabandan çözümüne, ciddî ve gerçekçi olan tek çözümüne başlamıştır. Bu toplantı, bütün Sosyal - Demokratlar'ı aynı yolu tutmaya çağırır.

Her yerdeki işçi Sosyal-Demokratlar; fabrika çekirdek ve komiteleri, semt bölge grupları, kent merkezleri, **her türden** legal kurumlar içindeki Sosyal - Demokrat gruplar, vb. şeklinde, R.S.D.İ.P.'nin bir bütün halindeki illegal örgütlerini yeniden kuruyor. Kendini güçsüz birey rolüne mahkûm etmek istemeyen herkes, illegal Parti'nin kabulü ile kitlelerin devrimci mücadelesini desteklemenin bizzat işçilerin denetimi altında yürütüldüğü bu örgütlere katılsın.

*
**

Dağılma dönemi geride kalıyor. Kuvvetlerimizi bir araya toplama zamanı geldi. Öyleyse, R.S.D.İ.P. nin illegal örgütlerinde toplanalım. Bu örgütler buralarda çalışmak isteyen; proletaryanın örgütlenmesine, sermayeye karşı mücadelesi ve çarlık monarşisine karşı başlattığı devrimci saldırıya yardım etmek isteyen hiç bir Sosyal-Demokrat'a kapılarını kapamıyorlar.

Ülke çapında bir siyasal bunalım, Rusya'da yavaşça ama istikrarlı biçimde olgunlaşıyor. Üç Haziran sistemi, çarın Kara-100'ler monarşisini kurtarmak, burjuvazinin üst saflarıyle yapılacak bir ittifakla onu yenilemek yolunda son girişimdi ve bu girişim başarısızlığa uğradı. Yeni demokratik güçler, Rus köylülüğü ve kent burjuvazisi arasında günden güne ve saatten saate gelişiyor ve güç topluyor. Kent ve kırdaki proleterlerin sayısı şimdiye kadar olduğundan çok daha büyük bir hızla artıyor; daha örgütlenmiş, daha fazla birleşmiş ve yenilmezliklerine daha güvenli hale geliyorlar ve güvenleri, kitle grevlerinin tecrübesiyle kuvvetleniyor.

R.S.D.İ.P., bu proletaryanın en önde gelen kuvvetlerini tek bir bütün halinde örgütlerken, eski devrimci taleplerimiz adına, onun devrimci kavgaya girmesine önderlik etmelidir.

Şubat 1913 R.S.D.İ.P. Merkez Komitesi

KARARLAR

DEVRİMCİ KABARIŞ, GREVLER VE PARTİNİN GÖREVLERİ

1. 1912'de, işçi-sınıfı hareketi ve Rus devrimi tarihinin en dikkati çeken olgusu, proletaryanın hem iktisadî hem de siyasal grev hareketinin şaşılacak gelişmesiydi. Siyasal greve katılanların sayısı bir milyona eriştı.

2. 1912'deki grev hareketinin niteliği, özel dikkati gerektirir. İşçiler, bazı hallerde, aynı anda iktisadî ve siyasal talepler ileri sürdü; iktisadî grevler dönemini bir siyasal grevler dönemi, siyasal grevler dönemini de bir iktisadî grevler dönemi izledi. 1905'in, karşı devrimce geri alınan kazançları için kapitalistlere karşı sürdürülen mücadele ile, hayat pahalılığının artması, işçileri en keskin biçimlerindeki siyasal sorunlarla karşı karşıya getirerek, gittikçe daha çok işçi kesimini uyandırmıştır. İktisadî ve siyasal mücadelenin birleşmesi ve içiçe örülmesinin bütün bu biçimleri, devrimci kitle grevlerine yol açan hareketin bir koşulu ve gücünün gerçek belgesidir.

3. Donanma ve Ordu'da 1912 yılına damgasını

koyan hoşnutsuzluk patlamaları ve isyanların başlaması, kuşkusuz işçilerin devrimci kitle grevleri ile bağıntılıydı ve geniş demokrat kesimleri arasında, özellikle birliklerin büyük kısmını meydana getiren köylülük arasında, gittikçe artan bir kaynayış ve kızgınlığı gösteriyordu.

4. Kara-100'ler çar hükümeti seçimlere en hayasızca biçimde hile karıştırdığı halde, bunların sonuçları üzerinde etkisini gösteren ülkedeki sola kayışla birleşen bütün bu olgular; hiç bir kuşkuya yer vermeyecek şekilde, Rusya'nın bir kez daha, kitlelerin sürdürdüğü bir açık devrimci mücadele dönemine girdiğini gösteriyor. Başlangıcını şu sıralarda yaşadığımız yeni devrim, çarlığın Üç Haziran siyasetinin iflâsının kaçınılmaz bir sonucudur. Bu siyaset, en yumuşak başlı büyük burjuvaziyi bile tatmin edememişti. Halkın büyük çoğunluğu, özellikle ezilmiş milliyetlerin durumunda olduğu gibi, daha da köleleştirilmiş ve köylülük yine, milyonlarca ve milyonlarca insanın açlıktan ölmenin eşiğine geldiği bir duruma düşürülmüştür.

5. Bu koşullarda, devrimci kitle grevleri de istisnaî önem taşıyor; çünkü, tarımsal proletarya ile köylülüğü uyandırıp bağımsız siyasal etkinliğe sürüklemek ve ahenkli, eşzamanlı ve yaygın devrimci eylemlere çekmek suretiyle, onların kayıtsızlığını, umutsuzluğunu ve birliksizliğini yenmenin en etkili araçlarından birini oluştururlar.

6. Parti örgütleri, R.S.D.İ.P.'nin acil taleplerini —demokratik bir cumhuriyet, sekiz saatlik iş günü ve bütün toprak mülklerine köylüler yararına el konulması— için ajitasyonlarını yaygınlaştırır ve yoğunlaştırırken, devrimci kitle grevlerine her bakımdan destek olmayı ve kitlelerin devrimci eyleminin bütün biçimlerini geliştirme ve örgütlemeyi, etkinliklerinin başlıca hedeflerinden biri haline getirmelidir. Özellikle, günümüzün en önemli görevlerinden

biri, hem siyasal grevlerle birleştirerek hem de bağımsız eylemler şeklinde, devrimci sokak gösterileri düzenlemektir.

7. Bazı kapitalistlerin grevcilere karşı lokavtlara (kitle halinde işten çıkarmalar) baş vurmaları, işçi sınıfını yeni görevlerle karşı karşıya bırakıyor. Her alanda, her sanayi kolunda ve tek tek her olayda, grevlerin iktisadî koşullarını dikkatle gözönüne almak, lokavtları önlemek için yeni mücadele biçimleri bulmak (işgal gibi) ve siyasal grevlerin yerine devrimci mitingleri ve devrimci sokak gösterilerini koymak gereklidir.

8. Bazı legal basın organları şu ya da bu greve biçtikleri değer ne olursa olsun, devrimci kitle grevlerine karşı genel bir ajitasyon sürdürüyorlar. Liberal basının yanı sıra, böyle bir ajitasyon örneğin, gazeteyi şu ya da bu şekilde destekleyen işçilerin büyük bir kısmının istemine aykırı olarak, **Luch** gazetesindeki tasfiyeci grup tarafından da yürütülüyor. Dolayısıyle, Parti-yanlısı bütün işçi Sosyal-Demokratların görevi şudur: (1) bu guruba karşı, kararlı bir mücadeleyi sürdürmek; (2) eğilimleri ne olursa olsun, bütün işçilere, yukarıda sözü geçen ajitasyonun zararını sistemli ve ısrarlı bir şekilde açıklamak, ve (3) bütün proleter güçleri, kitlelerin devrimci ajitasyonunu ve devrimci eylemlerini ilerletmek için bir araya toplamak.

İLLEGAL ÖRGÜTÜN İNŞASI

1. 1912'deki işçi-sınıfı hareketi ile Parti çalışmalarını özetlerken, bu toplantı; kitlelerin başlamış olan yeni devrimci eylem dalgasının, R.S.D.İ.P.'nin Partinin inşasına ilişkin daha önceki kararlarını (özellikle Ocak 1912 Konferansı'nda alınan kararları) tamamen doğruladığı sonucuna varıyor. 1912'de grev hareketinin akışı, Sosyal-Demokratlar'ın Dördüncü

Duma seçim kampanyası, sigorta kampanyasının akışı, vb, şimdiki dönemde tek doğru örgütsel bünye tipin'n, legal ve yarı-legal bir işçi dernekleri ağıyla kuşatılmış Parti çekirdeklerinin toplamından oluşacak bir illegal parti olduğunu hiç bir kuşkuya yer bırakmayacak şekilde göstermiştir.

2. İllegal inşanın örgütsel biçimlerini mahallî koşullara ayarlamak mutlaka zorunludur. İllegal çekirdekler için perdeleme biçimlerinde bir çeşitlilik ve çalışma biçimlerinin mahallî ve genel yaşam koşullarına uyarlanmasında mümkün olan en büyük esneklik, illegal örgütün diriliğini güvence altına alır.

3. Şimdi, örgütsel çalışma alanında başlıca acil görev, bütün fabrikalarda işçiler arasındaki en faal öğelerden oluşan, katıksız Parti illegal komiteleri kurmaktır. İşçi-sınıfı hareketinin muazzam kabarışı, mahallî bölgelerin büyük çoğunluğunda, fabrika Parti komitelerinin yeniden kurulabileceği ve mevcut olanların güçlendirilebileceği koşulları yaratıyor.

4. Toplantı, her merkezde, kopuk mahallî gruplar arasından tek bir yönetici örgüt kurulmasının artık zorunlu hale geldiğine işaret eder.

Örneğin, St. Petersburg'da, bölge çekirdekleri tarafından seçilme ilkesi ile mevcut üyeler tarafından seçilme ilkelerinin birleştirilmesiyle meydana gelen bir yönetici Şehir Komitesi, bir çeşit kent-çapında örgüt olarak ortaya çıkmıştır.

Bu tip bir örgüt, yönetici organ ile birincil çekirdekler arasında çok yakın ve dolaysız bir bağlantı kurma ve aynı zamanda, her an tüm örgüt adına hareket etme yetkisine sahip, küçük, seyyar ve özellikle iyi maskelenmiş bir yürütme organı yaratma olanağı sağlar. Toplantı, bu tip örgütü, mahallî ve genel hayat koşullarının gerektirebileceği değişikliklerle, işçi-sınıfı hareketinin diğer merkezleri için de salık verir.

5. Bu toplantı, mahallî örgütler ile Merkez Komitesi arasında yakın bağlar kurmak için olduğu gibi, Parti çalışmalarına yol göstermek amacıyle de; işçi-sınıfı hareketinin belli başlı alanlarında bölgesel merkezlerin örgütlenmesini kaçınılmaz sayar.

6. Merkez Komitesi ile mahallî Sosyal-Demokrat gruplar arasında sürekli bir canlı ilişki kurulmasında olduğu gibi, işçi-sınıfı hareketinin başlıca merkezlerinde mahallî çalışmaları yönetmenin esnek biçimlerini bulma açısından da, bir yetkilendirilmiş görevliler sistemi, en önemli bir pratik etken olarak önerilmektedir. Görevliler mahallî çalışmanın başında olan işçiler arasından seçilmelidir. Partinin merkezî organını mahallî olarak ve Rusya çapında ancak ileri işçilerin kendileri güçlendirebilir ve pekiştirebilir.

7. Bu toplantı, Merkez Komitesinin, Sosyal-Demokrat çalışmanın çeşitli alanlarında etkinlik gösteren mahallî görevlilerle mümkün olduğu kadar sık sık görüşmesi isteğini ifade eder.

8. Bu toplantı, işçilerin vereceği düzenli üyelik ödentileri ve yardımlar olmaksızın, işçilerin partisinin de var olamayacağı yolundaki tekrar tekrar alınmış Parti kararlarını vurgular. Bu gibi yardımların yokluğunda, özellikle şimdiki koşullar altında, ne kadar mütevazı olursa olsun, bir merkezî (mahallî veya tüm-Rusya) Parti organının var olması kesinlikle imkânsız olacaktır.

9. (Basılmayacaktır')

DUMA SOSYAL - DEMOKRAT GURUBU

1. Bu toplantı, hükümetin yaptığı eşi görülmedik baskı ve seçimlere hile karıştırılmasına ve Kara-100'ler ile Liberallerin Sosyal-Demokratlar'a karşı birçok yerde çok kesin bir niteliğe bürünen, blokuna rağmen, RSDİP'nin Dördüncü Duma seçimlerinde muazzam zaferler kazandığını belirtir. Sosyal-Demokrat-

lar, her geçen gün liberallerin elinden söke söke aldıkları ikinci şehir seçim bölgesinin hemen hemen her yerinde, liberallerden daha fazla oy almışlardır. Partimiz açısından en önemlisi olan işçi seçim-bölgesinde ise; işçi sınıfı, Bolşevik delegelerden başkasını seçmemek suretiyle, eski R.S.D.İ.P. ile bunun devrimci buyruklarına olan sarsılmaz bağlılığını tam bir oybirliğiyle belirttiği için, R.S.D.İ.P. bölünmez üstünlüğünü korumuştur.

2. Bu toplantı, Dördüncü Duma'daki Sosyal-Demokrat milletvekillerini, Duma'daki birkaç konuşma, gensoru önergeleri ve Sosyal-Demokrasinin temel ilkelerini genel anlamda doğru olarak öne süren bir bildirinin okunmasıyle ifade bulan canlı etkinlikleri için kutlar.

3. Bu toplantı, Duma Sosyal-Demokrat gurubunun, bir bütün olarak Parti'ye bağımlı bir organ olmasını gerektiren Partimizin yerleşmiş geleneğinin tek doğru gelenek olduğunu kabul eder ve işçi sınıfının siyasal eğitimi ve Parti'nin Duma'daki çalışmalarının doğru bir şekilde örgütlenmesinin yararı açısından, Sosyal-Demokrat gurubunun her adımının büyük bir dikkatle izlenmesi ve böylelikle grup üzerinde Parti denetiminin sürdürülmesinin gerekliliğini kabul eder.

4. Bu toplantı, Jagiello'ya ilişkin karara, Parti görevinin Sosyal-Demokrat grupça doğrudan doğruya ihlâli gözüyle bakmak zorundadır. O karar, Polonya Sosyal-Demokratlarına karşı, Sosyal-Demokratik olmayan bir partiyle (P.S.P.) bir anlaşmaya varıp işçi sınıfı seçmenleri arasında çoğunlukta olan bütün Sosyal-Demokratik seçmenlere karşı çıkarak, Sosyal-Demokrat olmayan bir kişiyi, Jagiello'yu seçen Bund'un bölücü girişimini destekliyor. Grup, böylelikle, Polonya'da işçiler arasındaki bölünmeyi hızlandırmış ve bir bütün olarak Parti'deki birlik davasını engellemiştir.

5. Çhenkeli yoldaşın grup adına, «her milliyetin özgürce gelişmesi için gerekli kurumları yerleştirme» maskesi altında kültürel millî özerkliği savunması, Parti Programı'nın doğrudan doğruya bir ihlâlidir.(2) Programı kabul eden Parti İkinci Kongresi,(3) aslında bunun eşi olan bir formülü özel bir oylamayla reddetmişti. Bu maskelenmiş biçimiyle bile olsa, milliyetçi bir duyguya ayrıcalık tanımak, bir proletarya partisi için asla hoş görülmeyecek bir davranıştır.

6. Sosyal-Demokrat gurubun, Samanın bildirisi konusundaki Progressist (aslında Oktobrist) usül formülünün lehinde oy vermesi ve bağımsız bir Sosyal-Demokrat formül önermeyi başaramaması, liberal basının kötü niyetli yorumları açısından, Parti açısından dikkati gerektiren bir hatadır.(4)

7. 8. ve 9. (basılmayacaktır.)(5)

İLLEGAL LİTERATÜR

İllegal yayınların her bakımdan gelişmesinin gerekliliğini tartışıp bu soruna ilişkin birkaç somut talimat saptayan bu toplantı; Parti'nin bütün mahallî örgütlerine, bütün işçi çekirdeklerine ve tek tek işçilere; illegal literatürün dağıtımı için, ulaşım ve Merkez Komitesi Bürosu(6) ile temaslar konusunda daha fazla bağımsızlık ve inisiyatif göstermeleri için ısrarla çağrıda bulunur.

SİGORTA KAMPANYASI

İşçi sınıfının ve Partisi'nin, bütün baskılara rağmen sigorta kanununun çıkarılmasına ilişkin olarak proleter çıkarlarını desteklemekte büyük çaba harcadığını gözönüne alarak, bu toplantı, şu kanılara varmıştır:

1. Hükümet ile kapitalistlerin, işçi toplantılarına izin vermeden, işçilerin hasta yardım fonlarına delegelerini gözü kapalı seçmelerini sağlama yolundaki çabalarına karşı, en kararlı ve ahenkli mücadeleyi vermek gerekir.

2. Yasaklamaya rağmen, işçiler istedikleri delege adaylarının başlangıçta aday gösterilmesi için, her yerde kendiliklerinden toplantı yapmaya çalışmalıdır.

3. İşçiler, sigorta kanununun çıkarılması ile birlikte ortaya çıkan şiddet ve zorbalık hareketlerini protesto eden devrimci toplantılar düzenlemelidir.

4. Daha etkili işçi Sosyal-Demokratlar arasından önceden bir işçi aday delegeleri listesinin hazırlanması ve ahenkli bir çabayla bu listenin toplantı yapılamayan yerlerde de desteklenmesi her halükârda gereklidir.

5. Bu toplantı, delege seçiminin boykot edilmesini uygunsuz ve zararlı bir davranış olarak kabul eder. Şu sıralarda kapitalistler çabalarını, işçilerin bazı proleter fabrika çekirdeklerinde (ki, işçilerin hasta yardım fonlarının da bu şekli alması gerekir) üstünlük kazanmamasına adamaktadır. Şimdilik, yalnızca işçiler arasındaki birliği bozacak olan bir boykot, kapitalistlerin yukarıda sözü geçen çabalarına yardımcı olmaktan başka işe yaramayacaktır.

6. Delegelerin hasta yardım fonlarına yöntemli olarak seçilmesi yolundaki mücadeleye bir an bile ara verilmemelidir. Her fırsatı, her şekilde ve azamî çabayla kullanırken; işverenlerin, üretimin normal akışının sağlama bağlandığını düşünmelerine bir an bile izin vermeden ve işçilerin mücadelesini yaygınlaştırarak ve geliştirerek, bütün engellere rağmen Sosyal-Demokrat listenin kabulünü sağlamaktan geri kalmamalıyız. Seçimler, mücadelenin daha da gelişmesine engel olmaz. Tam tersine, güvenilir işçi Sosyal-Demokratların delege seçilmesini sağlayarak,

usülüne uygun seçimler için, delegelerin işçilere en büyük yardımı sağlayacağı daha da ileri mücadeleyi kolaylaştıracağız.

7. Seçimlerin toplantısız yapıldığı her yerde, işçilerin her imkâna başvurarak toplantı yapması ve gerçekten serbest seçimler yoluyla delegelerin yeniden seçilmesi için ajitasyonun sürdürülmesi gereklidir.

8. Sosyal-Demokrat Duma gurubu, işçilerin seçim toplantılarının yasaklanması konusunda derhal yeni bir gensoru önergesi vermelidir.

9. Sigorta kanununun çıkarılmasına ilişkin tüm ajitasyon, sosyalist ilkelerimizi ve devrimci taleplerimizi açıklayarak, çarlık Rusya'sındaki durumun bütün olarak anlatılmasiyle sımsıkı birleştirilmelidir.

TASFİYECİLİĞE KARŞI TAVIR VE BİRLİK

1, Parti'nin tasfiyeciliğe karşı dört yıllık mücadelesi, R.S.D.İ.P.'nin Aralık 1908 Parti Konferansında yapılan şu tanımın mutlak doğruluğunu kanıtlamıştır:

«Parti içindeki aydınların belli bir kesiminin, R.S.D.İ.P.'nin mevcut örgütünü ortadan kaldırarak, bunun yerine, her ne pahasına olursa olsun hatta Parti'nin programı, taktikleri ve geleneklerinin tamamen yadsınması karşılığında bile olsa, legalite çerçevesi içinde şekli belirsiz bir dernek koyma çabaları.»

Demek ki, tasfiyeciler, legal çalışmanın gerekliliğinin üzerinde ısrarla durdukları için değil, illegal Parti'yi reddedip yıktıkları için mahkûm ediliyorlar.

Rusya'da ilk Marksist günlük işçi gazetesinin çıkarılması ve işçi seçim bölgelerinde Bolşevik delegelerden başkasının seçilmemesi, hiç bir kuşkuya yer vermeyecek şekilde, Parti'nin; tasfiyecileri bir yana ittiği halde, legal etkinliklerin üstesinden gelecek güçte olduğunu ispat etmiştir.

2. Tasfiyeciler, illegal Parti'den çekilip mahallî örgütler dışında kendi aralarında gruplaşarak, birkaç yerde ve özellikle St. Petersburg'da sözde başlatma grupları kurmakla doğruladıkları bir bölünme yarattılar. **Nasha Zarya** ile **Dyelo Zhizni**'ye yazı veren tasfiyeci grubun —başlatma gruplarının nüvesini oluşturan grup— «kendini kesinlikle Parti dışında bıraktığı»na karar veren, R.S.D.İ.P.'nin Ocak 1912 Konferansı, sadece tasfiyecilerin gerçekleştirdiği bölünmeyi tescil etmiş oldu.

3. Kendine, bir «R.S.D.İ.P. örgütleri konferansı» adını veren Ağustos 1912 Konferansı'nın başlıca ve önde gelen kesimini, Parti'den ayrılmış ve Rusya işçi kitlesinden kopmuş olan tasfiyecilerin edebî gurubu oluşturduğu için, gerçekte bunun tasfiyeci bir konferans olduğu anlaşılmıştır.

4. En ileri işçilerin büyük çoğunluğunun illegal Parti'ye bağlılıkları, Ağustos Konferansını, görünüşte parti ilkesine ödün vermeye ve illegal Parti'yi tanıdığını itirafa zorladı. Ne var ki, gerçekte bu konferansta alınan kararlar baştan aşağı tasfiyecilik kokmaktadır ve konferanstan hemen sonra **Nasha Zarya** ile Ağustos kararlarına bağlılığını ilân eden **Luch:**

(a) Açık bir parti için;

(b) Yeraltına karşı;

(c) Parti Programına karşı (kültürel millî özerkliğin savunması, Üçüncü Duma tarafından kabul edilen toprak kanunlarının revizyonu, cumhuriyet sloganının rafa kaldırılması, vb.)

(d) Devrimci kitle grevlerine karşı;

(e) Reformist, tamamen legalist taktikler lehine tasfiyeci propagandalarını yoğunlaştırmışlardır.

fiyeci propagandalarını yoğunlaştırmışlardır.

Demek ki, Parti'nin görevlerinden biri, **Nasha Zarya** ile **Luch**'un tasfiyeci gurubuna karşı yine kararlı bir mücadele sürdürmek ve işçilerin çoğunlu-

ğuna tasfiyeci propagandanın büyük zararını açıklamaktır.

5. Legal basında tasfiyeciler tarafından başlatılan «Birlik» kampanyası ana sorundan, yani illegal partiye katılıp onun içinde çalışmak sorunundan kaçıyor ve bunu gözden saklıyor; böylelikle, işçileri yanlış yola sevkediyor. Çünkü bu sorunun legal basında ortaya atılması bile mümkün değildir. Aslında tasfiyeciler hâlâ bölücülük yapıyor ve bu, St. Petersburg'daki seçimler esnasında çok açık olarak belirlenmiştir. Çünkü seçmenler iki eşit guruba bölündüğünde, burjuva partilerine karşı işçilerin birliğinin bozulmasına engel olacak tek çare olan kura çekmeye karşı çıkan tasfiyecilerdir.

6. R.S.D.İ.P.'nin illegal organının kabul edildiği ve buna katılındığı takdirde, her eğilim ve görüşteki işçi Sosyal-Demokratlar'ın birliği, işçi sınıfı hareketinin tüm çıkarlarının gerekli kıldığı mutlak bir zorunluluktur.

İşte tam da bu ilkelere dayanarak birleştirilme, şimdiden St. Petersburg'un Narva bölgesi örgütünde ve bazı il örgütlerinde gerçekleştirilmiştir.

7. Bu toplantı, böyle birleşmeleri kesinlikle destekler ve aynı şey her yerde, fabrika komitelerinde, bölge gruplarında, vb. derhal tabandan başlatılarak, işçi yoldaşların illegal örgütün tanınıp tanınmadığı ve k'tlelerin devrimci mücadelesini desteklemeye hazır olunup olunmadığı ile devrimci taktiklerin gerçekten uygulanıp uygulanmadığını araştırmalarını öğütler. Ancak bu tabandan gelen birlik bilfiil kurulduğu ölçüdedir ki, partinin nihaî birleşmesi ve tüm-Rusya çapında bir birliğin tam anlamıyle sağlamlaştırılması gerçekleştirilebilir.

RUS - OLMAYAN SOSYAL-DEMOKRAT ÖRGÜTLER

1. 1912 tecrübesi, R.S.D.I.P.'nin Ocak (1912) Konferansının bu konuda aldığı kararı tam anlamıyle doğrulamıştır. (Bu basıma bakınız. Cilt 17, sayfa 464-65). Bund'un Sosyal-Demokrat olmayan Jagiello'nun adaylığını Polonya Sosyal-Demokratlarına karşı desteklemesi ve tasfiyecilerin Bund'un ve Letonya Sosyal-Demokratlarının Ağustos (1912) Konferansında milliyetçilik lehine Parti Programını ihlâl etmesi, Sosyal-Demokrat Parti'yi federalist ilkelerle örgütlemenin tam iflâsını ve Rus-olmayan Sosyal-Demokrat örgütlerin tecridinin proleterya davasına verdiği büyük zararı, tam bir açıklıkla ortaya koymuştur.

2. Bu nedenle, bu toplantı bütün milliyetlerden Rus işçilerine, gericilerin militan milliyetçiliğini azamî kararlılıkla reddetmeye ve işçi kitleleri arasındaki tüm millyetçilik ruhu belirtileriyle ciddî olarak mücadeleye çağırır. İşçi Sosyal-Demokratlara, kendi yörelerinde en yakın dayanışmayı göstermeleri ve, uzun süredir Kafkasya'da yapılageldiği gibi, mahallî proletaryanın konuştuğu bütün dillerde çalışan R.S.D.I.P.'nin birleştirici örgütleriyle kaynaşarak, tabandan gerçek birliği sağlamaları için çağrıda bulunur.

3. Bu toplantı, Polonya işçi Sosyal-Demokratlar'ının mücadelesine büyük ölçüde sekte vuran, Polonya Sosyal-Demokrat saflarındaki bölünme karşısında duyduğu derin üzüntüyü ifade eder. Toplantı, bugün Polonya proletaryasının Sosyal-Demokrat örgütlerinin çoğunluğunu temsil etmeyen Polonya Sosyal-Demokratları Yürütme Kurulunun, bu çoğunluğa karşı çıkmak için, hiç bir şekilde hoş görülemeyecek yöntemlere başvurduğunu (örneğin, asılsız yere Varşova örgütünün tümünün provokasyon yaptığından

kuşkulandığını) belirtmek zorundadır. Toplantı, Polonya işçi Sosyal-Demokratlarıyle teması olan bütün Parti örgütlerini, Polonya Sosyal-Demokratları arasındaki gerçek birliğin kurulması için onlara yardımcı olmaya çağırır.

4. Bu toplantı, özellikle; cumhuriyet sloganını geri alan, illegal çalışmaları arka plana iten ve proletaryanın devrimci görevlerine karşı kayıtsız kalan Bund'un son (dokuzuncu) konferansında alınan kararların aşırı oportünist ve tasfiyeci niteliğine işaret eder: Bund'un mahallî bölgelerdeki (Varşova, Lodz, Vilna ve diğer yerlerde) bütün işçi Sosyal-Demokrat'ların birleştirilmesine, R.S.D.I.P.'nin 1906'dan beri yapılan kongreleri ile konferanslarında defalarca ileri sürdüğü bir birleşmeye karşı çıkması da, aynı şekilde, kınanmaya lâyıktır.

5. Bu toplantı, anti-tasfiyeci propagandayı azimle yürüten Letonya örgütünün devrimci işçi Sosyal-Demokratlarını kutlar ve Letonya Sosyal-Demokratları Merkez Komitesi'nin, tasfiyecilerin anti-parti hareketlerini destekleme eğiliminde olmasını esefle karşıladığını bildirir.

6. Bu toplantı; başlamış olan devrimci kabarışın ve kitle iktisadî ve siyasal grevleri, sokak gösterileri ile kitlelerce yapılan açık devrimci mücadelenin diğer biçimlerinin milliyetler arasında hiç bir ayrım gözetilmeksizin mahalli bölgelerdeki işçi Sosyal-Demokratların tamamen birleştirilmesine ve kaynaştırılmasına yardımcı olacağı ve böylelikle, Rusya'nın tüm halklarını ezen çarlığa ve bir birleşme süreci içinde olan Rusya'nın bütün milletlerinin burjuvazisine karşı girişilen saldırıyı güçlendireceği konusundaki derin inancını ifade eder.

Şubat (1913) - Paris
RSDİP Merkez Komitesi tarafından broşür olarak yayınlandı.

(Bütün Eserler, Cilt 18)

NOTLAR

(1) Gizlilik nedeniyle, «Şubat» Toplantısı denen, **R.S.D.İ.P. Merkez Komitesi ile Parti görevlilerinin Toplantısı**, 26 Aralık 1912 ile 1 Ocak 1913 (8-14 Ocak 1913) arasında Krakov'da yapıldı. Toplantıya katılanlar arasında Lenin, N.K. Krupskaya ve Dördüncü Duma'daki Bolşevik milletvekilleri de vardı: A.Y. Badayef, G.İ. Petrovski ve N.R. Şagof. Ayrıca St. Petersburg, Moskova Bölgesi, Güney, Urallar ve Kafkafya'nın illegal Parti örgütlerinden delegeler de bu toplantıya katılıyordu.

Toplantının hazırlıklarını bizzat yapan Lenin, aynı zamanda toplantıya başkanlık da etti. Birkaç madde üzerinde konuştu ve «Toplantı Bildiri ve Kararları»nı yazdı. Toplantıda, işçi-sınıfı hareketinin ana sorunlarına değgin kararlar alındı. Mahallî Parti örgütlerinin durumuna ilişkin olarak delegeler tarafından sunulan raporlar ve **Pravda** ile **Prosveşçeniye**'nin Yazışleri Kurulları'nın çalışmaları üzerinde tartışıldı.

Toplantının kararları Merkez Komitesi'nce onaylandı ve teksir edildi. Şubat'ın ilk yarısında, Bildiri ile birlikte, Paris'te ayrı bir broşür halinde yayımlandı. 1913 Nisan'ında Yurt Dışı Merkez Komite Bürosu, Parti örgütlerine, Merkez Komitesi delegelerine ve tek tek Parti görevlilerine bir mektup göndererek; komitelerinde, Parti çekirdek ve gruplarında, «Şubat» toplantısının kararlarını tartışmaları yolunda bir çağrıda bulundu. Maksim Gorki'ye yazdığı bir mektupta, Lenin, Toplantının «büyük bir başarı olduğunu ve kesin bir rol oynayacağını» belirtti.

(2) Duma'nın Menşevik bir üyesi olan A.İ. Çhenkeli'nin, 10 (23) Aralık, 1912'deki oturumda, hükümet bildirisi hakkındaki önergesine değiniliyor.

(3) R.S.D.İ.P. İkinci Kongresi'nin reddettiği formül, bir Bund'cu olan Goldblatt tarafından, Parti Programının- «devlet bünyesi içindeki tüm ulusların kaderlerini tayin hakkı»na ilişkin - Sekizinci Maddesine aşağıdaki ilâvenin yapılması

hakkındaki önerisiydi: «ve kültürel gelişmelerinde tam bir özgürlüğü güvence altına alan kurumların kurulmasına.»

(4) Duma'nın 15 (28) Aralık, 1912'deki on dördüncü oturumunda ve Hükümet bildirisi üzerindeki görüşmelerden sonra; Kadetler, Progressistler, Trudovikler ve milliyetçiler, bir sonraki konuya ilişkin tasarı formüller verdiler. Progressist formülü, çoğunlukla kabul edildi. Bu formül, hükümetin, 17 Ekim 1905 Manifestosu'nu yerine getireceği yolundaki güveni ifade ediyordu. Sosyal-Demokrat grup üyeleri bu formül lehinde oy verdiler. Sonra, oy vermelerinin tedbirsizce olduğunu kabul ettiler.

(5) Kararın, Sosyal-Demokrat Duma gurubunun çalışmalarına ilişkin basılmamış maddeleri (7, 8 ve 9), Bolşevik mebuslara, gruptaki yedi Menşevikle eşitlik sağlamaları, tasfiyeci **Luch**'a yazı verenler listesinden isimlerini silmeleri ve Parti çalışması için bir araya gelmeleri yolunda çağrıda bulunuyordu. Bu maddelerin metinleri saklanmamıştır.

(6) **Merkez Komitesi Bürosu** - R.S.D.İ.P. Merkez Komitesi'nin Rusya Bürosu, Bolşevik Partisi'nin Rusya'da devrimci mücadeleye önderlik etmede fiilî merkezi. 1912 Ocak'ında, R.S.D.İ.P.'nin Altıncı (Prag) Tüm-Rusya Konferansı tarafından kurulmuştur. Üyeleri arasında Merkez Komitesi'nin üyeleri (G.K. Orjonikidze, Y.M. Sverdlof, S.S. Spandaryan ve J.V. Stalin) ve Merkez Komitesi yedek üyeleri (M.İ. Kalinin ve Y.D. Stasova) da vardı. Sonraları, Parti görevlilerinin Rusya'da sık sık tutuklanması nedeniyle, çıkan üyeler yerine mevcut üyelerce yenilerinin seçilmesi yoluyla, Rusya Bürosu'nun bileşimi, bir kezden daha çok değişti. Rusya Bürosu, başkanlığını Lenin'in yaptığı Parti Merkez Komitesince yöneltiliyordu. Görevleri: R.S.D.İ.P. Prag Kongresi'nin kararlarını yürürlüğe koymak; ideolojik ve örgütsel açıdan mahallî Parti örgütlerini Merkez Komitesi'ne çekmek, Parti birliğini kuvvetlendirmek, ve oportünist eğilimlerle savaşmaktı. Büro, Bolşevik broşürleri, çağrıları ve diğer illegal literatürü basıp dağıtma konusunda çok yararlı oldu. Merkez Komitesi ile mahallî Parti örgütleri arasında önemli bir bağlantı halkasıydı. Şubat 1917 burjuva-demokratik devriminden sonra görevine son verdi.

SOSYALİST DEVRİM VE ULUSLARIN KENDİ KADERLERİNİ TAYİN HAKKI

TEZLER

1. Emperyalizm, Sosyalizm ve Ezilen Ulusların Kurtuluşu

Emperyalizm, kapitalizmin gelişiminin en yüksek aşamasıdır. En ileri ülkelerde sermaye ulusal devletlerin sınırlarını aşmış, yarışmanın yerine tekeli geçirmiş ve sosyalizmin zaferi için gerekli bütün nesnel koşulları yaratmıştır. Dolayısıyla, Batı Avrupa'da ve Birleşik Amerika'da proletaryanın, kapitalist hükümetlerin devrilmesi ve burjuvazinin mülksüzleştirilmesi uğruna devrimci mücadelesi gündeme girmiştir. Emperyalizm sınıf çelişkilerini muazzam ölçüde keskinleştirerek, yaşadıkları koşulları gerek iktisadi olarak —tröstler, yüksek geçim maliyeti— ve gerekse siyasal olarak —militarizmin büyümesi, daha sık savaşlar, daha güçlü gericilik, ulusal zulmün şiddetlenmesi ve yaygınlaşması ve sömürge yağması— kötüleştirerek kitleleri bu mücadeleye girmeye zorlar. Muzaffer sosyalizm zorunlu olarak tam bir demokrasi kurmalıdır ve bu nedenle o, yalnızca ulus-

ların tam eşitliğini sağlamakla kalmamalı, aynı zamanda ezilen ulusların kendi kaderlerini tayin hakkını, yani özgürce siyasal ayrılma hakkını gerçekleştirmelidir. Hem şimdi devrim sırasında, hem de devrimin zaferinden sonra köleleştirilmiş ulusları kurtaracaklarını ve onlarla özgür bir birlik —ve ayrılma hakkı olmadan özgür birlik deyimi sahte bir deyimdir— temeli üzerinde ilişkiler kuracaklarını bütün faaliyetlerinde göstermeyen sosyalist partiler sosyalizme ihanet ediyor olacaklardır.

Doğaldır ki, demokrasi de devletin ortadan kalkmasıyla birlikte ortadan kalkması gereken bir devlet biçimidir; fakat bu ortadan kalkış ancak kesinlikle muzaffer ve pekişmiş sosyalizmden tam komünizme geçiş sırasında gerçekleşecektir.

2. Sosyalist Devrim ve Demokrasi Mücadelesi

Sosyalist devrim tek bir hareket değildir; o bir cephedeki tek bir çarpışma değil, keskin sınıf çatışmalarının yer aldığı bütün bir dönem, bütün cephelerde, yani bütün iktisadi ve siyasal sorunlar üzerinde ancak burjuvazinin mülksüzleştirilmesiyle sonuçlanabilecek uzun bir çarpışmalar dizisidir. Demokrasi mücadelesinin proletaryayı sosyalist devrimden saptırabileceğini ya da sosyalist devrimi gizleyebileceğini, gölgeleyebileceğini vb. düşünmek köklü bir hata olurdu. Tersine, nasıl tam demokrasi uygulamayan bir muzaffer sosyalizm olmazsa, aynı şekilde proletarya, demokrasi uğruna dört başı mamur, tutarlı ve devrimci bir mücadele yürütmeden burjuvazi karşısında kazanacağı zafere kendisini hazırlayamaz.

Demokratik programın herhangi bir maddesini, örneğin ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı ile ilgili maddesini emperyalizm koşulları altında «gerçekleşemez» ya da «hayali» olduğu gerekçesiyle kaldırmak daha az hatalı bir tutum olmazdı. Kapitalizm

sınırları içinde ulusların kendi kaderlerini tayin hakkının gerçekleşemez olduğu savını mutlak, iktisadî anlamda ya da şartlı, siyasal anlamda anlamak mümkündür.

Birinci durumda bu, teori açısından kökten yanlıştır. Birincisi, o anlamda, örneğin emek parası ya da bunalımların ortadan kaldırılması vb. gibi şeyler de kapitalizm koşulları altında gerçekleşemezler. Ulusların kendi kaderlerini tayin hakkının **aynı ölçüde** gerçekleşemez olduğu savı mutlak olarak yanlıştır. İkincisi, Norveç'in 1905'te İsveç'ten ayrılması örneği bile tek başına bu anlamda «gerçekleşemezliği» çürütmek için yeterlidir. Üçüncüsü, örneğin Almanya ile İngiltere'nin siyasal ve stratejik ilişkilerindeki önemsiz bir değişikliğin bugün ya da yarın yeni bir Polonya, Hindistan devletinin ya da benzeri bir devletin oluşumunu bütünüyle «gerçekleşebilir» hale getirebileceğini yadsımak saçma olurdu. Dördüncüsü, yayılma çabası içindeki malî sermaye herhangi bir ülkenin, hatta «bağımsız» bir ülkenin en özgür demokratik ya da cumhuriyetçi hükümetini ve seçimle işbaşına gelmiş memurlarını «özgürce» satın alabilir ya da rüşvetle ayartabilir. Malî sermayenin ve genel olarak sermayenin egemenliği siyasal demokrasi alanındaki **herhangi** bir reformla ortadan kaldırılamaz; kendi kaderini tayin bütünüyle ve yalnızca bu alanın kapsamına girer. Bununla birlikte malî sermayenin bu egemenliği, siyasal demokrasinin, sınıf zulmünün ve sınıf mücadelesinin daha özgür, daha geniş ve daha açık bir **biçimi** olarak sahip olduğu önemi ortadan kaldırmaz. Bu yüzden kapitalizm koşulları altında siyasal demokrasinin taleplerinden birinin iktisadi anlamda «gerçekleşmezliği» hakkındaki bütün kanıtlar, bir bütün olarak kapitalizm ile siyasal demokrasinin genel ve temel ilişkilerinin teorik olarak yanlış bir tanımına indirgenmektedir.

İkinci durumda sav eksik ve belirsizdir. Bunun

nedeni yalnızca ulusların kendi kaderini tayininin değil, siyasal demokrasinin temel taleplerinin **hepsinin** emperyalizm koşulları altında ancak kısmen ve o da çarpıtılmış bir biçimde ve istisnai olarak (örneğin, 1905'de Norveç'in İsveç'ten ayrılması) «gerçekleşebilir» olmasıdır. Sömürgelerin derhal kurtuluşu yolunda bütün devrimci Sosyal-Demokratlarca öne sürülen talep de bir dizi devrim olmaksızın kapitalizm koşulları altında «gerçekleşemez». Fakat bundan hiç bir şekilde Sosyal-Demokrasinin **bütün** bu talepler için derhal ve en kararlı mücadeleye girmeyi reddetmesi gerektiği sonucu çıkmaz; —böyle bir reddediş yalnızca burjuvazinin ve gericiliğin işine yarardı— tersine bundan bu taleplerin reformcu bir tarzda değil, burjuva yasallığının sınırlarından öteye giderek, bu sınırları parçalayarak, parlamento konuşmalarının ve sözlü protestoların ötesine giderek ve kitleleri belirleyici eyleme çekerek, her temel demokratik talep için mücadeleyi burjuvaziye karşı dolaysız bir proleter saldırısı haline, yani burjuvaziyi mülksüzleştirecek bir sosyalist devrim haline gelecek şekilde yaygınlaştırarak ve şiddetlendirerek devrimci bir tarzda formüle edilmesi ve ileri sürülmesi gerektiği sonucu çıkar. Sosyalist devrim yalnızca bir büyük grev, sokak gösterisi ya da açlık kargaşalığı veya bir askeri ayaklanma veya sömürge isyanı aracılığıyla değil, aynı zamanda Dreyfüs Davası[1] ya da Zabern olayı[2] gibi bir siyasal bunalım sonucu olarak ya da ezilen bir ulusun ayrılması için yapılacak bir referandumla vb. ilgili olarak da alevlenebilir.

Emperyalizm koşulları altında ulusal zulmün artması Sosyal Demokrasinin, burjuvazinin, ulusların ayrılma özgürlüğü yolundaki «ütopik» mücadele diye adlandırdığı şeyi reddetmesi gerektiği anlamına değil, tersine onun bu alanda ortaya çıkan çatışmalardan **da** kitle eylemi temeli olarak ve burjuvaziye dev-

rimci saldırılarda bulunmak için daha büyük ölçüde yararlanması gerektiği anlamına gelir.

3. Kendi Kaderini Tayin Hakkının Anlamı ve Federasyonla İlişkisi

Ulusların kendi kaderini tayin hakkı yalnızca siyasal anlamda bağımsızlık hakkını, ezen ulustan siyasal bakımdan özgürce ayrılma hakkını içerir. Özgül olarak, siyasal demokrasinin bu talebi çekilme için ajitasyon yapmada ve çekilen ulus tarafından çekilme üzerine referandum için ajitasyon yapmada tam özgürlüğü içerir. Bu nedenle bu talep ayrılma, parçalanma ve ufak devletlerin oluşması talebiyle eşdeğer değildir. Yalnızca ulusal zulmün her çeşidine karşı mücadelenin tutarlı bir anlatımını kapsar. Bir demokratik devlet sistemi tam çekilme özgürlüğüne ne kadar yakınsa pratikte ayrılma isteği o kadar daha seyrek ve daha az ateşli olacaktır; çünkü büyük devletler hem iktisadi gelişme açısından, hem de kitlelerin çıkarları açısından tartışılmaz üstünlüklere sahiptirler ve ayrıca bu üstünlükler kapitalizmin gelişmesiyle daha da artar. Kendi kaderini tayinin kabulü, ilke olarak federasyonun kabulüyle anlamdaş değildir. Bir kimse bu ilkenin kararlı bir düşmanı ve demokratik merkeziyetçiliğin savunucusu olabilir, fakat gene de tam demokratik merkeziyetçiliğe giden tek yol olduğu için federasyonu ulusal eşitsizliğe yeğ tutabilir. Bu görüş açısındandır ki bir merkeziyetçi olan Marks, İrlanda ile İngiltere'nin federasyonunu bile İrlanda'nın İngiltere'ye zorla boyun eğdirilmesine yeğ tuttu.

Sosyalizmin amacı yalnızca insanlığın küçücük devletlere bölünmesine ve ulusların herhangi bir biçimde tecritine son vermek değildir; onun amacı yalnızca ulusları birbirine yaklaştırmak değil, onları birleştirmektir. İşte bu yüzden bu amaca ulaşmak

için bir yandan kitlelere Renner'in ve Otte Bauer'in sözümona «kültürel ve ulusal özerklik»[3] fikrinin gerici doğasını açıklamalı ve öte yandan ezilen ulusların kurtuluşunu genel belirsiz deyimlerle, boş gevezeliklerle ve sorunu sosyalizmin zaferine kadar «erteleme»yle değil, ezen ulusların sosyalistlerinin ikiyüzlülüğünü ve korkaklığını özel olarak dikkate alan açık ve kesin bir biçimde formüle edilmiş siyasal bir proğramla talep etmeliyiz. Nasıl ki insanlık sınıfların ortadan kalkmasına ancak ezilen sınıfın diktatörlüğü altında bir geçiş devresinden sonra ulaşabilecekse, ulusların kaçınılmaz birleşmesine de ancak ezilen ulusların tam kurtuluşunu, yani çekilme özgürlüğünü içeren bir geçiş devresinden sonra ulaşabilir.

4, Ulusların Kendi Kaderlerini Tayini Sorununun Proleter-Devrimci Konuşu

Küçük burjuvazi yalnızca ulusların kendi kaderlerini tayini talebini değil, demokratik asgari programımızın **bütün** maddelerini çok **önceleri,** ta onyedinci ve onsekizinci yüzyıllarda ileri sürmüştü. Onlar sınıf mücadelesini ve sınıf mücadelesinin demokrasi koşulları altında artan şiddetini göremedikleri ve «barışçı» kapitalizme inandıkları için **bütün** bu maddeleri hâlâ ütopik bir tarzda ileri sürüyorlar. Halkı aldatan ve Kautsky'nin izleyicilerinin savunduğu, emperyalizm koşulları altında eşit ulusların barışçı bir birliği ütopyasının doğası işte tam budur. Bu küçükburjuva oportünist ütopyaya bir karşı-denge oluşturmak için Sosyal-Demokrasinin proğramı emperyalizm koşulları altında ulusların ezen ve ezilen olarak bölünüşünün temel, önemli ve kaçınılmaz olduğunu önermelidir.

Ezen ulusların proletaryası, ilhaka karşı genel, basmakalıp deyimlerle ve genel olarak ulusların eşit-

liği lehinde, herhangi bir pasifist burjuvanın tekrarlayabileceği deyimlerle yetinmemelidir. Proletarya, ulusal zulüm üzerine kurulmuş bir devletin **sınırları** sorunu üzerinde, emperyalist burjuvazi için böylesine «tatsız» bir sorun üzerinde sessiz kalamaz. Proletarya, ezilen ulusların belirli bir devletin sınırları içinde zorla tutulmasına karşı mücadele etmelidir, ki bu onun kendi kaderini tayin hakkı için savaşması gerektiği anlamına gelir. Proletarya, «kendi» ulusunca ezilen sömürgeler ve uluslar için siyasal ayrılma özgürlüğü talep etmelidir. Aksi takdirde, proletaryanın enternasyonalizmi boş sözden başka bir şey olmazdı; ezen ve ezilen ulusların işçileri arasında ne güven, ne de sınıf dayanışması mümkün olurdu; kendi kaderini tayini savunan fakat «kendi» uluslarınca ezilen ve «kendi» devletleri içinde zorla tutulan uluslar konusunda sesini çıkarmayan reformcuların ve Kautskicilerin ikiyüzlülüğü sergilenemezdi.

Öte yandan, ezilen ulusların sosyalistleri, özellikle ezilen ulusun işçileriyle ezen ulusun işçilerinin, örgütsel birlik te içinde olmak üzere tam ve şartsız birliğini savunmalı ve gerçekleştirmelidir. Bu olmaksızın burjuvazinin binbir türlü entrikaları, ihaneti ve hileleri karşısında proletaryanın bağımsız siyasetini ve onun diğer ülkelerin proletaryası ile sınıf dayanışmasını savunmak olanaksızdır. Ezilen ulusların burjuvazisi işçileri aldatmak için sürekli olarak ulusal kurtuluş şiarlarından yararlanır; iç siyasetinde o, bu şiarları egemen ulusun burjuvazisi ile gerici anlaşmalar yapmak için kullanır (örneğin Yahudilerin ve Ukraynalıların ezilmesi için gericilerle anlaşan Avusturya ve Rusya Polonyalıları); dış siyasetinde kendi yağmacı planlarını gerçekleştirmek uğruna rakip emperyalist devletlerden biriyle anlaşmaya çabalar (küçük Balkan Devletlerinin siyaseti, vb.)

Birçok durumlarda cumhuriyetçi şiarların burjuvazi tarafından siyasal aldatma ve malî soygun

amacıyla kullanılmasının (örneğin Latin ülkelerinde olduğu gibi) Sosyal-Demokratların kendi cumhuriyetçiliklerini reddetmelerine yolaçması nasıl olasılık dışı ise, aynı şekilde bir emperyalist devlete karşı ulusal kurtuluş mücadelesinin, belirli koşullar altında başka bir «büyük» devlet tarafından, kendisinin aynı ölçüde emperyalist amaçları için kullanılabileceği olgusunun Sosyal-Demokratların ulusların kendi kaderini tayin hakkını tanımayı reddetmelerine yolaçması da aynı şekilde olasılık dışıdır(*)

5. Ulusal Sorunda Marksizm ve Prudonizm

Küçük-burjuva demokratlarının tersine Marx, istisnasız her demokratik talebi mutlak olarak değil, burjuvazinin önderliğindeki halk kitlelerinin feodalizme karşı mücadelesinin tarihsel bir anlatımı olarak ele aldı. Bu taleplerin içinde, belirli koşullar altında

(*) «Anayurdun savunulması»nı içerdiği gerekçesiyle kendi kaderini tayin hakkını reddetmenin son derece gülünç olacağını söylemek gereksizdir. Aynı şekilde, yani aynı ölçüde ciddiyetsizlikle 1914-16'nın sosyal-şövenistleri «anayurdun savunulması»nı haklı göstermek için demokrasinin herhangi bir talebine (örneğin onun cumhuriyetçiliğine) ve ulusal zulme karşı mücadeleye ilişkin herhangi bir formülasyona başvurmaktadırlar. Marksizm, örneğin Avrupa'daki büyük Fransız Devriminde ya da Garibaldi savaşlarında olduğu gibi anayurdun savunulmasını ve 1914-16'nın emperyalist savaşında anayurdun savunulmasının reddini hiç bir zaman herhangi bir «genel ilke»den ya da bir proğramın herhangi bir maddesinden değil, her bireysel savaşın somut tarihsel özelliklerinin çözümlenmesinden çıkarır.

burjuvaziye işçileri aldatmak için bir alet olarak hizmet etmeyecek olanı ya da hizmet etmemiş olanı yoktur. Bu konuda siyasal demokrasinin taleplerinden birini, özgül olarak ulusların kendi kaderlerini tayinini seçip ayırmak ve onu diğerlerinin karşısına koymak teoride temelden yanlıştır. Pratikte ise proletarya bağımsızlığını, cumhuriyet talebi de içinde olmak üzere bütün demokratik talepler için mücadelesini, ancak burjuvazinin devrilmesi için yürüttüğü devrimci mücadeleye bağımlı kılarak koruyabilir.

Öte yandan «sosyal devrim adına» ulusal sorunu «yadsıyan» Prudonistlerin tersine, her şeyden önce ileri ülkelerdeki proleter sınıf mücadelesinin çıkarlarını düşünen Marx, enternasyonalizm temel ilkesini ve sosyalizmi ön plana koydu —yani, başka ulusları ezen bir ulus özgür olamaz. Marx, 1848'de Almanya'da muzaffer demokrasinin, Almanlar tarafından ezilen ulusların özgürlüğünü ilan etmesini ve onlara özgürlük vermesini Alman işçilerinin devrimci hareketinin çıkarları açısından talep etmişti. Marx 1869'da İngiliz işçilerinin devrimci mücadelesi görüş açısından İrlanda'nın İngiltere'den ayrılmasını talep etti ve şunu ekledi: «...ayrılmayı federasyon izlese bile». (4) Ancak bu talebi ileri sürmekle Marx İngiliz işçilerini enternasyonalizm ruhuyla gerçekten eğitiyordu. O, oportünistlere ve burjuva reformculuğuna —ki yarım yüzyıl sonra, bugün bile İrlanda «reformu»nu gerçekleştirememiştir— ancak bu yolla, sözkonusu tarihsel görevin devrimci bir çözümüyle karşı çıkabilirdi. Marx, —küçük ulusların çekilme özgürlüğünün ütopik ve uygulanamaz olduğunu ve yalnızca iktisadî yoğunlaşmanın değil siyasal yoğunlaşmanın da ilerici olduğunu bağıra çağıra ilan eden sermayenin savunucularının tersine -bu yoğunlaşmanın emperyalist **olmadığı** zaman ilerici olduğunu ve ulusların zorla değil, fakat bütün ülkelerin proleterlerinin özgür bir birliği ile bir araya getirilmeleri ge-

rektiğini ancak bu yolla ileri sürebilirdi. Ulusların eşitliğinin ve kaderlerini tayininin yalnızca sözde ve çoğu kez ikiyüzlüce kabulüne karşı ulusal sorunların da kitlelerin devrimci eylemi ile çözümünü Marx ancak bu yolla savunabilirdi. 1914-16'nın emperyalist savaşı ve onun sergilediği oportünistlerin ve Kautskicilerin Augeas ahırları(5) ikiyüzlüüğü Marx'ın, şu anda hepsi de başka ulusları ezmekte olan bütün ileri ülkeler için bir örnek olması gereken siyasetinin doğruluğunu çarpıcı bir biçimde doğrulamıştır.(*)

6. Ulusların kendi kaderlerini tayini bakımından üç tür ülke

Bu bakımdan ülkeler üç ana türe ayrılmalıdır.

Birincisi, Batı Avrupa'nın ileri kapitalist ülkeleri ve Birleşik Devletler. Bu ülkelerde ilerici burjuva ulusal hareketler çoktan sona ermiştir. Bu «büyük» ulusların hepsi de hem sömürgelerinde, hem de anayurtlarında başka ulusları ezmektedirler. Bu egemen ulusların proletaryasının görevleri ondoku-

(*) Marx'ın bazı halkların, örneğin Çeklerin 1848'deki ulusal hareketine karşı çıkışı olgusunun Marksist görüş açısından ulusların kendi kaderlerini tayininin kabulünün zorunluluğunu çürüttüğü görüşüne —örneğin, geçenlerde **Die Glocke**'nin(6) 8. ve 9. sayılarında Alman şövenisti Lensch tarafından— sık sık başvurulmaktadır. Fakat bu yanlıştır, çünkü 1848'de «gerici» ve devrimci demokratik uluslar arasında bir ayırım yapmayı sağlayan tarihsel ve siyasal nedenler vardı. Marx birincileri suçlayıp ikincileri savunurken haklıydı. Kendi kaderini tayin hakkı, demokrasinin taleplerinden birisidir ve doğal olarak onun genel çıkarlarına bağımlı kılınmalıdır. 1848'de ve onu izleyen yıllarda bu genel çıkarlar birincil olarak çarlıkla savaşmaktan ibaretti.

zuncu yüzyılda İngiltere proletaryasının İrlanda'ya ilişkin görevlerinin aynısıdır.(**)

İkincisi, Doğu Avrupa: Avusturya, Balkanlar ve özellikle Rusya. Buralarda burjuva-demokratik ulusal hareketlerin gelişmesi ve ulusal mücadelenin şiddetlenmesi özellikle yirminci yüzyılda oldu. Bu ülkelerdeki proletaryanın hem kendi ülkelerinde burjuva-demokratik reformları tamamlama, hem de diğer ülkelerdeki sosyalist devrime yardımcı olma görevleri, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı savunulmadan yerine getirilemez. Burada en güç ve en önemli görev, ezen ulusların işçilerinin ve ezilen ulusların işçilerinin sınıf mücadelelerini birleştirmektir.

Üçüncüsü, hepsi birlikte 1000 milyon nüfusa sahip olan Çin, İran ve Türkiye gibi yarı-sömürge ülkeler ve bütün sömürgeler. Bu ülkelerde burjuva-de-

---

(**) 1914-16 savaşının dışında kalan bazı küçük devletlerde —örneğin, Hollanda ve İsviçre'de— burjuvazi emperyalist savaşa katılmayı haklı göstermek için «ulusların kendi kaderlerini tayini» şiarından geniş ölçüde yararlanmaktadır. Bu durum bu gibi ülkelerdeki Sosyal-Demokratları, kendi kaderini tayini reddetmeye özendirici bir dürtü olmaktadır. **Emperyalist** bir savaşta «anayurdun savunulması»nı reddetme şeklindeki doğru bir proleter siyasetini savunmak için yanlış görüşler kullanılmaktadır. Bu, teoride Marksizmin çarpıtılmasına ve pratikte garip bir küçük-ulus darkafalılığına, «egemen» uluslarca köleleştirilmiş olan uluslara mensup **yüzmilyonlarca** insanın gözardı edilmesine yolaçmaktadır. **Emperyalizm, Savaş ve Sosyal-Demokrasi** adlı mükemmel risalesinde Gorter yoldaş yanlış olarak ulusların kendi kaderlerini tayini ilkesini reddetmekte, fakat Hollanda Hindistan'ının **derhal** «siyasal ve **ulusal** bağımsızlık» verilmesini talep eder ve bu talebi ileri sürmeyi ve onun için savaşmayı reddeden Hollandalı oportünistleri sergilerken onu doğru olarak **uygulamaktadır.**

mokratik hareketler ya daha yeni başlamıştır, ya da daha hâlâ katedecek uzun bir yolları vardır. Sosyalistler yalnızca, sömürgelerin tazminatsız olarak şartsız ve derhal kurtuluşunu talep etmekte —ve bu talebin siyasal anlatımı kendi kaderini tayin hakkının kabulünden başka bir anlam taşımaz— kalmamalıdır; onlar aynı zamanda bu ülkelerde ulusal kurtuluş için savaşan burjuva-demokratik hareketlerin daha devrimci öğelerini kararlı bir şekilde desteklemeli ve onların kendilerini ezen emperyalist devletlere karşı ayaklanmalarına —ya da varsa devrimci savaşlarına— yardım etmelidirler.

7. Sosyal-Şövenizm ve Ulusların Kendi Kaderlerini Tayini

Emperyalist çağ ve 1914-16 savaşı önde gelen ülkelerde şövenizme ve milliyetçiliğe karşı mücadeleye özel bir önem kazandırmıştır. Ulusların kendi kaderlerini tayini konusunda sosyal-şövenistler, yani savaşın emperyalist ve gerici doğasını, ona «ana yurdun savunulması» kavramını uygulayarak gizleyen oportünistler ve Kautskiciler arasında iki ana eğilim vardır.

Bir yanda, ilhakı, emperyalizmin ve siyasal yoğunlaşmanın ilerici olduğu iddiasıyla savunan ve ütopik, hayali ve küçük-burjuva vb. olarak niteledikleri kendi kaderini tayin hakkını yadsıyan, burjuvazinin tamamen maskesiz uşaklarını görüyoruz. Bu gurup, Cunow'u, Parvus'u ve Almanya'daki aşırı oportünistleri, İngiltere'de Fabyan'ların[7] ve işçi sendikaları önderlerinin bir kısmını ve Rusya'da Semkovsky, Liebman ve Yurkevich vb. gibi oportünistleri içine almaktadır.

Öte yanda, aralarında Vandervelde'in, Renaudel'in, İngiltere ve Fransa'daki birçok pasifistin ve diğerlerinin bulunduğu Kautskicileri görüyoruz. Bun-

lar birincilerle birlikten yanadırlar ve pratikte tamamen onlarla özdeşleşmişlerdir; bunlar kendi kaderini tayin hakkını ikiyüzlüce ve yalnızca sözde savunmaktadırlar: bunlar özgürce siyasal ayrılma talebini «aşırı» **«zu viel verlangt» Die Neue Zeit**'da[8] Kautsky, (21 Mayıs 1915) saymaktadırlar; özellikle ezen ulusların sosyalistleri açısından devrimci taktiklerin zorunluluğunu savunmamakta, fakat tersine onların devrimci yükümlülüklerini gözlerden uzak tutmakta, oportünizmlerini haklı gösterip, onların halkı aldatmalarına yardımcı olmakta ve sınırları içinde, hakları yenen ulusları zorla tutan devletlerin **sınırları** sorununun ta kendisinden kaçınmaktadırlar vb.

İki gurup da eşit derecede oportünisttir, Marx'ın İrlanda'yı örnek alarak açıkladığı taktiklerin teorik önemini ve pratik ivediliğini anlama yeteneklerini tümden yitirmiş oldukları için Marksizmin içine etmektedirler.

İlhaklara gelince, bu sorun savaş dolayısıyla özellikle ivedi hale gelmiştir. Fakat ilhak nedir? İlhaklara karşı çıkışın ya ulusların kendi kaderlerini tayin hakkının kabulüne indirgeneceği, ya da **statüko'yu** savunan ve **her türden,** hatta devrimci şiddete bile karşı çıkan pasifist görüşe dayanacağı kolaylıkla görülebilir. Böyle bir görüş temelden yanlıştır ve Marksizmle bağdaşmaz.

8. Proletaryanın Yakın Gelecekteki Somut Görevleri

Sosyalist devrim çok yakın gelecekte başlayabilir. Böyle bir durumda proletarya iktidarı kazanma, bankaları mülksüzleştirme ve diğer diktatörce tedbirleri uygulama ivedi göreviyle yüzyüze gelecektir. Burjuvazi —ve özellikle Fabyan ve Kautskici türden aydınlar— böyle bir anda sınırlı, demokratik hedeflerle kandırarak devrimi bölmeye, durdurmaya

çalışacaktır. **Her türden** salt demokratik talepler belirli bir anlamda devrimi engelleyici bir etkide bulunabilirse de, eğer burjuva iktidarının temel direklerine karşı proleter saldırısı başlamışsa, **bütün** ezilen halkların özgürlüklerini, yani kendi kaderlerini tayin haklarını ilan etmek ve vermek, örneğin 1848 Almanya'sında ya da 1905 Rusya'sında olduğu gibi burjuva-demokratik devrimin zaferi için ne kadar ivedi olmuş ise, sosyalist devrimde de o kadar ivedi olacaktır.

Ancak, sosyalist devrim başlayana kadar beş, on ya da daha fazla yıl geçmesi mümkündür. Bu süre içinde kitlelerin, sosyalist-şövenistlerin ve oportünistlerin 1914-16'da olduğu gibi işçi sınıfı partisinin içinde kalıp bir zafer kazanmalarını olanaksız kılacak bir ruhla devrimci eğitiminin yapılması gerekecektir. Sosyalistler, sömürgeler ve İrlanda için ayrılma özgürlüğü talep etmeyen İngiliz sosyalistlerinin, sömürgeler, Alsaslılar, Danimarkalılar ve Polonyalılar için ayrılma özgürlüğü talep etmeyen Alman sosyalistlerinin, devrimci propagandalarını ve devrimci kitle faaliyetlerini doğrudan doğruya ulusal zulme karşı mücadele alanına yaymayan ya da Zabern olayı gibi olaylardan ezen ulusun proletaryası arasında en geniş ölçüde yasadışı propaganda yapmak için, sokak gösterileri ve devrimci kitle eylemi için yararlanmayan sosyalistlerin —Finlandiya, Polonya, Ukrayna, vb. vb. için ayrılma özgürlüğü talep etmeyen Rus sosyalistlerinin— şövenistler ve kana bulanmış ve iğrenç emperyalist monarşilerin ve emperyalist burjuvazinin uşakları gibi davrandıklarını kitlelere açıklamalıdırlar.

9. Rus ve Polonya'lı Sosyal-Demokratların ve İkinci Enternasyonalin Kendi Kaderini Tayin Konusunda Tutumu

Rusya'nın devrimci Sosyal-Demokratlarıyla Polonya'lı Sosyal-Demokratlar arasında kendi kaderini tayin sorunu üzerindeki farklılıklar ta 1903'te, R.S.D.İ. Partisinin Programını kabul eden ve Polonya Sosyal-Demokrat delegasyonunun protestolarına rağmen programa ulusların kendi kaderlerini tayin hakkını kabul eden 9. Fıkrayı sokan kongrede açığa çıktı. O zamandan bu yana Polonyalı Sosyal-Demokratlar partileri adına, Partimizin Programından 9. fıkrayı çıkarma ya da yerine başka bir formül koyma önerilerini hiçbir vesileyle tekrarlamamışlardır.

Ezilen ulusların, nüfusun % 57'sinden azını oluşturmadığı ya da 100 milyonu aştığı, çoğunlukla sınır bölgelerinde yaşadıkları, bazılarının Büyük Ruslar'dan daha yüksek bir kültür düzeyine sahip oldukları, siyasal sistemin özellikle barbarca ve ortaçağcıl olduğu, burjuva-demokratik devrimin tamamlanmamış olduğu Rusya'da, çarlık tarafından ezilen ulusların Rusya'dan özgürce çekilme haklarının kabulü, Sosyal-Demokratların demokratik ve sosyalist hedeflerinin ilerletimesi için mutlak olarak zorunludur. Ocak 1912'de yeniden kurulan Partimiz(9) 1913'de kendi kaderini tayin hakkını yeniden doğrulayan ve onu aynen yukardaki somut anlamda açıklayan bir karar aldı(10) 1914-16'da hem burjuvazi hem de oportünist sosyalistler (Rubanovich, Plekhanov, **Nashe Dyelo**(11) v.b.) arasında Büyük Rus şövenizminin gemi azıya alması, bu talep üzerinde direnmemizi ve onu yadsıyanları Büyük-Rus şövenizminin ve çarlığın gerçek destekçileri saymamızı daha da gerekli kılmıştır. Partimiz kendi kaderini tayin hakkına karşı girişilen bu gibi eylemlerin sorumluluğunu kabul etmeyi en büyük bir şiddetle reddeder.

Polonya'lı Sosyal-Demokratların ulusal soruna ilişkin konumlarının en yeni formülasyonu (Polonyalı Sosyal-Demokratların Zimmervald Konferansındaki[12] bildirileri) aşağıdaki fikirleri içermektedir:

Bildiri, «Polonya bölgelerini» yaklaşan tazminat oyununda bir piyon olarak gören, **«Polonya halkını kendi kaderlerini tayin etme olanağından yoksun bırakan»** Alman hükümetini ve diğer hükümetleri suçlamaktadır. «Polonya'lı Sosyal-Demokratlar **bütün bir ülkenin bölünmesi ve parçalanmasını** kararlılıkla ve vekarla protesto ederler...» **«Ezilen halkların kurtuluşunu»** Hohenzollernlerden bekleyen sosyalistleri kınarlar. Ancak uluslararası devrimci proletaryanın yaklaşan mücadelesine sosyalizm mücadelesine katılmasının **«ulusal zumün zincirlerini kıracağına** ve **bütün yabancı** yönetimi **biçimlerini** yokedeceğine, **Polonya** halkına uluslar uyumunun eşit bir üyesi olarak özgür, dörtbaşı mamur bir gelişme olanağı sağlayacağına» olan inançlarını belirtirler. Bildiri «Polonyalılar için» savaşın «iki kat öldürücü» olduğunu kabul eder (**Uluslararası Sosyalist Komitesi Bülten**[13] sayı: 2, 27 Eylül 1915, s. 15. Rusça çevirisi **Enternasyonal ve Savaş** sempozyumunun 97. sayfasında).

Siyasal formülasyonları ikinci Enternasyonalin[14] programları ve kararlarında daha çapraşık ve daha belirsiz olmakla birlikte bu öneriler özde ulusların kendi kaderlerini tayin hakkını kabulden farklı değildir. Bu fikirleri kesin siyasal formülasyonlar şeklinde belirtme ve kapitalist sisteme ya da yalnızca sosyalist sisteme uygulanabilirliğini tanımlama yolundaki her girişim, Polonyalı Sosyal-Demokratların, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkını yadsırken yaptıkları hatayı daha da açık bir biçimde gösterecektir.

1896 Londra Uluslararası Sosyalist Kongresinin ulusların kendi kaderlerini tayin hakkını kabul eden kararını yukardaki tezler temeli üzerinde,

1) Bu talebin emperyalizm koşulları altında taşıdığı özel ivediliği, 2) Tartışma konusu olanı da içinde olmak üzere siyasal demokrasinin bütün taleplerinin siyasal gelenekselciliğini ve sınıf içeriğini, 3) Ezen ulusların Sosyal-Demokratlarının somut görevlerini, ezilen uluslarınkilerden ayırtetme zorunluluğunu, 4) Oportünistlerin ve Kautskicilerin, kendi kaderini tayini, tutarsız ve yalnızca sözde ve bu yüzden siyasal anlamda ikiyüzlüce kabul etmelerini, 5) Şövenistlerin ve sömürgelerin ve «kendi» uluslarınca ezilen ulusların çekilme özgürlüğünü savunmayan Sosyal-Demokratların, özellikle Büyük Devletlerin (Büyük Ruslar, Anglo-Amerikanlar, Almanlar, Fransızlar, İtalyanlar, Japonlar, vb.) Sosyal-Demokratlarının gerçek yüzlerini, 6) Tartışma konusu olan talep ve siyasal demokrasinin bütün temel talepleri için mücadeleyi doğrudan doğruya, burjuva hükümetlerinin devrilmesi ve sosyalizmin zaferi için verilen devrimci kitle mücadelelerine bağımlı kılma zorunluluğunu belirterek tamamlamak gerekir.

Enternasyonala belirli küçük ulusların, özellikle halkı milliyetçi şiarlarla aldatan Polonya burjuvazisine karşı mücadelenin etkisi altında kalan Polonya Sosyal-Demokratlarının görüş açısının girmesi, kendi kaderini tayinin hatalı bir biçimde yadsınmamasına yol açmıştır, ki bu teorik bir hata, Marksizmin yerine Prudonizmin geçirilmesi ve pratikte, bilmeden Büyük-Devlet uluslarının en tehlikeli şövenizm ve oportünizmlerine destek olma anlamına gelir.

R.S.D.İ.P.'nin Merkezî Organı
«Sotsial-Demokrat»ın Yazı Kurulu

Sonsöz. Yeni çıkmış olan 3 Mart 1916 tarihli **Die Neue Zeit**'da Kautsky Alman şövenizminin en iğrenç bir temsilcisi olan Austerlitz'e açıkça Hristiyan uzlaşma elini uzatmakta, Habsburg Avusturalya'sının

ezilen uluslarının ayrılma özgürlüğünü reddedip bunu **Rus** Polonya'sı için kabul ederek Hindenburg'a ve Wilhelm II'e aşağılık bir biçimde hizmet etmektedir. Kautskiciliğin bundan daha iyi bir öz-sergilenimi bulunamazdı!

Ocak - Şubat 1916'da yazılmıştır. 1916'da **Vorbote** dergisinin 2. sayısında yayımlanmıştır.

Rusça'da ilk kez Ekim 1916'da **Sbornik Sotsial-**Demokrata'nın 1. sayısında yayımlanmıştır.

Bütün Eserleri, Cilt 22.

NOTLAR

(1) **Dreyfus Davası** Fransız ordusu içindeki gerici monarşist grupların 1894 yılında Fransız Genel Kurmayından bir subaya karşı düzenledikleri bir provakasyondu. Bir Yahudi olan Dreyfus haksız yere casusluk ve ihanetle suçlandı ve ömürboyu hapse mahkûm edildi. Fransa'daki gerici çevreler bu komplodan, anti-Semitizmi canlandırmak ve Cumhuriyetçi rejime ve demokratik özgürlüklere saldırmak için yararlandılar. Dreyfus 1899'da kamuoyunun baskısıyla bağışlandı ve bir istinaf mahkemesince beraat ettirildi ve ordudaki eski yerine getirildi.

(2) **Zabern Olayı** Kasım 1913'te Alsas'ın Zabern şehrinde oldu. Bir Prusya subayı Alsaslı sivillere hakaret etti ve bu, çoğu Fransız olan yerel nüfus arasında Prusya askerî zulmüne karşı bir öfke dalgası yarattı.

(3) **Kültürel - Ulusal özerklik** Ulusal sorunda oportünist bir program. Bu program 1890'larda Avusturya'lı Sosyal - Demokratlar Otto Bauer ve Karl Renner tarafından önerilmişti. Özü, her verili ülkede nerede otururlarsa otursunlar bir ve aynı milliyetten halkın okullar (değişik milliyetlerden çocuklar için ayrı okullar) ve eğitim ve kültürün diğer olanları üzerinde eksiksiz bir kaza yetkisine sahip özerk bir ulusal gurup içinde din adamlarının ve gerici ideolojinin

etkisini güçlendirecek, işçi sınıfının örgütlenmesini engelleyecek ve işçileri ulusal guruplara bölecekti.

Lenin birkaç makalede temelinde «bütünüyle burjuva ve bütünüyle yanlış» bir fikrin, yani «özel bir devlet kurumu aracıyla bütün ulusların birbirinden ayrılmasını sağlama» (V. I. Lenin, **Bütün Eserleri,** Cilt 20, s. 35) fikrinin yattığını göstererek bu özerkliği şiddetli bir şekilde eleştirdi.

(4) Bak. Marx'ın Engels'e 2 Kasım 1867 tarihli mektubu (K. Marx, F. **Engels, Seçilmiş mektuplar,** Moskova, 1967, s. 194)

(5) **Augeas ahırları** Yunan mitolojisine göre bunlar Elis kralı Augeas'a ait gök büyük ahırlardı. Yıllarca temizlenmeden kalmışlardı. Herkül bunları bir günde temizledi. Bundan dolayı pislik ve bozulmayla eş anlamlı olarak kullanılır.

(6) **Die Glocke** (Çan) - Alman Sosyal-Demokrat partisinin bir üyesi olan sosyal-şövenist Parvus (A.L. Gelfand) tarafından 1915-25 yılları arasında Münih'te daha sonra Berlin'de yayımlanan bir dergi.

(7) **Fabyanlar** İngiltere'de 1844'te kurulmuş reformcu bir örgüt olan Fabyan derneğinin üyeleriydiler. Adını, M.Ö. 3. yüzyılda Hannibal karşısında savaşırken belirleyici çarpışmalardan kaçınma biçimindeki askeri stratejisinden dolayı Cunctator (Geciktirici) diye anılan Romalı general Fabius Maximus'tan aldı. Bu derneğin üyelerinin çoğu proletaryanın sınıf mücadelesinin ve sosyalizmin zorunluluğunu küçümseyen ve kapitalizmden sosyalizme geçişin yalnızca ufak tefek reformlarla ve toplumdaki tedricî değişmelerle başarılabileceğini ileri süren burjuva aydınlarıydı - bilim adamları, yazarlar ve siyasetçiler (Sidney ve Beatrice Webb, Ramsay Mac Donald, Bernard Shaw ve diğerleri). 1900'de Fabian Derneği İşçi Partisiyle birleşti.

(8) **Die Neue Zeit** (Yeni Zamanlar) - Alman Sosyal-Demokrat Partisinin Stuttgart'ta 1883'ten 1923'e dek yayımlanan teorik organı. 1917 Ekimi öncesinde yöneticiliğini önce Kautsky, sonra H. Cunow yaptı. Marx'ın ve Engels'in eserlerinden bazıları ilk kez bu dergide basılmıştı. Engels öğütleriyle yöneticilere yardımcı oldu ve arasıra Marksizmden sapmalar yüzünden onları eleştirdi. Katkıda bulunanlar ara-

sında, A. Bebel, W. Liebknecht, R. Luxemburg, F. Mehring, C. Zetkin, G.V. Plekhanov, P. Lafargue ve 19. yüzyılın sonu ve 20. yüzyılın başında yaşamış olan Alman ve uluslararası işçi sınıfı hareketinin diğer önde gelen kişileri vardı. Engels'in ölümünden sonra 1890'ların ikinci yarısında dergi, içlerinde Marksizme karşı revizyonist haçlı seferini başlatan E. Bernstern'ın Sosyalizmin **Sorunları** üzerine bir dizi makalesinin de yeraldığı, revizyonistlerce kaleme alınan yazıları sistemli bir şekilde bastı. Birinci Dünya Savaşı sırasında dergi Merkezci bir tutum takındı ve gerçekte sosyal-şövenistleri destekledi.

(9) Bu, R.S.D.I.P.'nin 5-17 (18-30) Ocak 1912'de toplanan Altıncı (Prag) Tüm Rusya Konferansına bir atıftır. Bu konferans bir kongre yerine geçti ve Bolşevik Partisinin yeni tipte bir parti olarak kuruluşunun ilerletilmesine hizmet etti ve onun birliğini güçlendirdi. Bu konferansta görüşmeleri Lenin yürüttü. Lenin mevcut durum ve Partinin görevleri ve Uluslararası Sosyalist Bürosunun çalışmaları ile ilgili raporlar sundu ve diğer bazı konularla ilgili konuşmalar yaptı. Konferansta tartışılan bellibaşlı bütün konularla ilgili karar tasarılarını hazırladı. Konferansta seçilen Merkez Komitesi Bolşeviklerin Menşeviklere karşı yürüttüğü bütün bir mücadele döneminin sonuçlarını özetledi ve Bolşeviklerin zaferini pekiştirdi. Tasfiyeciler R.S.D.I.P.'nden atıldılar. Konferans Partiyi bir tüm-Rusya örgütü olarak güçlendirdi. Konferansın kararları değişik yörelerdeki Parti örgütlerini canlandırdı ve yeni bir devrimci kabarışın belirlediği bir durumda Partinin siyasal çizgisini ve taktiklerini saptadı.

(10) Lenin, kendisince hazırlanan ve R.S.D.I.P. Merkez Komitesinin Parti görevlileriyle 23 Eylül - 1 Ekim (6-14 Ekim) 1913 arasında Cracow yakınlarında Poronin kasabasında yapılan toplantıda kabul edilen ulusal sorunla ilgili karardan sözediyor.

(11) **Nasha Dyelo** (Davamız) Menşevik tasfiyecilerinin aylık bir dergisi. İlk sayısı Ekim 1914'te, kapanan **Nasha Zarya** dergisinin yerine Ocak 1915'te yayımlandı. Bu dergi Rusya'

daki sosyal-şövenistlerin başlıca sözcüsüydü ve hepsi hepsi altı sayı basıldı.

(12) Zimmerwald ya da Birinci Uluslararası Sosyalist Konferansı, 5-8 Eylül 1915'te toplandı. Bu konferansa 11 Avrupa ülkesinin —Almanya, Fransa, İtalya, Rusya, Polonya, Romanya, Bulgaristan, İsveç, Norveç, Hollanda ve İsviçre— sosyalistlerini temsilen 38 delege katıldı. R.S.D.İ.P. Merkez Komitesinden giden delegasyonun başında Lenin vardı. Konferansın, Lenin'in ve Sol Sosyal-Demokratların direnmesiyle kabul ettiği «Avrupa işçilerine» bildirisi devrimci Marksizmin bazı temel ilkelerini içeriyordu. Öte yandan Konferans Alman ve Fransız delegasyonlarının genel bildirisini, savaş kurbanlarına ve siyasal faaliyetler yüzünden Sosyal-Demokrat Partisinin bölgesel kurulu, Letonya Bölgesi Sosyal-Demokrat Partisinin Merkez Komitesi, baskı gören kimselere sempatisini belirten bir kararı kabul etti ve bir Uluslararası Sosyalist Komisyon seçti.

Zimmerwald Solu gurubu bu konferansta oluştu. Bu gurup başında Lenin'in bulunduğu R.S.D.İ.P. Merkez Komitesinin temsilcileri, Polonya ve Litvanya Krallığı Bölgesi Sosyal - Demokrat Partisinin Merkez Komitesi, İsveç Norveç, ve İsviçre Solları ile Almanya'nın Uluslararası Sosyalistlerinin bir gurubu Merkezci çoğunluğa aktif bir şekilde karşı çıktı. Yalnızca Bolşevik Partisinin temsilcileri tutarlı bir tutum takındılar.

(13) **Bulletin. Internationale Sozialistische Kommission zu Bern** - Zimmerwald gurubunun yürütme organının Eylül 1915'le Ocak 1917 arasında İngilizce, Fransızca ve Almanca olarak yayımlanan dergisi. Hepsi altı sayı çıkarılmıştı.

(14) **İkinci Enternasyonal** Sosyalist partilerinin 1889'da kurulan uluslararası bir birliği. Emperyalizm çağı geldiğinde oportünist eğilimler İkinci Enternasyonalda ağır basmaya başladı. 1914'te, savaş patlak verdiğinde İkinci Enternasyonalın oportünist önderleri kendi ülkelerinin burjuva hükümetlerinin emperyalist siyasetini açıkça savundular. Sonunda bu birlik parçalandı.

MARKSİZM VE AYAKLANMA

R.S.D.İ.P.(B)'NİN MERKEZ KOMİTESİNE BİR MEKTUP

Egemen sosyalist partilerin başvurdukları en iğrenç ve muhtemelen en yaygın çarpıtmalardan biri, ayaklanma hazırlığının ve genel olarak ayaklanmanın bir sanat olarak ele alınmasının «Blankizm» olduğu oportünist yalanıdır.

Oportünizmin önderi Bernstein, Marksizmi Blankizmle suçlayarak şimdiden talihsiz bir ün sahibi olmuştur ve bugünkü oportünistlerimiz Blankizm diye bağırıp çağırdıklarında Bernstein'ın yavan «fikirlerini» bir parça bile geliştirmemekte ya da zenginleştirmemektedirler.

Marksistler ayaklanmayı bir sanat olarak ele aldıkları için Blankizmle suçlanıyorlar! Ayaklanmadan özgülce bir **sanat** olarak sözederek, onun bir sanat olarak ele alınması gerektiğini, ilk başarıyı kazanmak ve ondan sonra başarıdan başarıya koşmak, düşman karşısında **saldırıyı** hiç durdurmamak, onun içine düştüğü kargaşalıktan yararlanmak vb. vb. gerektiğini söyleyerek bu konuda kendi görüşünü en belirli, en kesin ve en kategorik bir biçimde anlatanın Marx olduğunu yadsıyacak tek bir Marksist bile yokken gerçek bundan daha göze batarcasına değiştirilebilir mi?

Başarıya ulaşması için ayaklanma bir komplo-

ya ve bir partiye değil, ileri sınıfa dayanmalıdır. Bu birinci nokta. Ayaklanma **halkın devrimci bir kabarışına** dayanmalıdır. Bu ikinci nokta. Ayaklanma gelişen devrimin tarihindeki, halkın ileri saflarının faaliyetinin doruğunda olduğu ve düşmanın saflarında ve **devrimin zayıf, gevşek ve kararsız dostlarının saflarında yalpalamaların** en güçlü olduğu o **dönüm noktasına** dayanmalıdır. Bu da üçüncü nokta. Ve ayaklanma sorununu ele almada bu üç koşul **Marksizmi Blankizmden** ayırır.

Ama bir kez bu koşullar meydana geldikten sonra ayaklanmayı bir **sanat** olarak ele almayı reddetmek Marksizme ve devrime ihanettir.

Olayların bütün seyrinin nesnel olarak **ayaklanmayı** gündeme koyduğu anın tam bu an olduğunu ve ayaklanmanın bir sanat olarak ele alınması gerektiğini Partinin kabul etmesi gerektiğini göstermek için karşılaştırma yöntemini kullanmak ve 3-4 Temmuz günleriyle Eylül günleri arasında bir paralel çizmek, herhalde yapılacakların en iyisi olacaktır.

3-4 Temmuzda yapılacak doğru şeyin iktidarı almamız olacağı, çünkü düşmanlarımızın nasıl olsa bizi ayaklanmayla suçlayacakları, bize amansızca asi muamelesi yapacakları, gerçekleri çiğnemeksizin ileri sürülebilirdi. Ancak bu gerekçeye dayanarak o zaman iktidarı almadan yana karar vermiş olmamız yanlış olurdu; çünkü ayaklanmanın zafere ulaşması için gerekli nesnel koşullar yoktu.

1) Devrimin öncüsü olan sınıfın desteğinden henüz yoksunduk.

Henüz Petroğrad ve Moskova'daki işçiler ve askerler arasında çoğunluğa sahip değildik. Bu durumu **sırf** Temmuz ve Ağustosun tarihi, Bolşeviklere yapılan «amansız muamele»nin deneyi ve Kornilov isyanının deneyi yarattı.

2) O zaman ülke ölçüsünde bir devrimci kabarış yoktu. Şimdi, Kornilov isyanından sonra vardır;

taşradaki durum ve birçok yörede iktidarı Sovyetlerin ele geçirmesi bunu kanıtlıyor.

3) O zaman düşmanlarımız arasında ve kararsız küçük burjuvazi arasında siyasal bakımdan herhangi bir ciddi ölçüde **yalpalama** yoktu. Şimdi yalpalama muazzam boyutlara ulaşmıştır. Baş düşmanımız İtilaf ve dünya emperyalizmi (çünkü dünya emperyalizminin başını «İtilaf devletleri» çekmektedir) savaşı muzaffer bir sonuca vardırma ile Rusya'yı hedef alan ayrı bir barış arasında **bocalamaya başlamışlardır**. Halk arasındaki çoğunluklarını kesinlikle yitiren küçük-burjuva demokratlarımız muazzam ölçüde yalpalamaya başlamışlar ve Kadetlerle bir bloku, yani bir koalisyonu reddetmişlerdir.

4) Dolayısıyla, 3-4 Temmuzda bir ayaklanmaya girişmek yanlış olurdu; gerek fiziksel olarak, gerekse siyasal olarak iktidarı elimizde tutamazdık. Bazı anlarda bizim elimizde olmasına rağmen Petrogradı fiziksel olarak elimizde tutamazdık, çünkü o zaman işçilerimiz ve askerlerimiz Petrograd için **dövüşmez ve ölmezlerdi.** Hem Kerenskey'lere ve hem de Tsereli'lere ve Chernov'lara karşı şimdi duyulan «amansızlık» ya da şiddetli nefret o zaman yoktu. Bolşeviklerin, Sosyalist-Devrimcilerin ve Menşeviklerin katıldığı baskılara tabi tutulmalarının deneyi henüz halkımızı çelikleştirmemişti.

3-4 Temmuzda iktidarı siyasal olarak elimizde tutamazdık, çünkü **Kornilov isyanından önce** ordu ve taşra Petrograd'ın üstüne yürüyebilirlerdi ve yürürlerdi.

Şimdi görünüm bütünüyle farklıdır.

Şimdi devrimin öncüsü, halkın öncüsü olan, kitleleri arkasından sürükleyebilecek olan **sınıfın** çoğunluğu bizi izliyor.

Halkın **çoğunluğu** bizi izliyor, çünkü Chernov'un istifası, köylülerin, Sosyalist Devrimcilerin bloku (ya da Sosyalist-Devrimcilerin kendilerinin) elinden **top-**

rak almayacaklarının hiç bir suretle tek belirtisi olmamakla birlikte, en çarpıcı ve en açık belirtisidir. Ve bu, devrimin halkçı karakterinin asıl nedenidir.

Biz bir bütün olarak emperyalizmin ve bir bütün olarak Menşevik ve Sosyalist-Devrimci blokunun inanılmaz bir biçimde yalpaladığı bir zamanda ne yöne gideceğini kesinlikle bilen bir parti olmanın üstünlüğüne sahibiz.

Zaferimiz sağlama bağlanmıştır, çünkü halk umudunu hemen hemen tamamen yitirmiştir ve biz bütün halka güvenli bir çıkış yolu gösteriyoruz; «Kornilov günleri»nde önderliğimizin ne denli değerli olduğunu bütün halka gösterdik ve arkasından blok siyasetçilerine bir uzlaşma **önerisinde bulunduk,** ki onlar yalpalamalarında hiç bir azalma olmadığı halde **bunu reddettiler.**

Uzlaşma önerimizin henüz reddedilmiş olmadığını ve Demokratik Konferansın(1) bu öneriyi **hâlâ** kabul edebileceğini düşünmek büyük bir hata olurdu. Uzlaşma **bir parti tarafından partilere** önerilmişti; başka herhangi bir şekilde önerilemezdi. Uzlaşma önerimiz **partilerce** reddedildi. Demokratik Konferans bir **konferanstır,** o kadar. Bir nokta, yani devrimci halkın **çoğunluğunu** oluşturan yoksul, kızgın köylülerin bu konferansta temsil edilmedikleri gözden uzak tutulmamalıdır. Bu konferans **halkın bir azınlığının** konferansıdır— bu açık gerçek unutulmamalıdır. Demokratik Konferansı bir parlamento gibi görmek bizim açımızdan büyük bir hata, su katılmadık parlamenter aptallık olurdu; çünkü bu konferans kendisini devrimin sürekli ve egemen parlamentosu olarak ilan etmiş **olsa idi bile,** gene de hiçbir karar veremeyecekti. Karar verme gücü konferansın **dışında,** Petrograd ve Moskova'nın işçi sınıfı mahallelerindedir.

Başarılı bir ayaklanma için gerekli bütün nesnel koşullar vardır. **Ancak** bizim ayaklanmamızın za-

ferinin yeryüzündeki en acılı şeye, yani halkı bezdirmiş olan yalpalamaya son verebileceği; ancak bizim ayaklanmamızın zaferinin köylülere derhal toprak vereceği, **ancak bizim** ayaklanmamızın zaferinin devrime karşı yöneltilmiş ayrı bir barış oyununu **bozabileceği**— onu, herkesin önünde daha tam, daha haklı ve daha erken bir barış, devrime **yararlı** olacak bir barış önererek bozabileceği— bir durumun istisnaî üstünlüğüne sahibiz.

Son olarak, ancak, bizim Partimiz muzaffer bir ayaklanmayla Petrograd'ı kurtarabilir; çünkü, eğer bizim barış önerimiz reddedilirse, eğer bir ateşkes bile sağlayamazsak, o zaman **biz** «savunmacılar» haline gelecek, **kendimizi savaş partilerinin başına** geçirecek, **en önde gelen savaş partisi** olacak ve savaşı gerçekten devrimci bir tarzda yürüteceğiz. Kapitalistlerin ellerindeki ekmeklerin ve ayakkabıların hepsini alacağız. Onlara yalnızca ekmek kırıntılarını bırakacak, hasır ayakkabı giydireceğiz. Ekmeklerin ve ayakkabıların tümünü cepheye göndereceğiz.

Ve o zaman Petrograd'ı kurtaracağız.

Rusya'da gerçek bir devrimci savaş için hâlâ muazzam maddî ve manevî kaynaklar vardır; Almanların hiç olmazsa bir ateşkese razı olacakları olasılığı yüze karşı birdir. Ve şimdi bir ateşkes sağlamak **bütün dünyayı** kazanmak demektir.

Devrimi kurtarmak ve Rusya'yı her iki gruptan emperyalistlerin «ayrı» bir bölüşmesinden kurtarmak için Petrograd ve Moskova işçilerinin ayaklanmalarının mutlak olarak gerekli olduğunu kabul ettikten sonra ilkönce konferanstaki siyasal taktiklerimizi büyüyen ayaklanmanın koşullarına uydurmalıyız; ikincisi Marx'ın, ayaklanmanın bir sanat olarak ele alınması gerektiği yolundaki fikrini yalnızca sözde kabul etmediğimizi göstermeliyiz.

Konferansta kelle sayısı peşinde koşmadan ve bocalayacıları bocalayıcıların kampında bırakmaktan

korkmadan Bolşevik gurubunu derhal sağlamca birleştirmeliyiz. Bocalayıcılar devrim davasına **orada,** kararlı ve fedakâr savaşçıların kampında olacaklarından daha fazla yararlı olacaklardır.

Bolşevikler adına uzun konuşmaların ve genel olarak «konuşmalar»ın yersizliğini, devrimi kurtarmak için derhal eyleme geçilmesi gerektiğini, burjuvaziyle bağları tamamen koparmanın mutlak gerekliliğini, mevcut hükümetin bütünüyle görevden uzaklaştırılmasını, Rusya'nın «ayrı» bir bölüşümüne hazırlanan İngiliz-Fransız emperyalistleriyle ilişkilerin tümden kesilmesini ve bütün iktidarın derhal **devrimci proletaryanın başını çektiği devrimci demokratlara** aktarılmasını, belirsizliğe kaçmayan bir tarzda vurgulayan kısa bir bildiri hazırlamalıyız.

Bildirimiz halklar için barış, köylülere toprak, rezilâne kârlara elkonması ve üretime kapitalistlerin yaptığı rezilane baltalamanın önlenmesiyle ilgili program önerilerine ilişkin olarak **bu** sonucun en kısa ve en keskin bir formülasyonunu sunmalıdır.

Bildiri ne kadar kısa ve sert olursa o kadar iyidir. Ancak büyük önem taşıyan iki diğer noktaya, yani halkın yalpalamalardan bezdiğine, Sosyalist - Devrimcilerin ve Menşeviklerin kararsızlığından bıktığına ve devrime ihanet ettikleri için bu **partilerle** bağlarını kesinlikle koparmakta olduğuna, bildiride açıkça değinilmektedir.

Bir şey daha. Derhal ilhaksız bir barış önermekle, derhal İtilaf emperyalistleriyle ve bütün emperyalistlerle bağlarımızı koparmakla ya hemen bir ateşkes sağlayacağız, ya da bütün devrimci proletarya ülkenin savunmasına koşacak ve o zaman proletaryanın önderliğinde devrimci demokratlar gerçekten haklı, gerçekten devrimci bir savaş verecekler.

Bu bildiriyi okuduktan ve konuşma değil **karar,** bildiri yazma değil **eylem** çağırısında bulunduktan sonra gurubumuzun tümünü **fabrikalara** ve **kışlalara**

yollamalıyız. Onların yeri orasıdır, yaşamın nabzı orada atıyor, devrimin kurtuluşunun kaynağı, Demokratik Konferansın itici gücü oradadır.

Orada ateşli ve kızıştırıcı konuşmalarla programımızı açıklamalı ve alternatifleri koymalıyız: ya konferans onun **bütününü** kabuleder, ya da ayaklanma. Bir orta yol yoktur. Gecikme olamaz. Devrim ölüyor.

Ancak sorunu böyle koyarak, gurubumuzun tümünü fabrikalarda ve kışlalarda yoğunlaştırarak **ayaklanmayı başlatmak için uygun anı belirleyebileceğiz.**

Ayaklanmaya Marksist tarzda yaklaşmak, yani onu bir sanat olarak ele almak için aynı zamanda vakit yitirmeden isyancı birlikler için bir **karargâh** örgütlemeli, güçlerimizi dağıtmalı, güvenilir alayları en önemli noktalara sevketmeli, Alexandrinsky Tiyatrosunu kuşatmalı, Peter ve Paul Kalesini(2) zaptetmeli, Genel Kurmayı ve hükümeti tutuklamalı ve askerî öğrencilere(3) ve Vahşi Tümene(4) karşı, düşmanı kentin stratejik noktalarına yaklaştırmaktansa ölmeyi yeğ tutacak birlikleri harekete geçirmeliyiz. Silahlı işçileri seferber etmeli ve son ciddi savaşı vermeye çağırmalı, telgraf ve telefon merkezini derhal işgal etmeli, **bizim** ayaklanma karargâhımızı merkezi telefon istasyonuna taşımalı ve onu telefon aracıyla bütün fabrikalara, bütün alaylara ve silahlı savaşın olduğu bütün noktalara, vb. bağlamalıyız.

Tabii bütün bunlar örnek olarak, sırf, şu anda **ayaklanma bir sanat olarak ele alınmazsa** Marksizme sadık kalmanın, devrime sadık kalmanın olanaksız olduğunu **göstermek** için belirtilmiştir.

13-14 (26-27) Eylül 1917'de yazılmıştır. İlk kez 1921'de **Proletarskaya Revolutsia** dergisinin 2. 2. sayısında yayımlanmıştır.

V. Lenin
Bütün Eserleri, C. 26

NOTLAR

(1) **Tüm-Rusya Demokratik Konferansı** iktidar sorununu kararlaştırmak amacıyla Sovyetlerin Menşevik Sosyalist-Devrimci Merkezî Yürütme Komitesince toplandı. Konferans 14-22 Eylül (27 Eylül - 5 Ekim) 1917'de Petrograd'da toplandı. Menşeviklerin ve Sosyalist-Devrimcilerin önderleri işçilerin ve köylülerin temsilcilerinin sayısını kısıtlamak ve küçükburjuva ve burjuva örgütlerin delegelerinin sayısını artırmak için tedbirler aldılar.

Bolşevikler bu konferansa, platformunu, Menşevikleri ve Sosyalist-Devrimcileri sergilemek için kullanmak amacıyla katıldılar. Rusya'nın parlamenter sistemi kabul ettiği izlenimini verme çabası içinde olan Konferans, bir istişarî Ön parlemento (Geçici Cumhuriyet Konseyi) kurulmasına ilişkin bir karar aldı.

Ön-parlamentonun açıldığı 7(20) Ekimde Bolşevikler bildirilerini okuduktan sonra salondan ayrıldılar.

(2) **Alexandrinka** - Demokratik Konferansın toplandığı Petrograd'daki Alexandirinsky Tiyatrosu.

Peter ve Paul Kalesi Neva'nın uzak yakasında Kışlık Sarayın karşısında yeralır. Çarlar bu kaleyi siyasal mahkûmlar için kullanırdı. Kalenin çok büyük bir cephaneliği vardı ve kendisi Petrograd'ın önemli stratejik noktalarındandı. Bugün Devrim tarihi müzesidir.

(3) Çarlık Rusya'sında askerî okullardaki askerî öğrenciler.

(4) **Vahşi Tümen** Birinci Dünya Savaşı sırasında Kafkas halkları gönüllülerinden oluştu. General Kornilov devrimci Petrograd'a saldırısında bu tümenden saldırı gücü olarak yararlanmaya çalıştı.

SOVYET İKTİDARI NEDİR?(*)

Sovyet iktidarı nedir? Çoğu ülkeler halklarının henüz anlamadığı ya da anlayamadığı bu yeni iktidarın özü nedir? Gittikçe daha fazla sayıda işçiyi kendisine çeken bu iktidarın doğası şudur? Geçmişte ülke şu ya da bu biçimde zenginler ya da kapitalistler tarafından yönetiliyordu, fakat şimdi ilk kez olarak ülke eskiden kapitalizmin ezdiği sınıflar ve üstelik bu sınıflardan olan yığınlar tarafından yönetilmektedir. En demokratik ve özgür cumhuriyetlerde bile sermaye egemen olduğu ve toprak özel mülkiyet olarak kaldığı sürece, hükümet her zaman onda dokuzu kapitalistler ya da zenginlerden oluşan küçük bir azınlığın elinde bulunacaktır.

Dünya tarihinde ilk kez bu ülkede, Rusya'da ülkenin yönetimi o şekilde örgütlendirilmiştir ki işçiler ve emekçi köylüler sömürücüleri dışarda bırakan ve Sovyetler olarak bilinen o kitle örgütlerini meydana getirmişlerdir ve bu Sovyetler tüm devlet iktidarını ellerinde tutmaktadırlar. İşte bu nedenledir ki bütün ülkelerde burjuvazinin temsilcilerinin Rusya ile ilgili olarak yazdıkları iftiralara rağmen «Sovyet» sözcüğü şimdi bütün dünyada kolayca anlaşılabilir olmakla kalmamış, fakat aynı zamanda popüler hale gel-

miş, işçilerin ve tüm emekçi halkın en çok sevdiği sözcük olmuştur. Ve bu nedenledir ki çeşitli ülkelerdeki komünizm taraftarlarının uğradıkları baskılara rağmen Sovyet iktidarı mutlaka, kaçınılmaz olarak ve uzak olmayan bir gelecekte bütün dünyada zafere ulaşacaktır.

Bu ülkede Sovyet iktidarının örgütlenmesinde henüz birçok eksiklikler olduğunu çok iyi biliyoruz. Sovyet iktidarı mucizeler yaratan bir büyü değildir. Geçmişin bütün kötülüklerini —cehaleti, kültürel geriliği, barbarca bir savaşın sonuçlarını, yağmacı kapitalizmin kalıntılarını— bir gecede düzeltemez. Ama sosyalizme giden yolu açar. Sovyet iktidarı daha önce ezilmekte olanların bellerini doğrultmalarını ve ülkenin hükümetini, ekonominin yönetimini ve üretimin düzenlenmesini gittikçe artan bir ölçüde tamamen kendi ellerine geçirmelerini sağlar.

Sovyet iktidarı emekçi halk yığınlarının kendilerinin bulduğu sosyalizm yoludur ve bu yüzdendir ki bu yol doğru yoldur, bu yüzdendir ki bu yol yenilmezdir.

Konuşma Mart 1919'un sonunda yapılmıştı. 21 Ocak 1928'de **Pravda'nın 18. sayısında yayımlanmıştır.**

Bütün Eserleri, C. 29

10 Lira

